

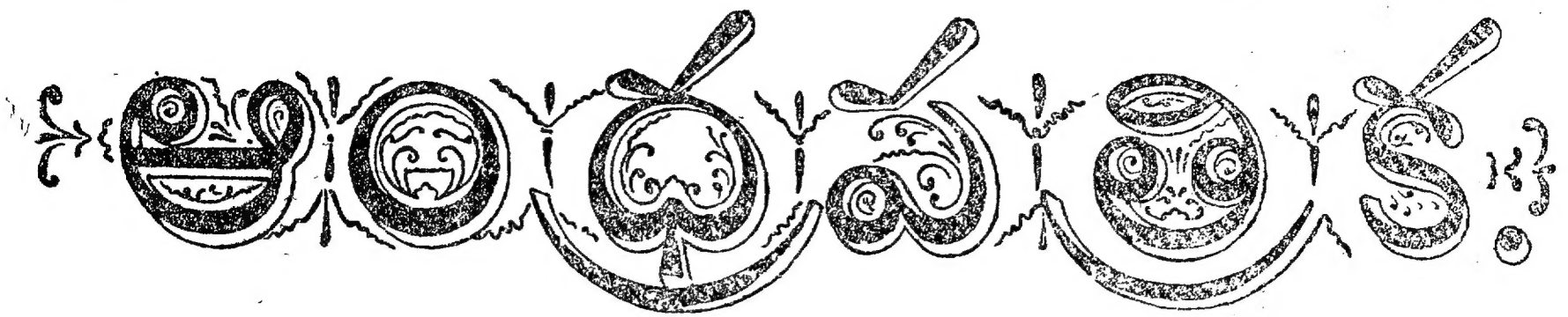
ఆంధ్ర సభల వృత్తాంతము

విడిచిత్రక 1-4 0-1-4

Register No. M. III8

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

311241

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 27-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ కృష్ణనామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧.

No. 163

సంచిక ౧౬౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

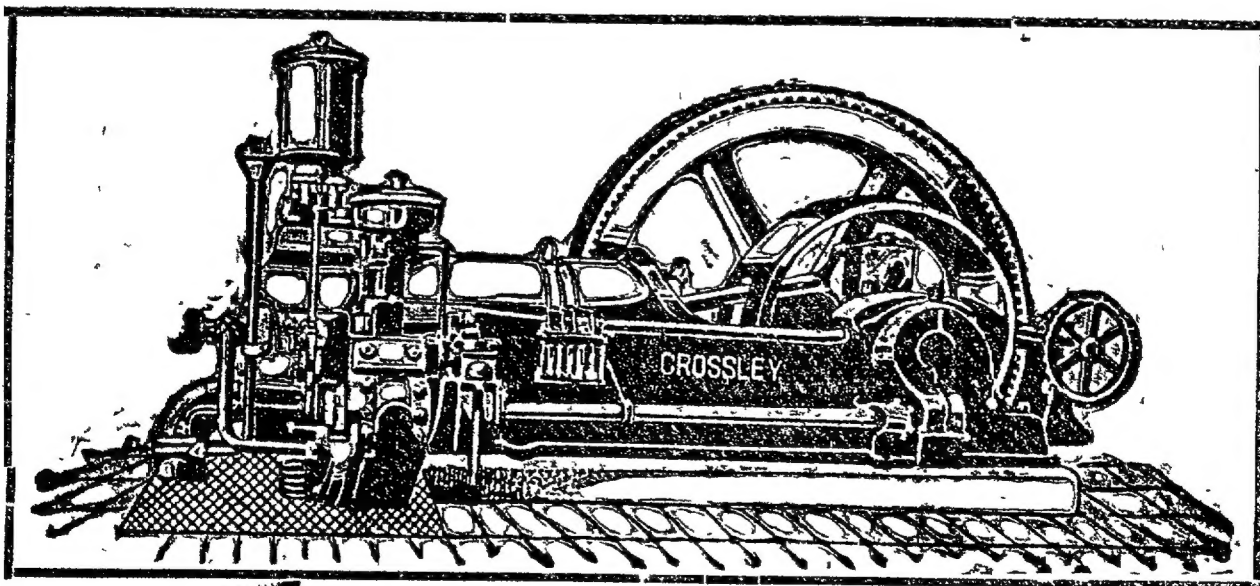

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కిర్పు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కిర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

క్రాస్టిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యముగలవి.

మిక్కిల శ్రేష్ఠ
మైనరకము ఇం
టర్నల్ కంబస్టె
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సంవ
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్లు
రింగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
నప్రకారము సరి
యైన ప్రైము
మూవరు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన నూనెనుపొయ్యికి కౌపయోగించ వచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యముగలది.

ఎంజినిర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయుకోరెదము.

క్రాస్టిబ్రదర్సు, (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Crossley Bros, (Limited) 14, Broadway, Madras.

సెనేటు సభ

తమిళ విశ్వవిద్యాలయము

అసహాయోద్యమమునందు చేరిన

కాలేజీ విద్యార్థులు

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము సెనేటుసభ తిరిగి కలసి వారమునాడు సర్ ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారి అధ్యక్షత క్రింది సమావేశమయ్యెను.

డా॥ గురుస్వామిమొదల్యారుగారు ఎం. ఎం. ఎస్. డిగ్రీ టీసికేయవలెనని ప్రతిపాదించియుండిరి. అది ఆమోదంపబడుట చే ఆందు కనుగొనబడుగా రిస్కలేసుమలు మార్చబడినవి.

“ఎం. ఎం. ఎస్. డిగ్రీ పొందినవిద్యార్థులు ఎం. బి. డి. ఎస్. డిగ్రీపరీక్షకు అటెండ్మెంట్ అవసరములేకుండ 2 వ పాఠ్యసభ హాజరుకావచ్చును.” అను నిబంధన చేర్చబడినది.

కొన్ని సామాన్య విషయములు చర్చింపబడినపిదప దేశ భాషలు, తమిళ, తెలుగు, కన్నడ మత్యాల భాషల ప్లడీసు బోర్డులందు 2/3 వంతు సభ్యులు యీ విశ్వవిద్యాలయమునందు దేశభాషయందు పట్టును బోధించువారిగా నుండుటనవసరమని ఆకడమకు కాన్సిలువారి అభిప్రాయమును ఆమోదించవలెను. అని రా. సా. డా॥ ఎస్. క్రిష్ణస్వామి ఆయ్యంగారు ప్రతిపాదించగా ఆమోదించబడినది.

“పక్షనీయగ్రంథములను యెంచుకొనునప్పుడు దేశీయులచే ప్రకటింపబడిన వానికి ప్రాముఖ్యత నొసంగవలెను అను” డా॥ ఎస్. క్రిష్ణస్వామి ఆయ్యంగారి ప్రతిపాదన ఆమోదించబడినది.

“విశేషపు కంపెనీలు ప్రకటించు దేశభాష గ్రంథములను పెట్టుపుస్తకములుగా నంగీకరింపరాదు” అను తీర్మానమును ఆకడమకు కాన్సిలువారు నిరాకరించిరి. సెనేటు సభవారుగూడ అంగీకరింపలేదు.

తమిళ విశ్వవిద్యాలయము

“తమిళ జిల్లా లన్నింటికి గలసి ఒక విశ్వవిద్యాలయము నైనను స్థాపించవలెను. ప్రభుత్వమువారు దానికి తగిన చర్య దీసికొనవలెను” అని టి. వి. శేషగిరిఆయ్యగారు ప్రతిపాదించిరి.

ఇదేండ్ల క్రితము సెనేటుసభవారు ప్రస్తుత మున్నది గాక యింక కొన్ని విశ్వవిద్యాలయముల స్థాపించవలెనని తీర్మానించుచుండిరి: పిమ్మట ఆంధ్రులు యెక్కువ చొరపు గలవారగుటచే అందోళన సలిసి తమ కొక విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుకొనిరి. ఆంధ్రులు తమిళమును బోధించునందున తమిళము కృతజ్ఞులై యుండవలెను. దేశిక విశ్వవిద్యాలయ ముండవలెనాయను సందియ మనవసరము. తొలివాడు రి గంటలు కాలము చర్చించినను యీసభవారు పని పూర్తి చేసికొనజాలకుండిరి. ఈవిషయ మొక్కటిజాలును. తమిళభాష చాల కాలమునుండి ఊదకయందున్నది. సంస్కృతమునకు గ్రాంటులు చేయునపుడు తమిళ భాష మాదిపోవుచున్నదని కొందరు సభ్యులు దర్శించియును నిజమే. కావున తమిళభాష యభివృద్ధికి దేశిక విశ్వవిద్యాలయమునుండి అవుసరమే. మరియు ప్రజాసామాన్యముయొక్క విద్యాభివృద్ధిని గమనించవలెను. అవిషయము నిర్ణయముజేయుట వ్యాయముగాదు. దేశభాషావిశ్వవిద్యాలయము లేనప్పుడిది యెట్లు సాధ్యమగును. ఈ విషయము 2 రి ఏండ్ల క్రితమే నిశ్చయంపబడియుండెను. ఇంకను ఆశ్చర్యకరము తగదు. ఫలితముగాగూర్చి వివాదము వచ్చునుగనుక యిప్పుడు చర్చింపవలసి, యిప్పుడుగారు దర్శిరి. తమిళ జిల్లాలలో నేదోయోచోట బెట్టిన జాలుననిరి. పిమ్మట వివిధజిల్లాల కాలేజీసంఖ్యలు దర్శిపి విశ్వవిద్యాలయావశ్యకతను రుజువుజేసిరి. తమిళవాడునందు 19 కాలేజీలు 1908 విద్యార్థులు గలరు. తెలుగుజిల్లాలలో 10 కాలేజీలు 799 విద్యార్థులు గలరు. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయమున కంత యిచ్చిరో అంతకన్న దమ్మిడి యైన ప్రభుత్వమువారి రధికమీయనవసరములేదు. (వినుడు, వినుడు) స్త్రీము తమారు జేయుటకు ఒక ఉపసంఘమును వియమించిన ధనవంతులందఱు భూరివిరాళముల గైకొనవచ్చును. రానునాడు రాజుగారు చాల సహాయము జేయగలరు” అని శేషగిరి ఆయ్యగారు దర్శిరి.

సభ్యుమార్రిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు, విశ్వవిద్యాలయము, అక్సఫర్డు, కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయములవలె పరిశోధనలకు కేంద్రస్థానముగ నుండవలెనని, నిరదోషుల సంఖ్య సభివృద్ధిజేయు విద్యార్థుల తయారుజేయునట్టికిగా నుండరాదనిరి. ధనసహాయమునకై ప్రభుత్వమువారివంక నెదురుజూచిన లాభముండదు. ప్రజలసాశించవలెననిరి.

వి. రామదాసుపంతులుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు కేంద్రస్థానము మదరాసులోనుండుట మంచిదనిరి.

జి. ఎ. నటేశుగారు దేశభాషలు ప్రతి ఒకదానికి ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయముండవలెను. మదరాసులో విద్యార్థుల

సంఖ్య యెక్కువగా నుండరాదు. ఆరోగ్యపరిస్థితులు బాగులేవనిరి.

ఆర్థరపాలుగారు విశ్వవిద్యాలయ ముండవలెనని గొరుచు కేంద్రస్థానము కాచేరి నది తీరమున గాక తామ్రపర్తి నదీతీరముననుంచిన తమిళభాష అభివృద్ధిచెందగలదనిరి.

బుర్రా సత్యనారాయణగారు, ఈ తీర్మానములో సెనేటువారి కెట్టిసంబంధములేదుగాన అంగీకరించి లాభము లేదనిరి.

తమిళవాడునకు క్రొత్తకము విశ్వవిద్యాలయమేర్పరుచు నుద్దేశమున్నచో తాను తీర్మానమును బలపరచెదనని కె. చి. రామనాథయ్యగారు బలికిరి. కె. ఎస్. వెంకటరత్నం గారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

పిమ్మట టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, చట్టములో 3, 3 సెక్షన్లు ప్రకారము యీసభవారు శిఫార్సుజేసినచో ప్రభుత్వమువారు ఉపసంఘమును నియమించు రనిదర్శిరి. అంత తీర్మానము ఓటునకు బెట్టగా అంగీకరించబడినది.

కె. ఎస్. వెంకటరత్నం గారు, టి. ఎల్., తరగతికి ఇంటరుమీడియట్లు ప్యాసయినవారిని అర్హులుగా చేర్చుకొనుచు, న్యాయశాస్త్రవిద్య రి ఏండ్లు చదువుగ మార్చవలె నని గొరుచు చట్టముల సవరణ ప్రతిపాదించిరి. తీర్మానము శిఫార్సుచూపమున లేనందున సభ్యులుగ లేదని వైసుభాస్యలుగారు దెబ్బబట్టిన నిలిపివేయుబడినది.

దక్షిణఇండియా భాషలన్నింటికి ప్రత్యేక ఫెకల్టీలుండవలెనని సి. సుబ్రహ్మణ్య ముదల్యారుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానము ఆకడమకు కాన్సిలువారికి చెందినవగుటచే యిక్కడ చర్చింప నవసరములేదని నిశ్చయించిరి.

దక్షిణ ఇండియా భాషలన్నింటికి గలసి ఒక నిఘంటువు యుండవలెనని టి. రాజగోపాలరావుగారు ప్రతిపాదించిరి. తమిళనిఘంటువు పూర్తియగునవరకు యీవిషయము నిలుపు జేయవలెనని మహాస్వామిశాస్త్రిగారు రుజువుచే ఉపసంహరించుకొనబడినది.

అసహాయోద్యమ విద్యార్థులు

అసహాయోద్యమము నలంబించి, కాలేజీ తరగతిలో జరుపుచు వదిలిపెట్టిన విద్యార్థులు ఎచ్చట విడిచిపెట్టిరో అచ్చటనుండి పూర్తిచేసికొనుటకుగాని, కాలేజీలో చేర నవసరములేకుండ పరీక్షలకు హాజరుకావచ్చుననిగాని నిర్ణయించు బైలానేషన్లుచవలెనని కె. వి. సుబ్బరావుగారు సిండికేటువారికి శిఫార్సుజేయు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

వైసుభాస్యగారిట్లు దర్శిరి.—తీర్మానములో మొదటిభాగముగూర్చి సాలునకు మాడుటెర్పడు యేర్పరచబడినది. అది వరుసగా ఒక్క ఏడాదిలోనే హాజరుకావలెనని కాపించవలెను. సిండికేటువారు కొందరు విద్యార్థులకు అటెండ్మెంట్ మినహాయింపు జేయవచ్చును. విద్యార్థులకేసులు దేనికది ప్రత్యేకముగ విచారించబడును. కావున తీర్మాన మనవసరము.

ప్రత్యేకనిబంధన లేనిది సిండికేటువారు సానుభూతితో నాలోచింపరని సుబ్బరావుగారు దర్శిరి.

ఈ విషయము ఆకడమకు కాన్సిలువారు విచారించవలెనని ఆర్. జి. గ్రీవుగారినిరి.

బైలా జేయుటకు ఆకడమకు కాన్సిలువారికిగాని సిండికేటువారికిగాని అధికారములేదని వైసు చాన్సలరుగారుదర్శిరి. బైలా అనవసరమనిరి. ఈ విద్యార్థులను ఎవరును కలిసముగా జూడరు. ఈ యువకులవిషయమున యింక విచారించి సానుభూతి దర్శిపెదము. ఒక యువకుడు తన జీవితాద్యమును ఏల అట్లు నిర్ణయించుకొనినందులకు వాని గర్హింపము. వారు తిరిగి కాలేజీలో చేరుటకు తగిన సౌకర్యములేర్పరుచు నాకట్టిఅభ్యంతరము లేదు. సిండికేటు సభ్యులెవరుగూడ వీరుఅసహాయోద్యమము నలంబించిరను కారణముచే అతడు బెట్టెదరని నేడలంపను. అని వైసు చాన్సలరుగారు దర్శిన సానుభూతి పలుకుట విన సుబ్బరావు గారు తీర్మానమును ఉపసంహరించుకొనిరి.

పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు యిట్లు ప్రతిపాదించిరి.

“రికగ్నెజు కాబడిన విద్యార్థులందఱు మూడేండ్లు ఉపాధ్యాయుడుగనున్న వారు లేబరేటరీ శిక్షణ అవసరములేని సబ్జెక్టులందు కాలేజీలో చదువ నవసరములేకుండ విశ్వవిద్యాలయ పట్టపరీక్షలకు హాజరు కావచ్చును. అట్లు అనుమతిసంగవలెనని సిండికేటువారికి ఆకడమకు కాన్సిలువారికి శిఫార్సు జేయవలెను.” ఇట్లు కలకత్తా, అలహాబాదు, పంజాబు విశ్వవిద్యాలయముల నియమనూరిని ఆయన దర్శెను. ఆర్. స్వామినాథయ్యగారు బలపరచిరి.

అంతట సభవారు సమావేశములకు లేదిరి.

ఉపాధ్యాయులు: విశ్వవిద్యాలయపరీక్షలకు బోవుట

పలహారానంతరము సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి తీర్మానము పై చర్చకొన సాగించబడినది.

పి. పట్టాభిరామయ్య గారు, లేబరేటరీకి సంబంధించిన శిక్షణవిషయమున ఆప్రత్యేక విషయమందు అటెండ్మెంట్ యుండినయెడల అపరీక్షలకుగూడ ఉపాధ్యాయులు చదువవచ్చునని సవరణ ప్రతిపాదించిరి. ఈసవరణలేనిచో యెక్కువమంది విద్యార్థులు లెక్కలగూర్చు విడిచిపెట్టెదరు. అట్టి అవాంతరములేకుండ యీసవరణ అవసరమని ఆయనదర్శెను. డా॥ ఎ. ఎల్. నారాయణగారు సవరణ బలపరచిరి.

రెవ. మెట్టెనుగారు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి. ఉపాధ్యాయుల శిఫార్సు మొసంగినయెడల తమపరీక్షలకు చదువుకొనుచు విద్యార్థులకు చదువుజెప్పట అశ్రద్ధజేయుదరుని దర్శిరి.

సభ్యుమార్రిగారు బలపరచుచు తక్కువ పరీక్షలందున్న ఉపాధ్యాయుల శిఫార్సు మేలుజేయవలెనని.

రా॥ బి॥ కె. వి. రామనాథయ్యగారు విద్యార్థుల కంతకాత్రము నవ్వమురాదనియు, ఉపాధ్యాయులు తమపరీక్ష సమయములందే చదువుకొందురనియు, తమలో చాలమంది అట్లే ఎం. ఎ. ఎల్. టి. ప్యాసయినయెడల దర్శిరి. ఆర్థరపాలుగారు గూడ బలపరచిరి. పిమ్మట తీర్మానము సవరణతోగూడ ఓటు నకుబెట్టగా 3 రి అనుకూలరతోను, 2 రి ప్రతికూలరతోను ఆమోదించబడినది.

కె. ఎస్. వెంకటరత్నం గారు; సెనేటుసభలకు కానన సభలవలెనే ప్రజలువచ్చి వినుటకు అవకాశ మీయవలెనని ప్రతిపాదించిరి. పత్రికాప్రతినిధుల రానిచ్చటచే తమ చర్చలు వెల్లడియగుచుండుటచే ప్రేక్షకులు వచ్చి వినుటకుగూడ అభ్యంతరముండరాదని నుడిచిరి. రాముని మీసముగారు, ప్రేక్షకుల విడిచిపెట్టు అధికారము వైసుభాస్యలరు గారికి విడిచిపెట్టవలెనని సవరణ ప్రతిపాదించగా వెంకటరత్నం గారికి అంగీకరించిరి.

విశ్వవిద్యాలయమువారు గ్రంథముల ప్రకటింపవనికి మూనుకొనవలెనని వెంకటరత్నం గారు ప్రతిపాదించిరి. ఎస్. అప్పాస్వామి శాస్త్రిగారు బలపరచిరి. ఈవిషయమును సిండికేటువారికి విడిచిపెట్టవలెనని ఆర్థరపాలుగారు సవరణ ప్రతిపాదించగా నామోదించబడినది.

సాహిత్య, శాస్త్రవిషయ ప్రపంచగ్రంథముల ముఖ్యమైనవి 100 తమిళ, తెలుగు, కన్నడ, మత్యాల భాషలలోనికి తగ్గముజేయుచుంట్ల సాలునకు రూ 10,000 ఖాయపరుచవలెనని కె. ఎస్. వెంకటరత్నం గారు ప్రతిపాదించిరి. కె. సుబ్రహ్మణ్యముదల్యారుగారు బలపరచిరి.

ఈవిషయమును సిండికేటువారు విచారించి నిశ్చయించవలెనని ఎ. రామస్వామి ముదల్యారుగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. డా॥ సుబ్బరావుగారు బలపరచిరి. సవరణ ఆమోదించబడినది.

తమిళ, ఆంధ్ర, కన్నడ, మత్యాల భాషలలో ప్రకటింపబడు ఉద్బంధములకు సాలిన రూ 500 బహుమతి నిచ్చుచుండవలెనని వెంకటరత్నం గారు ప్రతిపాదించిరి.

ఈవిషయముగూడ సిండికేటువారికి విడిచిపెట్టవలెనని డా॥ నారాయణగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. సభ్యుమార్రిగారు అట్లుజేయవలెను, సెనేటువారి చర్చింపవలెనని కోరిరి. చివరకు డా॥ నారాయణగారి సవరణ ఆమోదించబడినది.

ప్రయాణికులు

సి. కె. వర్మిగారు యిట్లు ప్రతిపాదించిరి:—“విశ్వవిద్యాలయ అధికారసంఘముల ప్రతిభులకు పరీక్షాధికారులకు దూరమునుండి వచ్చువారికి యిదివరకు యిచ్చునట్టి ప్రయాణపు ఖర్చుల నీయవలెను. రైలుచె నూరుమైళ్లకు పైగా వచ్చువారందరికి రూ 4 అధికముగా నీయవలెను.”

విశ్వవిద్యాలయమువారికి అధికృతి యెట్లున్నను సభ్యులకు అయిన ఖర్చులనయిన యివ్వవలెనని. రామస్వామిశివమ గారు బలపరచిరి.

తీర్మానము ఆమోదించబడినది.

సభ యంతటితో ముగించి తిరిగి మార్చిలో సమావేశ పరుచవలెనని ఆర్. జి. గ్రీవుగారు ప్రతిపాదించిరి. సభ్యుమార్రిగారు బలపరచిరి. తిరిగి సోపవారమునాడు సమావేశము కావలెనని టి. వరదరాజులనాయుడుగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. సవరణ ఓడిపోయెను. తీర్మానము నెగ్గెను.

నోటీసు

1925-26 సం॥ రం నుండి 1926-27 సం॥ రం వరకు అచ్చుపనులకై నీలువేసి పంపబడిన పెండ్లరులు రూ 100 లు ధరావత్తుతో నహా 30-10-25 నాడు సాయంత్రము 4 గంటలవరకు అంగీకరించబడును. యితర వివరములుకు; టెండరు ఫారములకు ఈదిగువ విలాసమునకు పంపుడు.

వి. వెంకట్రామయ్య చేర్చెనో, మునిసిపల్ ఆఫీసు ఎటారు, 22-10-1925.

ఫోటో నెంటుజార్జి గజెటు

అక్టోబరు 20 మంగళవారము

పల్లికుడిపాట్లమెంటు

కె. సుందరం కెటిగారు గోదావరిజిల్లా సెషన్స్ జడ్జిగారు మార్చబడిరి.

లా డిపార్టుమెంటు

కాప్టెన్ యస్. పి. కంట్రాక్టరు గారు విశాఖపట్నం జైలును సరింపజేయుటకు నియమింపబడిరి.

ఇ. ఆర్. మొహనం యం. డి. గారు వద్రాసు సివిల్ మెడికల్ డిపార్టుమెంటునందు పనిచేయుదురు.

రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు

జే. వ. గుప్తా శ్రీమగిరిరావు పంతులుగారు గంగాంట్రిజిటి డిపార్టుమెంటు కలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

శ్రీమాను అనంతరరావు రఫోమహాయోగారు తూర్పు గోదావరికి మార్చబడిరి.

పల్లికుమార్తె డిపార్టుమెంటు

ఎక్స్ క్యూటివు ఇంజనీయరుగారు వాలెరు సర్కిల్ నూవరింపజేయు ఇంజనీయరుగా నియమింపబడిరి.

అసిస్టెంటు ఇంజనీయరు సి. బి. శేగారు విశాఖపట్నం డివిజను ఎక్స్ క్యూటివు ఇంజనీయరుగా నియమింపబడిరి.

అభివృద్ధికాళి

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు ఆయా యానియనులందు కో-ఆపరేటివు సంఘముల హానరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారులుగా నియమింపబడిరి. కో-ఆపరేటివు చట్టపు 14 వ నిబంధన యందు మూచింపబడిన అధికారములు వీరి కుండును. కో-ఆపరేటివు సంఘముల డిపార్టుమెంటు రిజిస్ట్రారులు బ్రాన్సు ఫర్మచేయు కేసులను వీరు పరిష్కరించెదరు. 1926 సంవత్సరము జూన్ 20 వ తేదీ వరకు వీరు ఉద్యోగములందుండెదరు.

అనంతపురం జిల్లా

యానియను పేరు హానరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు పేరు పరిగి యల్. గంగాధరకృష్ణగారు కల్యాణదుర్గము యల్. భీమసేనరావుగారు తనకలు పులగంపల్లి వెంకటరావుగారు అనంతపురం మాటి శివరావుగారు తాడిపత్రి కె. కొండా రెడ్డిగారు గుత్తి సి. రంగనాథ అయ్యంగారు రేపాటి రామచంద్రరావుగారు కదిరి రెడ్డి నరసప్పగారు బల్లారి జిల్లా కడప బాలాజిరావుగారు బల్లారి కడప బాలాజిరావుగారు ఆలూరు ఆలూరు మాలెగోడ్ గారు రాయదుర్గము బాలప్పగారు కుడిలిగి విజయరంగం తాతారావుగారు హరినవాడగల్లి గంగాపురం మారడ గారయ్యగారు చిత్తూరు జిల్లా చిత్తూరు జిల్లా రెవెన్యూ జూను భూషణంగారు పుంగనూరు టి. యల్. రామకృష్ణారెడ్డిగారు చిత్తూరు పలమనేరు టి. యల్. రామకృష్ణారెడ్డిగారు పాకాల యం. వెంకటరామ అయ్యగారు నగరి పి. గోపాలరాజుగారు తిరువాలంగూడు టి. సి. మునుసామి మొదలిగారు వాయిలుపాడు, గుర్రంకొండు నల్లారి నానాయారెడ్డిగారు కడప జిల్లా కడప జిల్లా ఆర్కాటు పరశురామరావుగారు నందలూరు ఆర్కాటు పరశురామరావుగారు రాయచోటి పల్లె శ్రీనివాసరావుగారు ఖాజిపేట మంచి నీతారామయ్యగారు కడప రాయపెద్ది వెంకటరామయ్య, రెవ. లాయి థామసుగార్లు

గంగాముజిల్లా

నరసన్నపేట పోతనూరు వీరభద్రస్వామిగారు అస్సాల్ వి. కె. మహాప్రొగారు రంపా సయ్యదు అమీరుజీగారు జగన్నాథప్రసాదు శ్రీమాన్ నిత్యానందదాసు మహాప్రొగారు గోకమదాలపలం ధారల అత్తులనాయుడుగార్లు గోపాలపురము బాలముడి వెంకటరామమూర్తి పంతులు గారు

ఇచ్ఛాపురం ఉపక్రమ సర్వేవారాయపంతులుగారు బోరాని జె. జగన్నాథరావు నాయుడుగారు పరాకిణిడి డి. వి. శీతాపతి పంతులుగారు

బుగడ శ్రీమాను ఉపవిగ్నేశుపాత్రో మహాప్రొగారు రస్సులకొండ శ్రీమాను వరసింగపాధి మహాప్రొగారు తెక్కలి నీతారాంభాంజీగారు కుక్కడండి రావుసాహేబు యం. వి. అప్పారావు పంతులుగారు

తూర్పు గోదావరిజిల్లా ఉపాధ్యాయల సీతారామచంద్రంగారు రి. శ్రీమగిరిరావు పంతులుగారు ఆలముగూడ వరసింహదేవర సర్వేవారాయంగారు రాజోలు కార్మికులు అమికెటి నరసింహులుగారు గుంటూరుజిల్లా

రేపల్లె మామిళ్లపల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారు దాచేపల్లి అక్కరాజు శంకరనారాయణ పంతులుగారు ఒంగోలు కొప్పరపు వెంకటరావుపంతులుగారు గుంటూరుతాలూకా పత్రి మామమంజురావుపంతులుగారు వరసారావుపేట జి. సింహాచలంపంతులు; రెవరెండ. హాల్. జి. ప్రేమయ్యగారు

కృష్ణాజిల్లా

ఏలూరు భాగ్ సాహేబు మున్సి మహమ్మదు అబ్దుల్ రహీమాను సాహేబు బహదరు

తణుకు వి. భానుమూర్తి పంతులుగారు నరసాపురం టి. వెంకటనార్య ప్రకాశరావుగారు గుడ్లవల్లెరు జి. వెంకటరత్నం పంతులుగారు కర్నూలుజిల్లా

పాయిపల్లి యస్. బాలాజిసింగగారు కోయిలకుట్ల గోపిరెడ్డి వారిరెడ్డిగారు ఆత్మకూరు జనాబు మూర్తు బాసామోబు బహదరుగారు

నంద్యాల:—పి. బాలిరెడ్డిగారు నందికొట్లకూరు—రెవరెండు ఎల్. యసుగారు మార్కాపురము—యం. తంబుస్వామిశెట్టిగారు కర్నూలు—యస్. నరసింహులుపంతులుగారు భోను—హెచ్. యం. డి. భాజి ఇమానుసాహేబు బహదరుగారు చంగిలమర్రి—భాసా వారిరెడ్డిగారు వద్రాసుజిల్లా

పునుకేట—జి. శ్రీరామబాబుగారు చెయ్యిడిపములు—ఆర్. రాజగోపాల ఆచార్యులు చెన్న నగరపు నూపల్లె కెంగుయూనియను—వి. ధర్మశింగప్పిశెట్టిగారు

తెలూరుజిల్లా కోపూరు—జి. విశ్వనాథరావుపంతులుగారు దక్షిణపెన్నార్—పి. వారాయణరావుగారు నూకూరుపేట—టి. వీరాస్వామిరెడ్డిగారు పెద్దపవని—చెన్నైలకంటి అప్పారావుపంతులుగారు గూడూరు—చెన్నై వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారు విశాఖపట్నంజిల్లా

యెలమంచిలి—జి. సుబ్బారావుగారు అనకాపల్లి—వై. నరసింహంపంతులుగారు పోకపల్లి—డి. వెంకటపతిరాజుగారు జమ్మి—కె. మల్లయ్యకృష్ణగారు ఏజన్సీ—యస్. వి. యజ్ఞ వారాయణ పంతులుగారు

స్థానిక స్వరీపాలనశాఖ మురరి వాగప్పగారు కర్నూరుజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

దివానుబహదరు యం. గోపాలస్వామి మొదలిగారు బల్లారిజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

అనంతపురం జిల్లా యందలి కదిరితాలూకాలో పంచాయితీ సంఘములను స్థాపించుటకు జి. మర్వాకాశ్రీగారు హానరరీ ఆర్డర్ జరుగ నియమింపబడిరి.

అనంతపురం తాలూకాబోర్డునందు పంచాయితీసంఘముల సేర్వరు యల్. పి. దాసు, ఎ. పి. కవి, కె. తిరుమల రావుగార్లు హానరరీ ఆర్డర్ జరుగ నియమింపబడిరి. టి. దొరస్వామిరెడ్డిగారు చంద్రగిరితాలూకాలో హానరరీ ఆర్డర్ జరుగ నియమింపబడిరి.

వరదా శ్రీరాములు నాయుడుగారు ఒంగోలు తాలూకాబోర్డు ఆర్డర్ జరుగ ఎన్నుకొనడం.

టి. మార్యారావు నాయుడు, జి. జగన్నాథరాజు, టి. వి. శ్రీనివాసరావుపంతులు, డి. యస్. నారాయణరాజు, వి. జి. సుందరరావు పంతులు గార్లను విశాఖపట్నం తాలూకా బోర్డునందు తమ ప్రతినిధులుగా విశాఖపట్నం బోర్డునందు ఎన్నుకొనిరి.

యం. పన్నాపిరావు పంతులుగారు పల్నాటిమిడి మునిసిపల్ సంఘసభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యా కాళి విశాఖపట్నం జిల్లా విద్యాసంఘపు అగ్రతాముగ పి. లక్ష్మి నరసింహంపంతులుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. వి. మార్య వారాయణ పట్నాయకుగారు సభ్యుడుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

ఇతర ప్రకటనలు

అటవీశాఖ అసిస్టెంటు కాన్స్టేబులరు సయ్యదు రజా యుద్దీను సాహెబు బహదరుగారు పశ్చిమ కర్నూలు డివిజనుకు మార్చబడిరి.

జి. యస్. శంకరయ్యగారు యల్. యం. యస్. కర్నూలుజిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుక్రింద పనిచేయ నియమింపబడిరి.

ఏలూరు మునిసిపాలిటికి కావలెను

- (1) ఐదేండ్లకోసారి వృత్తిపన్నును పునర్విమర్శించుటకై For the quinquennial Revision of Property tax 6 మాసములవరకు ఒక ప్రత్యేక ఆఫీసరు కావలెను.
- (2) ఆయుర్వేదచికిత్సకాలకు ఒక వైద్యుడు కావలెను.
- (3) కానుపుచేయుటకు, చైల్డు నెల్ ఫేర్ సెంటరుకు ఒకదాడి (Nurse) కావలెను.
- (4) పబ్లిక్ వర్కుసుకు, ఒక ఓవర్సీరు కావలెను.
- (5) టౌను ప్లానింగుకు, సివిల్ సర్వేకు ఒక డ్రాఫ్టును మాన్ కావలెను.

తమకుగల యోగ్యతను, కావలిన జీతమును తెలుపుతూ దరఖాస్తులను ఈదిగువ విలాసమునకు పంపుకొనవలెను. నెం 1 రు ఉద్యోగమునకు రెవిన్యూ అనుభవముగలవారికి అధికృత యియ్యబడును.

మునిసిపల్ ఆఫీసు, బి. వెంకటరామయ్య, ఏలూరు, 22-10-1926 } చేర్చుచు.

వస్తుగుణ దీపిక

అయిదవకూర్పు- నూతనాంశములం జేర్చి ముద్రించితిమి. ఈగ్రంథముయొక్క యుపయోగము ఎల్లరకును చెల్లినది యున్నది. ఇందు సమస్తవస్తువులు, మూలకములు, ఆహారపదార్థములు, ఫలములు మొదలగు వానియొక్క సుగంధమగ్గుణములను ఒక్కొక్క వివరింపబడినవి. 1100 పేజీల గ్రంథము వెల 5-0-0 పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

2179 యుగ్రా జగ్గారావు బ్రదర్సు, రాజుగూడి

పురమాపీఠములకు, పోకరపనులకు
సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమాన మిచ్చు గిన్నెలు, పందెపు లోటాలు, పలుకరములలోను, పరిమాణము లందును మావర్తి సిగ్గుగా నున్నవి. ఇవిగాక సకలమైన వెండిసామానులు, బంగారు బహుమాన పతకములు, డాలరులు, సాదా ఉంగరములు, కెంపులు, పువ్వురాగములు చెక్కిన ఉంగరములు కూడ నున్నవి.

సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీనిచ్చెదము.
యిదిగూడ మావర్తి బేసెమెంట్ యనినవారు ఒక చక్కా చేయగోరెదము.

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ
నగల వర్తకులు, 25, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

రాజప్రతినిధి

కలకత్తా చేరుట

కలకత్తా, అక్టో 24. రాజప్రతినిధి దంపతు లిరువురును నేటియంతయున నుత్సాహముతో దిగిరి. వారిరాక ప్రయత్నముగా జరిగెను.

దెంగాలు గవర్నరుగారి కుమార్తెను విశ్రాంతిగా పరీక్షించి కలకత్తా చేరుటను వచ్చియుండెను.

బర్మాన్ డివిజన్ కమిషనరును, రాజగోపాలాచారియు అనుమతియొక్కయు కమాంకింగు ఆఫీసరును, కలకత్తా పోలీసు కమిషనరును, దెంగాలు సి. ఐ. డి పోలీసు డిప్యూటీ యిన్ ఛార్జునులను స్వాగత మొసంగిరి. మామూలుమార్గాదులైనవియు రాజప్రతినిధిదంపతులు ద్వైవిధ్యమున సాగిపోయిరి. అక్కడ గవర్నరు నేటినుండియు ప్రత్యక్షులనుగూర్చి తెలుపు ప్రత్యక్ష ముంచబడును.

(అ. ప్రె.)

కాకారి రైలు దోపిడి

మరియొక రెండు వారములు రిమాండు గ్రాంటు చేయబడెను

లక్నో, అక్టో 24. కాకారి రైలు దోపిడి సంబంధమున రామకృష్ణ శిఖార్ శ్రీ పూనాలో అరెస్టుచేయబడి లక్నోకు గొనిరాబడెను. ముద్రాయిలను గుర్తించుటకై జరిగిన కార్యక్రమము ముగిసెను. బనారసు జైలులులో నన్నవారి నందరిని కొందఱు సాక్షులు గుర్తించిరి. లక్నోలో నుంచబడిన 15 గురిలో 5 గురిని మాత్రము గుర్తించిరి. ప్రస్తుతము రిమాండు కాలమై పోయినది గాన మరిరెండు వారముల రిమాండును గ్రాంటు చేయవలసినది సి. ఐ. డి. ప్రాసిక్యూటరు వ్యాయవాది సైమన్ మేజిస్ట్రేటుకు జరఖాస్తుచేసెను. మేజిస్ట్రేటు గ్రాంటు చేసిన వెంటనే ఆయుర్త రుపు తెలిగ్రాము ద్వారా బనారసు మాజిస్ట్రేటుకు జెయిల్కు తెలియజేయబడెను.

(అ. ప్రె.)

స్టేటు కొన్నింటిని కలు

బొంబాయి

స్టేటుకొన్నింటిని సంబంధమున నామినేషను కా శీతములను అక్టోబరు 28 తేదిన బొంబాయి రాజధానిలో పరిశీలన జరుగును. ఓటింగు నవంబరు 21 తేదిన జరుగును.

(అ. ప్రె.)

లక్నో జిల్లాబోర్డు

లక్నో, అక్టో 24. క్రొత్త యెన్నికలు జరుగుటకు పూర్వము జిల్లా బోర్డుకు నూతన అభ్యర్థుని నెన్నుకొనవలసినదని తెలియజేయబడెను. ఇదివరకు 2 క్లీ సంవత్సరములనుండి అభ్యర్థుడు చు గా నుండి పని జరుపుచున్నవాడు పారిపోయి కోటా నుండి రాజీనామాను పంపెను. వానిని పట్టుకొనటకు వారంటు పంపబడినది.

(అ. ప్రె.)

వెలింగ్టన్ సినిమా 953

27-10-25 మంగళవారము నుండి 30-10-25 శుక్రవారమువరకు పతే డిటెక్ట్ పోలీసు ఆట

ఇన్ టూ ది నెట్ 4 వ వారము 4 భాగములు

న్యూయార్కు కమిషనరు పోలీసుగారైన రిచర్డు ఇ. ఎన్. క్లైవ్ గారిచే వ్రాయబడినది. యూనివర్సల్ స్టూడెంట్స్ క్రామా 5 భాగములది

క్రాస్ థియేటరులో 2253

24-10-25 శనివారమునుండి 27-10-25 మంగళవారమువరకు ప్రతినెలము 2 ప్రదర్శనములు. 6-15, 9-20 గం॥ 3ని ఆది వారములందు ప్రదర్శనములు 3-15 గం॥ గలదు.

మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్

ప్రపంచమునందు అంతటను మంచి ఉల్లాసమును గలిగించిన, అందమైన నటులగు మిక్కిలి గొప్పదైన

చార్లీ చాప్లిన్

"చాప్లిన్" అను ఆటను ప్రదర్శించెదరు. ఇదిగాక హాస్యరస సంబంధమైన ఫిల్మ్లను చూపబడును ఆకాశంగము కలుగుచుండుటకై త్వరలో ధావలెను.

త మా పాలు

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

(0)

కుక్క

అశ్రమ: ఏమయ్యి, నీవద్ద కొన్ని కుక్కలు, మాపిల్లవాడి కాలు కరిచింది. ఇట్లాంటి కుక్క నిచ్చావేమి?

క్రయరారు: పిల్లలతో ఆమమంజేషుక్కును తీసియియ్యమని మీరంటే, ఇచ్చాను.

చిలక

ఒకడు: ఆ చిలకకు చెడ్డమాటలు నేర్చుతున్నావేమి?

బాలుడు: ఆనగూడనిమాట లేవో ముందుగా చెప్పుకున్నాను.

చంద్రగ్రహణం

నగరవాసి: ఇట్లాంటి చిన్నగ్రామంలో ఎట్లా పొద్దు బోతుండయ్యా. ఇక్కడ ఏమిటి మేలూ కనిపించవు.

గ్రామవాసి: అట్లాంటావేమి? చంద్రగ్రహణంబట్టి మూడురోజులయినా కాలేదు.

గురక

రామయ్యకు రాత్రిఅంతారైలులో నిద్రబట్టలేదు. పక్కనన్న పుల్లయ్య అదేపనిగ గురకపెట్టడం సాగించెను.

రామయ్య: ఏమండీ మీరు డబ్బుగలవారేనా?

పుల్లయ్య: అట్లా ఆమనశాలేమి? నాకు నాలుగులక్ష రూపాయలు రాబడి వస్తుంది.

రామయ్య: నేను మీ అంతటి భాగ్యవంతుడి నయితే, ఒక రైలుపెట్టెను రిజర్వుచేయించుకొని యుండును. అంతేగాని, మీమాదిరిగా ఇతర ప్రయాణికులకు నిద్రలేకుండా చేసేవాడినిగాను.

ఉపాయం

పడవ గోదావరిలో పోతుండెను. పుల్లయ్య ఆభరణం నదిలో పడిపోయెను.

పుల్లయ్య (ఏమిస్తూ): అయ్యో, ఏమి చేయ్యను నాసా మున్నాకు దొరకడం ఎట్లా?

పడవవాడు: మీరు తొందరపడవోకండి, సర్కారుకు గ్రాసి, నదిని ఎండగట్టిచేస్తా. అప్పుడు మీసామ్యు మీకు మళ్లీవస్తుంది.

జాలి

లక్షాధికారిగారకు, యాచకుడు వచ్చి తన కష్టాలన్నిటిని వివరించెను.

లక్షాధికారి: బంట్లోతూ, యీమనిషిని వీధిలోకి నెట్టి వెయ్యి. వీడుచెప్పేసంగతులు చూస్తే నాకడుపు తరుక్కుపోతున్నది. ఇక నేను భరించలేను.

సలహా

బండివాడు తిన్నగా బండి నడపడంలేదు.

పోలీస్ కాన్స్టేబులు: నీవల్ల దారిన బోయ్యేవార్లకు అపాయం వస్తుంది. నీపేరుచెప్పు.

బండివాడు: ఊరుకోవయ్యా, నీవని నీవు చూసుకో, మాయెద్దును ఈమధ్య ఎవడో ఎత్తుకొనిపోయినాడు. చేతనయితే, ఆవొంగను పట్టుకో, ఈనాము యిస్తాను.

అర్థలు

పాపయ్య చెప్పలు బోడును పాపులో బాగుచేయడాని కొన్ని వారం రోజు లయ్యెను.

పాపయ్య: వారంరోజులయింది. చెప్ప లింకను బాగుచెయ్యలేదా?

అంగడివాడు: నాపని దివాలా అయింది. మీరు వినలేదా?

పాపయ్య: దానితో నాకు సంబంధంలేదు. నాచెప్పలు నా కియ్యండి.

అంగడివాడు: అయితే యీఒక్క చెప్ప తీసుకోండి.

పాపయ్య: రెంటిని ఎందు కియ్యవు?

అంగడివాడు: నేను రూపాయకి అర్థలకన్న ఎక్కువ ఇయ్యలేను.

బ్యాంకు

వల్లయ్య: ఏమండీ, మాగమస్తాను పంపిస్తే, నేను వ్రాసినట్లు డబ్బుయ్యలేను. పొరబాటు పడ్డారేమో, చూస్తారా?

బ్యాంకు గుమాస్తా: ఇక్కడనుంచి వెనతీసుకు వెళ్లిం తరువారే, మళ్లీ పొరబాటును నవరించడం మాకు ఆచారంలేదు. ఆతెలివి మొడుటనే ఉండాలి.

మల్లయ్య: పోనితెండి, మీకంతకొపం ఎందుమ? నేను అడిగిన దానికన్న సామ్యు ఎక్కువయిచ్చారు. మీకక్కడ లేక పోనే, నాకే లాభం?

కొండలు

ప్రయాణికుడు: ఆకొండలు చాలా ఎత్తుగా లేనా?

గ్రామికుడు: భారమే ఎత్తండి.

వయస్సు

ఉపాధ్యాయుడు: నీ వయస్సు ఎంత?

బాలుడు: 18 ఏండ్లు.

ఉపాధ్యాయుడు: నిరుడు నీకు ఆరేండ్లేగా?

బాలుడు: నిరుడు ఆరేండ్లు. ఈసంవత్సరం ఏడేండ్లు.

అంతా గలిసి 18 ఏండ్లు.

రైలు

ప్రయాణికుడు: ఏడుగంట లయినవి. ఇంకా రైలు బండి స్టాటుఫారం మీదికి రాలేదేమి?

పోర్టరు: ఇంజను ఎక్కడ బెట్టిందీ డ్రైవరు మరచి పోయినాడండీ.

ఎరుక

ఒకడు: బంతి ఆటలో నన్ను చూశారు. జ్ఞాపకం ఉన్నదా?

ఆటగాడు: నేను మీతో ఎన్నడూ ఆడలేదే.

ఒకడు: ఒకసారి మీరు బంతి ఆడేటప్పుడు, బంతి దూరంగాపోతే నేను తెచ్చియిచ్చాను.

పని

ఒకడు: నీవు పెద్దవాడవయితే, ఏం పని చేస్తావు?

బాలుడు: గోడలు కట్టుతాను.

ఒకడు: ఎందుచేత?

బాలుడు: నర్సా కాలం అంతా పనిచేయనక్కరలేదుగా!

చిరునవ్వు

ఉపాధ్యాయుడు: చిరునవ్వు అంటే ఏమిటో చెప్పు.

విద్యార్థి: రహస్యంగా నవ్వడం అన్నమాట.

డాక్టరులు

ఒకడు: డాక్టరులు అనేకులు భీమయ్యను జూచి, నిరాశ జేసికొని పోయినారు.

మరియొకడు: అయ్యో, పాపం, అంత జబ్బుగా ఉన్నది గాబోలు.

ఒకడు: అది గాదు. ఏడాత్తుకు డబ్బియ్యలేదు.

ప్రశ్న

క్లయంటు: ఏమండీ, మిమ్మును ఒక ప్రశ్న అడుగుతాను. ఆందుకు డబ్బియ్యమనరు గదా!

లాయరు: ప్రశ్నకు డబ్బు పుచ్చుకోము. జవాబుకు మాత్రమే పుచ్చుకొంటాము.

రొట్టె

ఉపాధ్యాయుడు: మీ తమ్ముడిని తలమకోకుండా, రొట్టె అంతా నీవే తిన్నావా?

బాలుడు: తలమకున్నానండీ. మా తమ్ముడు వస్తాడేమో అనుకుంటూ, తొందర తొందరగా తినివేశానండీ.

అర్థాంగి

విద్యార్థి: భార్యను అర్థాంగి అంటారుగదాండీ?

ఉపాధ్యాయుడు: అంటారు.

విద్యార్థి: అట్లాగయితే, పురుషుడు ఇద్దరు భార్యలను పెండ్లిచేసుకుంటేనో!

మొరగడం

ఒకరు: మీరు కుక్కను పెంచుతున్నారా?

రెండోవారు: లేదండీ. ఎవరయినా వస్తే, మేమే మొరుగుతాం.

భావ్యం

ప్రశ్న: నేను వ్రాసిన భావ్యం చదివారాండీ?

జవాబు: గీత చదివి అర్థంగ్రహించానుగానండి, మీ భావ్యం మాత్రం అర్థంకాలేదండీ.

అతిథి

ఇంటికి అతిథివచ్చి రెండునెల లయింది. యజమానుడికి కష్టంగావున్నది.

యజమానుడు: మీరు ఇన్నాళ్లు గ్రామంలో లేక పోతే, పెండ్లాంబిడ్డలు దిగులునడరూ?

అతిథి: అందుకనే, వాండ్లనుగూడ యిక్కడకు రమ్మ పని వ్రాసాను. ఇవ్వాళో, రేపో వస్తారు.

కాన్పూరు కాంగ్రెసు
"తిలక్ నగరము"

జాతీయ పతాకోత్సవము

పండిత మోతీలాలు ఉపన్యాసము

కాన్పూరు, అక్టో 26:- కాన్పూరులో జరుగనున్న భారతదేశీయ మహాసభాసభావమునందు నిన్నను జాతీయ పతాకోత్సవ మధ్యతముగ జరిగెను. ఆహ్వానసంఘసభ్యులు చాలమందియు, స్వచ్ఛందనేతరులు కాన్పూరు పౌరులును చాలమంది వచ్చియుండిరి. కాంగ్రెసు పతాకమును ఉదయముననే కాంగ్రెసు స్వచ్ఛందనేతరుల బాండుతో నూరేసింపు జేసి ఆ ప్రదేశమునకు దీసికొని పోయిరి. అప్పుడే పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ వచ్చి పతాకముక్రింద నిల్చునిరి. వచ్చినవారు పతాకముచుట్టును వలయాకారముగ నిలచి పండేమాతరం బాడుటతో కార్యక్రమము ప్రారంభించిరి. అంతట పండితమోతీలాలు ప్రాచీనగాఢాద్రికిందివిధముగ స్వల్పముగనుపన్వసించిరి:-

"మీరు నన్ను జాతీయపతాకోత్సవమును జరుపుట కాహ్వానించిరి. అది చేయుటకుముందు నేను యీ ఉత్సవప్రయోజనమును గూర్చియు అందు మీరును నేనును పాల్గొనుటవలన నేర్పడు బాధ్యతనుగూర్చియు డెలువగోరెదను. ఈ పతాకముయొక్క మహిమ యెట్టిదియోమీరుడెరిసికొని అందుకు తగిన నేపథ్యమును సిద్ధముగ నుండవలయును. అయ్యది స్వరాజ్యవిహ్ను. భారతీయులందరకును హిందువులు మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, యూదులు, పార్సీలు అన్ని జాతులవారికి గావలసిన స్వరాజ్య మియ్యది. తెలుపు, పసుపు, యెరుపు మాడు రంగు లందుగలవు. తెలుపు భారతదేశములో నన్నిజాతులు వర్ణములు తరగతులవారి ఐకమత్యమునకు చిహ్నము. తేజోకిరణము గాజుబుడ్డిగండ ప్రపంచమునపుడనేక రంగులు గాన్పించునట్లే పతాకముపై తెలుపురంగు భారతదేశము నందలి వేర్వేరు జాతులయొక్కయు వర్ణములయొక్కయు ఐకమత్యమునకు చిహ్నముగ నుండెను. తెలుపుక్రిందనున్న పసుపు, యెరుపు రంగులు భారతదేశములో నధికసంఖ్యాకులుగ నున్న హిందూ మహమ్మదీయులకు చిహ్నములుగ నున్నవి. అందుచేత నీ పతాకము భారతదేశైకమత్యమునకు చిహ్న మనదగును దానికి మనము జేయవలసిన నేపథ్యమి? అయ్యది చిహ్నముగ నున్న ఐకమత్యమునకే స్వరాజ్యమునందే మరియొక పేరు. మీరందరను ఒకసారి మహా భారతజాతిగ నైకమత్యముతో నుండు నెడల ప్రపంచములో నెట్టి కత్తిగాని అటంకపరుడైనాడు. ఈ ఉత్సవమునందు పాల్గొనునా రందరను ఐకమత్యమే అన్నిటికన్న యెక్కువైనదనియు, ప్రపంచములో సర్వము కన్నను ప్రాణముకన్నను, నేడు దేనిపేర మహాసభాసభావముననున్న వో అట్టి మతముకన్ననుగూడ యెక్కువైనదని భావించవలయును. ఇకనుండి మీ ఉత్సాహవృద్ధియు నేడు వ మిం చిన విధిని నెరవేర్చి స్వరాజ్యమును చేరువకు దెచ్చు ఐకమత్యమునకు ప్రయత్నముజేసి మీమతమును గౌరవమును భద్రముగ నుంచుకొనవలయును. ఐకమత్యము పేరనే నీ జాతీయపతాకమును ప్రతిష్ఠించుచున్నాను. ఈ ఆవరణము 'స్వరాజ్యము నాజన్మ స్వత్వ మ'ను నూత్రమునొసంగిన దేశభిక్తుని పేర తిలకునగరము' అని బుగ్గ గాక."

ఉపన్యాసమైనపిదప ఆసమయమునకు ప్రత్యేకముగ రచించబడిన జాతీయగీతమును స్వచ్ఛంద నైతికులు కొందరు పాడిరి. అంత నాయాత్సవము ముగిసెను.

తెలుపి నేతరులతో కాన్పూరు మజదురుసభ ప్రక్కనున్న మందిరమున సమావేశమయ్యెను. ఆసభయందు చాక్లరు మురారిలాలు, పండిత మోతీలాలుగారు ఆసభ్యులించిరి. నెహ్రూగారు ఉపన్యాసమునందు ఆసభాసభ్యులను ఆత్మస్ఫూర్తియుల రక్షణమునకై కలసియుండి విద్యావంతులగు దేశీయుల కాదర్శప్రాయముగ నుండవలెనని కోరిరి. సభయైనతెలుపి నేతలతోబాటుకు వెలిరిరి.

మరియొక బహిరంగసభ

ఇచట 24 వ తేదీని చాక్లరు మురారిలాలు, అధ్యక్షతను జరిగిన బహిరంగసభయందు కళాగీత్రయనుకేసులో ముద్దాయిలుగనున్న కాంగ్రెసు బాదుల నభినందించుదు తీర్మానము గొవిండుడెను. మరియొక తీర్మానమునందు స్టేటుకాన్సిలుకు చాక్లరు మురారిలాలు కట్టగారి అభ్యర్థనయు బలపరుపబడెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ

మ్యునిసిపలుబిల్లు అంగీకరింపబడుట

పూనా, అక్టో 26:- బొంబాయి శాసనసభ నేడు 2 గంటలకు సర్ ఇబ్రహీం రహీంతుల్లాగారి అధ్యక్షతన సమావేశమయ్యెను. ప్రభుత్వ తరములకు మామూలుగనే కొద్దికాలమే బట్టెను. స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు అందు పాల్గొనరైరి.

శనివారమునాడు, మ్యునిసిపలు వ్యవహారముల పరిపాలనమునందు కొన్నిపట్టణములలో నెక్కువ అధికారము నీయవలెనను బిల్లులో 75 వంతులకన్న యెక్కువ క్లాజులు నిర్ణయింపబడినట్లే చెను. చాలసవరణ లుపపాదించక పోవుటచేత బిల్లులోనున్న క్లాజులు చాలవరకు అంగీకరింపబడెను.

ప్రధానుగారి సవరణ

ఆర్. జి. ప్రధానుగారు చాల ముఖ్యమగు సవరణను చేచ్చిరి. దానివలన కొంతవరకు మంచి చర్య జరిగెను. బిల్లు ప్రకారము మ్యునిసిపాలిటీయే తీర్మానము జేసినను ఉత్తరువుజేసినను అపివేయుటకును మ్యునిసిపాలిటీగాని తత్వమున నెవరుగాని యేవనిజేయుచున్నను అందువలన ప్రజలకు కష్టముగ నున్నగాని, శాంతికి భంగకరముగ నున్నగాని న్యాయవిరుద్ధముగ నున్నగాని నిషేధించుటకును, జిల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రాతర్యకముగ సంకేతముజేసి ఉత్తరువుజేయుట కధికార మియ్యబడినది. బిల్లుప్రకారము కలెక్టరు అట్టి ఉత్తరువులను కమిషనరుకు గాని అందువలన నష్టపడు మ్యునిసిపాలిటీగాని అట్టికేసును ప్రతిదానినిని ప్రభుత్వమునకు పంపవలయునందును. కమిషనరు కలెక్టరు ఉత్తరువును కొట్టివేయవచ్చును, లేదా ఆ ఉత్తరువును సవరించియో లేకనో ఆ నిర్ణయించిన కాలమువరక మలు లో నుంచవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు కలెక్టరు యొక్కగాని కమిషనరు యొక్కగాని యుత్తరువులను సంస్కరింపవచ్చును. ఆర్. జి. ప్రధానుగారి సవరణ ప్రకారము యాక్రింది క్లాజు జేర్పవలెనని కోరబడెను. "జిల్లామేజిస్ట్రేటు మ్యునిసిపాలిటీ యొక్క తీర్మానముగాని యుత్తరువుగాని మ్యునిసిపాలిటీ జేయదలచిన పనిగాని శాంతి భంగకరముగ నుండునని తలంచునెడల ఆవముల జరు. నీయకుండ నిషేధించుచు స్వయముగ సంకేతముజేసి ఒకయుత్తరువును నిమిత్తరూపూర్వకముగ జేయవచ్చును. ఇట్టి ఉత్తరువును జిల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రభుత్వమువారి కొకకాపీని, ఆమ్యునిసిపాలిటీ కొకకాపీని, అట్లుజేయుటకు కారణములతో గూడ బంపవలయును. ప్రభుత్వమువారు రిట్టియుత్తరువును ధ్రువపరుపవచ్చును. లేదా సంస్కరింపవచ్చును, లేదా కొట్టివేయవచ్చును. అయితే యిట్లు జేయుటకు ముందు మ్యునిసిపాలిటీ తన కారణములను డెల్పు కొనుట కవకాశ మియ్యవలెను."

ప్రధానుగారు ఈక్లాజులను సభ వారంగీకరింపవలెనని తెలుపుచు యింతకుముందు కలెక్టరులు తరుచుగ మ్యునిసిపలు వ్యవహారములందు అడ్డుపడుచుండిరినియు ఈ చర్యయందున్న బిల్లు కలెక్టరుల నిరంకుశత్వము నట్లే నిలువదలచుచిరినియు చెప్పిరి. లాఅర్డరుల పోషణయు, శాంతి భంగము గలుగుకుండ రక్షించుటయు పరిపాలనమునందు ముఖ్యముగావున కలెక్టరులు అడ్డుపడకుండ అధికారములను పూర్తిగ తొలగించుట అన్యాయమే. అందుకనియే ఆచేసేయుత్తరువులు అంగీకారముతో జేయవలెనని గోరవలసినట్టెను. ఈసవరణ కొంతచర్య యైనపిదప ఓడి పోయెను.

బిల్లు అంగీకరింపబడుట

ఫలహారాంతరము కానన్వసభ మ్యునిసిపాలిటీల బిల్లు కొంతవేపు చర్చించెను. ఒక్క అరగంటలో మిగిలిన క్లాజులన్నియును సవరణ లన్నియును చర్చించి నిర్ణయించిరి. మాడవసారి బిల్లు చదివి అంగీకరింపబడెను.

అంతట మంత్రి హిదయతుల్లాగారు బొంబాయి పట్టణాభివృద్ధికై యేర్పడిన బ్రష్టిల అధికార ధర్మములను బొంబాయి సిటీకార్పొరేషనుకు, మార్చవలెనని చెప్పిన బిల్లు రెండవసారి చదువబడెను. మంత్రి సెలెక్టుమిటీ నీవేదికనుగూడ ప్రకటించిరి. సభవారు రెండుపాదనల సంగీకరించిన పిదప బిల్లు క్లాజు వెంటక్లాజు చర్య జరుపబడెను. (అ. ప్రె.)

మస్లిం విశ్వవిద్యాలయ శాసనసభ వైసుఖాస్సలరు అనారోగ్యముగ నుండుటవలన ప్రా. ముల్లవచ్చటికి వచ్చుటలేదని కాన్పూరువారి రైల్వాయున్నది. (అ. ప్రె.)

వాతావరణసితి

1925 సం॥ అక్టోబరు 27-వ తేదీ మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మిసోరమ్	కొచ్చిన్	కేరళ	మద్రాసు	బెంగాల్
గోపాలపురం	86.8	71.6	...	26.65	44.72
విశాఖపట్టణము	83.2	74.1	...	10.72	87.09
కాకినాడ	86.9	72.6	...	13.71	89.09
మచిలీపట్టణము	86.9	74.4	...	11.52	41.59
కర్నూలు	87.4	68.6	...	6.30	26.01
బళ్లారి	...	67.2	...	8.24	20.51
కడప	88.8	71.0	...	5.40	81.28
నెల్లూరు	87.1	73.1	...	7.51	87.98
మద్రాసు	87.8	73.5	...	13.43	50.74
కడపూరు	86.0	74.2	0.15	5.46	52.94
నీలము	92.0	71.7	...	1.44	89.30
కొయంబట్టూరు	85.6	68.2	1.86	4.07	22.29
తిరుమనావల్లి	94.0	75.7	...	4.04	33.18
నాగపట్టణము	86.0	73.9	2.07	98.6	54.98
మధుర	89.2	72.8	0.25	5.31	83.58
పాంబడ	86.4	75.2	0.30	6.78	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	1.15	10.59	28.84
తిరువేంగుడము	83.1	75.3	...	9.88	64.51
కొచ్చిన్	85.3	74.9	...	9.25	114.51
కాలికట్టు	89.8	74.5	0.05	7.56	117.16
మంగళూరు	88.1	73.7	...	10.11	125.68
దెంగునూరు	84.0	63.0	...	1.59	85.37
మెర్రోకా	75.1	62.0	0.05	7.12	125.48
కొడైకానల్	62.3	51.2	1.23	7.20	62.18

సర్కారులు:- కొన్నిచోట్ల ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది, తక్కినచోట్ల మేఘమృతంబై యున్నది. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

డక్కన్:- కర్నూలులో మేఘములుపట్టుముగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల పలచగ నేయున్నవి. కర్నూలులో పగటివేడిమి బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:- కడపూరులో 0.15 వర్షించెను. నెల్లూరులో మేఘములు పలచగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది.

రాజధాని దక్షిణమున తూర్పున వర్షపాతము వ్యాపింపవచ్చును.

యస్. ఆర్. హెచ్ సావూరు
వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

కిలాఫతురాయబారులు

హైదరాబాద్ బయలుదేరుట

బొంబాయి, అక్టో 26:- హైదరాబాద్ రాయబారులగు మాలానా జఫర్లీఖాను, ఇర్షాదుల్లా, హబీబ్ కుర్రాగారు నేడు మధ్యాహ్నము యస్. యస్. జహంగీరులో రబీగాకు బయలుదేరిరి. ఈరాయబారులు ఇబ్కీసాదుగారి హైదరాబాద్ విజ్ఞుగ నుండవలెనను భారతీయుల కోర్కెను చెప్పెదరు. అచట పవిత్రస్థలముల కేమైన నష్టము గల్గెనేమో విచారించుటయు హైదరాబాద్ భవిష్యత్పరిపాలనమూర్తి పరిష్కరించుటకు ప్రావీణిక ఇస్లాముమహాసభ జరుపుటనుగూర్చి ఆలోచించుటయు జరిపెదరు. (అ. ప్రె.)

అఖిలభారత కార్మికమహాసభ

అధ్యక్షులు సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాసుగారి
విన్నపములు

బొంబాయి, అక్టోబరు 26:- అఖిలభారత కార్మికమహాసభ అధ్యక్షులగు సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాసుగారు బొంబాయి యంత్రసమృద్ధిదారులసహాయము నిమిత్తము ధనమును బంపవలసినదని విన్నవించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభ

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య కాననోల్లంఘన తీర్మానములు

సభ్యుల శ్రీ పోవ న్యాయములు

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

కాననోల్లంఘన తీర్మానము

4. ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి భారతదేశ స్వాతంత్ర్య సంస్థాపనకు సమిష్టి కాననోల్లంఘనము గాక మరియొక దౌర్జన్యరహిత ముఖ్యవిధానము లేదని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచు నిరంతరవ్యక్తి కాననోల్లంఘనమే సమిష్టి కాననోల్లంఘనమునకు మార్గము కావున తదనుకూలసాధనము లాలోచించి కాన్యూరు కాంగ్రెసువారు చెంటనేవ్యక్తి కాననోల్లంఘనమును అమలులో పెట్టవలెనని కోరుచు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

అనుకూలరు 60, ప్రతికూలరు 18.

పై తీర్మానము ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభయందు పూర్ణముగ చర్చింపబడి చివరకు అత్యధిక సంఖ్యాకులచే నంగీకరింపబడెను.

శ్రీయుత గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు పై తీర్మానముపాడించుచు నిటు లుపన్యసించిరి. ఈ దేశమునందు కాననోల్లంఘనమునకు సంబంధముగల రాజకీయపక్ష మేదైననుండి నవో అయ్యది స్వరాజ్యపక్షమే. స్వరాజ్యపక్షము గాక తదితరులు వ్యక్తులుండవచ్చును. కాని పక్షముగ మాత్రము స్వరాజ్యపక్షమే కాననోల్లంఘనమునకు సంసిద్ధమైయున్నది. కాననసభలందు ప్రవేశించి ప్రతిష్ఠంభనములచే సాధ్యమైనంతవరకు ఆసభలను భగ్నము గావించి కాననోల్లంఘనమునకు సిద్ధపడియే వానియందు ప్రవేశించుచున్నారు. ప్రపంచములో నేదేశమైనను దౌర్జన్యముచే స్వరాజ్యసంపాదన గావించినారు. ఈ దేశమునందును అట్టి ఆయుధప్రయోగముచేత, పశుబలముచేత స్వరాజ్యము స్థాపించిన లోకమునందలి క్రమపరిణామమునకు విరుద్ధమే మాత్రముగాదు. కాని అట్టిస్థితికి భారతీయులు సిద్ధపడియుండలేదు. కారణమేమి? అధికారులు మనలను నిరాయుధుల గావించినారు. ధైర్యము బలము శక్తిసామర్థ్యము లడుగంటినవి. దీని నెల్ల రంగీకరించిరి.

ఆత్మశక్తి

గాంధీమహాత్ము ిదేశమునందు పై తీకసామ్రాజ్యమును స్థాపించిన పిదప మనకు ఆహింసయందు విశ్వాసము మెండైనది. ఆత్మబలసముపేతులగుచో నెంతటి పశుబలమునైన లొంగజేయుగలకను దృఢవిశ్వాస మేర్పడినది. బ్రిటిషువారు వ్యాపారులు వారిది వైశ్యవృత్తి. వారి వ్యాపారమున కాటంకము గలుగజేయుటకు భారతీయులు సిద్ధపడి పట్టుదల జూపినచో వారు తప్పక సమ్యుతింతురనినాకు నమ్మకముగలదు. ఆహింసముమ్మడికి జయం ప గ ల దు. ప్రభుత్వము వారికి విజృంభణపడి మొరలిడుట చీర కాలము నుండి జరిగినదిగాని లాభమిసుమంతయైన గలుగకపోయెను. ఇక మిగిలినది ప్రభుత్వ కాననములను ఉల్లంఘించుటయే. తప్ప మాన్యంతరముగానరాదు. ఆత్మగౌరవమునకు, మానవుని ప్రాథమిక హక్కులకు భంగకరములగు కాననములన్నియు ప్రతిఘటింపక తప్పదు. కాననోల్లంఘనమునకు తయారగు వానికే స్వరాజ్యపక్షమునందు తావుగలదు. కాననోల్లంఘనమున కవకాశ మిడువారు, అనుకూలపరిస్థితులు గల్గించువారు ప్రభుత్వమువారే. వ్యక్తికాననోల్లంఘనమునకు పలువిధములుగలవు. బహిరంగసభలయందు కాననోల్లంఘనమును సాధ్యము గాకపోయినను తదితర వ్యక్తికాననోల్లంఘనము లుండక తప్పవు. అట్టి కాననోల్లంఘనమునకు సర్వదాయకకాళముగలదు. కాంగ్రెసునందన్ని పక్షములు ఒకరి కొకరు తోడ్పాటు ప్రోద్బలము నొసంగి స్వాతంత్ర్యసమరమును జరుపుటకైకాననోల్లంఘన మత్యావశ్యకము కావున సభ్యులైన యీ సీతీర్మానము నామోదంపగోరుచున్నామని పల్కిరి.

శ్రీ మల్లారి సూర్యనారాయణరావుగారు:- తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రపంచమందేదేశమైనను సామ్యముచే స్వరాజ్యమును సంపాదించకపోయినను గాంధీమహాత్ము ిభారతభూమియందు కాంతియంత కాననోల్లంఘనముచే నయ్యది సుసాధ్యమైనాక నూతనసార్వభౌమ గనిపెట్టియున్నాడనియు, వీలైనంతవరకు ప్రభుత్వముతో కాననసభలందును, జైలును, అన్నిచోలందును, ప్రతిచోటను పోరాటము గావించవలయుననియు, ఎల్ల రకలంబించుచుగనడిచును, అంతరి సామధూతిబోందినదియు నగు విధానము వ్యక్తి కాననోల్లంఘనము గావున దానిని ప్రతిఘాత సాధరింపవలయునని పల్కిరి.

శ్రీ భీమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు:- తీర్మానముపై మాట్లాడుచు సహాయ నిరాకరణోద్యమముందు వేలకొలదియువకులు జైలులలో నిర్బంధింపబడి అష్టకష్టములకు లోనై రనియు, నాగపూర్ సత్యాగ్రహ ఉద్యమము మున్నగువానియందు యువకుల నేకులు బంధింపబడిన పిదప పెద్దవారెవరును బోక వారికి ప్రోత్సాహమొసంగలేదనియు అట్టి తోడ్పాటు విశ్వాసములేనిచో కాననోల్లంఘనము గావించుట దుర్ఘటమనియు పల్కిరి.

శ్రీ అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుగారు:- తీర్మానమునామోదించుచు స్వరాజ్యపక్షమునకు కాననోల్లంఘనమున్ను నూలు వడకుట యు అత్యావశ్యకము లనియు, మిగుల సహాయవారి యనియు పల్కిరి. శ్రీ భీమిడిపాటి సత్యనారాయణగారికి సహాధానపూర్వకముగ మాట్లాడుచు నిరాకరణోద్యమముందు ఆంధ్ర యువకులు, పిన్నులు, పెద్దలు, స్త్రీలు వందలకొలది ఎట్టి కష్టములపాలైనది, ఎట్టి పహాత్యాగముగావించినది, ఉల్లేఖకరముగ నుపన్యసించి నాగపూర్ సత్యాగ్రహముందును తదితర సహాయములందును ఆంధ్రులెవరును వెనుకీయలేదనియు మీరుమిక్కిలి బాధనొందుట కత్యంత సంసిద్ధతను గన్పరచిన దేశీయులు తమదృష్టిని శ్రీ చింతకెళ్ల కు మ ర ల్ప వ రె న ది యు ప ల్కి రి. మనీని భావయ్యగారు తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాట్లాడుచు కాననోల్లంఘనమునకు ప్రస్తుతము దేశీయులు సంసిద్ధులై యున్నారని చెప్పి పెదనంది పాటియందు త్వరపడి కాననోల్లంఘనము ప్రవేశపెట్టినందున గల్గిన విపత్తులను విఫలముగ వివరించి దేశమందనుమతావారణము గలుగువరకు దేశీయులందుల కర్హులగునంతవరకు కాననోల్లంఘనము కూడదని నొక్కిచెప్పిరి.

శ్రీ మకం బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగారు:- తీర్మానమునామోదించుచు దీర్ఘముగ నుపన్యసించిరి. మాతృసేవజేయుట కొదవకే తన తల్లి యాముదీర్యకొనుటకొరకే జైలునకు జనుటగాని తదితర కష్టములకు లోనగుటకుగాని భారతీయుడు జంకక సంసిద్ధుడైయుండవలెను. తాను జైలునకు వెళ్లనపుడు దేశమునందలివా రెల్లరు తనకు తోడువత్తురని దేశభక్తు డెన్నడును తలంచి పోరాడు కష్టానుభవము తనవిధియని తలంచవలెను. అసహాయోగము ప్రారంభమై 5 సం॥లైనను తీవ్ర యందోళన జరిగినను వేలవేల ప్రజలు పలుబాధలుబడినను బర్మన్ హెడ్డుప్రభువు ఉపన్యాసమువలన బ్రిటిషువారి హృదయమందెట్టి మార్పును గలుగలేదనుట స్పష్టమైనది. కాన ఇట్టి పరిస్థితులందు కాననోల్లంఘనము నావరణయందుంచుకందుట లగదని పల్కిరి.

“గొంతుకోత”

ఆంధ్రులకు దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు:- తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నుపన్యసించుచు “ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి సమిష్టి కాననోల్లంఘనము గాక మరియొక దౌర్జన్యరహిత విధానము లేదని” యనుమాటచే స్వరాజ్యపక్షమువారి గొంతు గోయుటయగునని పల్కిరి. (నవ్వు) ఈ విధానములేవో వేరుపద్ధతి లేదని కాన్యూరు కాంగ్రెసువారికి శిఫార్సు గావించుట యన అర్థమేమి? స్వరాజ్యపక్ష విధానమునకు తా వెనుకగలదు? స్వరాజ్యపక్ష మున్నంతవరకు అట్టి తీర్మానము అనుచితము. స్వరాజ్యపక్షములోనివారను జైలునకు వెళ్లి బాధలనందిన వారే! ఎల్లరును కాననోల్లంఘనమే చరమావధియని తలంచినారు. దేశమునందు స్వరాజ్యపక్షమునకు బలమొసంగి పరిక్షించి చూడుడు! అయ్యది విఫలముగుచో ఎల్లరముగలసి ఒకే కార్యక్రమము నాచరింపవచ్చును. రేపు రానున్న కాననసభ ఎన్నికలందు దేశీయులెల్లరు స్వరాజ్యపక్షమునకు తోడ్పడి స్వరాజ్యపక్ష విధానము నిష్ఫలమో సఫలమో గాంచుడు. నిష్ఫలమగుచో నామరుడతామే సంపూర్ణముగ కానసాతిక్రమము గావంతము. ఇది పాక్షికసమన్యగ తలంపకుడు. స్వరాజ్యపక్షమునకు జెందిన హరిసర్వోత్తమరావుగారే ఈ తీర్మానమును పాదించినారు. సమయమువచ్చిన స్వరాజ్యపక్షమునకు జెందిన మేమెల్లరము సర్వాజ్యసమన్యగరకు ప్రాణముల నొసంగుటకు సంసిద్ధులము. కాననోల్లంఘనమే ఎల్లరకు పరమావధి. చరమావధియను, కాని స్వరాజ్యపక్ష కార్యవిధానమును ప్రయత్నించి

జూతురనియు ఈ తీర్మానము నామోదించుకుందు రని నమ్ముచున్నానని పల్కిరి.

శ్రీ గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు:- ప్రతికూల వాదములకు సమాధాన మొసంగుచు కాననసభా ప్రవేశ ప్రభుత్వమును వంచుటకొక ఎత్తుగాని స్వరాజ్య సంపాదనకు మార్గముగాదు. ఫరీదుపురమందలి కీ॥ శే॥ చి త్రంజనదాసుగారి యుపన్యాసమునకు బర్మన్ హెడ్డు ప్రభువు గారి నోటి నుండి ప్రత్యుత్తరము వెలువడిన పిమ్మటగూడ దేశమునందు కాననోల్లంఘన మసావశ్యకమునుటకంటె అవమానకర ముండవలెను. భీ॥ సత్యనారాయణగారు చెప్పినట్లుల వందలకొలది వేలకొలదియువకులు జైళ్లకు వెళ్లినదియు, పెక్కు కష్టముల పాలైనదియు యథార్థమే. కాని ఇతరులువచ్చి తనకు తోడ్పడెదరను నాశతో జైలునకు పోనేల. ఇచట ఉపన్యాసకులు నిరాకరణోద్యమమునకు పూర్వమే తాము దేశహితార్థమే పడిన కష్టములను, నేటివరకు గుడుచుచున్న ఇడుములను వివరించి దేశముకొరకు పాటుబడునాడు ఇతరులపై నాధారపడి యుండరాదని పల్కిరి. నేడే సమిష్టి కాననోల్లంఘనము జేయవలయునని తీర్మానమునందు లేదు. కాననోల్లంఘనమే మన పరమావధియని దీని తాత్పర్యము. వ్యక్తి కాననోల్లంఘనము అనేకవిధముల ప్రయోగింపవలసియుండును. కాననసభలందే కాననోల్లంఘనము జేయవలసియుండునమో. వ్యక్తికాననోల్లంఘన మెట్లు ప్రయోగింపవలెనో కాన్యూరుకాంగ్రెసునందెల్లరుగలసి వీలనిర్ణయించరాదు? ప్రతిష్ఠంభనములందును కాననోల్లంఘనముగలదు. విదారుసంవత్సరములనుండి దేశమునందు జరిగినపనివలన వ్యక్తి కాననోల్లంఘనమునకు కీర్తవడిని చో నీక కాననసభాప్రవేశమువలన అట్టి సంసిద్ధత ఏనాడు కలుగగలదు? సమిష్టి కాననోల్లంఘనమునకు సందర్భకుద్ధి యావశ్యకముగాని వ్యక్తికాననోల్లంఘన మెల్లవేళల ననుష్ఠింపవలసినదే. ఇది ప్రజలను గగ్గోలు పెట్టునదిగాదు. బహిరంగసభలలో వ్యక్తికాననోల్లంఘనము గావించినను, వందలకొలది ఘరణములకు ఆపాతులైనను వెనుకబడిలేదు. అట్లు మృత్యువునకు సంసిద్ధులై యుండుటచేతనే నేడీసభలు జేయగలిగినాము. ఇట్లు వాకిట్టు, భార్యబిడ్డలు, జీవనోపాధులను సర్వమును దేశముకొరకే ధారపోసి అనుదినము కష్టతరంపరలకు లోనై సరకు జేయక కృషి సలుపుచు పేరు ప్రతిష్ఠలులేక మార్కూలు దాగియుండి, మాతృత్వంకర్మార్థము ప్రాణముల పీడ సంసిద్ధులుగ నుండువారిపై ననే ఈ దేశ మధారపడియున్నది. (హృద్ధ్వ నులు)

పిదప తీర్మానము జోటునకు బెట్టుబడి అత్యధిక సంఖ్యాకులచే నంగీకరింపబడినపుడు హార్ద ధ్యానములకు మిలిలేదు. అనుకూలరు 60 మంది, ప్రతికూలరు 18 మందిలో ఆంధ్రులకు గోపాలకృష్ణయ్య, గద్దె రంగయ్యనాయుడు, మాగంటి పాప సేనుగారుల గలరు.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానము

3. భారతదేశీయ మహాజనసభయొక్క ప్రభుత్వములో స్వరాజ్యపక్షమును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యతీతముగ భారతదేశపు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముని నిర్వచించవలయునని కాన్యూరు కాంగ్రెసువారిని కోరుచు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

అను తీర్మానమును శ్రీయుత మొసలిగంటి తిరుమలరావుగారు పాడించుచు ఆత్మ్యదేశపూరితముగ నుపన్యాసము గావించిరి. ప్రస్తుతము దేశీయమహాజనసభాసామ్రాజ్యమునందుండే యాదర్శము స్వరాజ్యమును సంపాదించుటయే గాని ఎట్టి స్వరాజ్యమును సంపాదించవలయునో నిర్వచించబడి యుండలేదు. అందుచే పలువిధములగు నిర్వచనములకు, అర్థములకు అవకాశ మొసంగుచున్నది. నిర్ణయము నొక యాదర్శ మేర్పడవలసిన సమయ మిపు డాసన్నమైనది. అట్టి యాదర్శము లేక పోవుటచే తమ యిచ్చవచ్చినట్లుల ఎవరికి వారు పనిజేయుచున్నారు. బ్రిటిషువారు స్వరాజ్యము నిడుటకు సంసిద్ధులుగ లేరు. గాంధీమహాత్ముడు సహాయనిరాకరణోద్యమము నాపినాడు. 1920 సంవత్సరప్రాంతములందు జైలులకు వెళ్లి మహాత్యగము గావించిన నాయకుల నేకులు నేడొక ప్రమకు లోనై దృక్పథమును మార్చుకొనినారు. స్వరాజ్యమో దూరకమైనది. వెదువ్యములా లేకును మిక్కిలియులే నని. ప్రజల నిరుత్సాహులై నారు. ఇట్టిపరిస్థితులలో దేశసేవ జేయదలచి సర్వమును త్యజించిన యువకులకు అవకాశమెవటి? ప్రోత్సాహమెక్కడ? మంత్రిపదవుల నిచ్చినను, శాస్త్రీకాఖిలందు స్వాతంత్ర్యమిచ్చినను చాలునని పలువురు ప్రముఖులు బయల్దెడిలి నారు. అనేకులు ఉద్యోగములు సంపాదించుకాంతము గలిగియున్నారు. అట్టిస్థితిలో నిజముగ దేశసేవ జేయవలెననుగలవారికి యవకాశమెవటగలదు? ఇది అనుకూలపరిస్థితులు కావని జేప్పవచ్చును. పరిస్థితులతో బనిలేదు. ఎన్నటికైనను స్వరాజ్యము తాపసియియున్నది. ప్రపంచమందలి జవలంపరకంటె భారతీయులు సీమాతీనీమలుగ ఆధమాధములుగ పరిగణింపబడుచున్నారు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమువలన భరిత మహతయైన లేదనుట సుసంజ్ఞము

కావున బ్రతికెను సామ్రాజ్యతీర్థమునకు వ్యూహమును మనకు గాన బయలుపడును. ఇట్లుండే దేశమునందు మాన్యుని యొక్కయు ఇట్టి బుద్ధిమంతుల మాన్యునియు మరలయు మహాత్ములను గావించిన మానవత్వముల యాదర్శముల గ్రహించి తీర్మానమును నామోదించుట గాకయిన పట్టిరి.

శ్రీ ఆత్మహరి గోవిందాచార్యులుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు స్వయం నిర్ణయ నూత్రమును బ్రతికెనువారు భారతీయుల కొరకేదనియు, భారతీయులకు స్వరాజ్యార్థముగలదో లేదో పార్లమెంటువారు నిర్ణయింపరాదనియు, బిసెంటు గారొక జేపు అసంపూర్ణమును, భారతీయుల కొరకేదనియు వెల్లడింప జాలనిదియు నొకదానిని పార్లమెంటువారి కడకు గొంపొయి భారతీయజాతీయమని యని తెలుపవచ్చుననియు అట్టియొక సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమే మన యాదర్శమని తెలియజేయుట కింతకంటే వేరగునయము లేదని బట్టిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు తీర్మానమునకు ప్రతిహతులగు మాట్లాడుచు దేశమును మహాత్ముల నుండి మార్చుజేయుటకు తీర్మానము ద్వేషింపబడినది గావున కడు జాగ్రత్తకంటే సభ్యుల తీర్మానముపై సమ్యక్తుల నొసంగవలె ననియు, ఇయ్యది క్రమముగ మాడు నాలుగు వత్సరములనుంచియు మహానాయకులచే నాజేపింపబడుచున్న దనియు, బట్టిరి. బ్రతికెనువారిని మన రాజ్యమునుండి వెడలదరుట ప్రయోజకత్వముగాదు. వారినిగూడ మనలో గలిపికొని సహజమతో స్వరాజ్యమును సంపాదించుటయే మనయొక్క గొప్ప తనమును మన యుద్ధాధ్యక్షభావమును వెల్లడి గావించును. మహాత్ములచే నంగీకరింపబడిన స్వరాజ్యపథమును విశాలభావ సమన్విత మైయున్నది. మహాత్ముని నాత్యులందు పరమార్థముగలదు గాన దేశమును మహాసభా నూత్రమునకు విరుద్ధమగు నీతీర్మానమును గావించరాదని పట్టిరి.

దేశభాంధవి దువూరి సుబ్బయ్యగారు తీర్మానమును బల పరచుచు తీవ్రముగ మాట్లాడిరి.

అధినివేశరాజ్య స్వాతంత్ర్యమే యుక్తము

శ్రీ|| ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు తీర్మానమునకు ప్రతిహతులగు మాట్లాడుచు దేశమునందెట్టిది సందిగ్ధ సమయమనియు, ఏకనాయకత్వము వహించి దేశమును నడుప గల నాయకు లెవ్వరును నేడు కాంగ్రెసులో లేరనియు, హిందూమహమ్మదీయ సభ్యులకు మహాత్ములను ఆసహాయుడై యున్నాడనియు, నిర్మాణకార్యక్రమమును కాంగ్రెసు వదిలివేసిన దనియు, దేశము ఇట్టి నిరత్నాస్థితియందుండ ప్రభుత్వము తిరిగిరంగుతముగ సంచరించుచున్నదనియు, దేశములువారి తెన్ను గానలేకున్నా రనియు, అట్టియో దేశమునకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనగోరుట హాస్యాస్పదమనియు బట్టిరి. ప్రస్తుతసమయముందు సంపూర్ణ స్వరాజ్యముకంటె “జొమియన్ స్వాతంత్ర్యమే యుక్తమైనది”, అందుచే సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము బడయజాలక “జొమియన్ స్వాతంత్ర్యమును గోరుటయని యూహింపరాదు. ప్రపంచములో నేదేశమును ప్రత్యేకముగ స్వతంత్రమై నాధారపడియున్నది లేదు. ఒకదేశముతో నేరొకటి యొడంబడికలు గావించుకొని, అన్ని విషయములందును ఆస్యోన్మాదారభూతములై యున్నవి. అట్టితేటి ఇతరదేశములతో సంబంధములేని సంపూర్ణ స్వపరిపాలనకంటె “అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యమే వాంఛనీయము” అని పట్టిరి.

శ్రీ|| మహారాజు అన్నపూర్ణయ్యగారు తీర్మానము నామోదించుచు, ఆదర్శ మెల్ల పురును, ఉన్నతమును, మహాత్మ్యపుష్టమునై యుండవలెననియు, ఇంతకు క్రితమే శాసనోల్లంఘన తీర్మానము గావించినందున, అందులకు ప్రాణములొసంగ సంసిద్ధులగు యువకులు కడకు యగువులబాయట “జొమియన్ స్వాతంత్ర్యము కొరకేనా” యని ప్రశ్నించిరి. వలసరాజ్యములందును, దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు ప్రదేశములందు భారతీయులను కుక్కలకంటె హినుములుగ జూడబడుచు స్వదేశమునందే గులాములుగ జూడబడుచున్న పుష్టనిక నేమత్రమును సామ్రాజ్యమునందుండుట అవమానకరమని బట్టిరి.

శ్రీయుతులు సుండుపాక రంగయ్యనాయుడు, గడ్డే రంగయ్యనాయుడు, చింతమనేని భాషయ్య, ముడిపెరరాఘవశర్మ గారలు తీర్మానమునకు ప్రతిహతులగు మాట్లాడిరి.

శ్రీ|| భిమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు తీర్మానము నెదిరించుచునే శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు స్వరాజ్యము కంటె జొమియన్ స్వాతంత్ర్యమే చాలనని తెప్పట మాత్ర ముత్సర్జకమని బట్టిరి. బ్రతికెను సామ్రాజ్యమును ప్రేమింప జాలము. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాసంతోషము హిందూ మహమ్మదీయు లొకరిపై నొకరు ఆధారపడియుండుటచే సంయోగమును గుదురగలదు. కాని ప్రస్తుత మిది సమయముగాదు. ప్రభుత్వమువారి హృదయ మిక శ్రేయోదేహి. మార్చునందుగలదేమాట్లాడవలెను. కావున ప్రస్తుత మితీర్మానము నామోదించవలెనని పట్టిరి.

శ్రీయుత శేఖరు రామస్వామి చౌదరిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రభుత్వమువారు దేశములలో హిందూ మహమ్మదీయ బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ విభేదములను జనింపజేసినదియు, కావున ఎంతతీవ్రముగ నీసామ్రాజ్యమును నడిపి అంత

తీవ్రము భారతదేశమునకు గలుగునని బట్టిరి. భారతీయులు స్వపరిపాలన గావించుకొనుటకు అర్హత సమర్థతలు గలవారని బట్టిరి.

శ్రీయుతులు మరల బాలసూర్యయ్యగారు, కంభం పాటి సోమయాజులు, శ్రీ కంఠం పట్టాభిరామ గుప్తగారు తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి. శ్రీ జయంతి వెంకట లక్ష్మీ సరసింహారావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు దీక్షోప న్యాస మొనంగిరి. ప్రాచీనప్రతీచి దేశములందు ప్రపంచ మహాసంగ్రామము బయల్పడవలెను. ప్రాచ్యజాతులను గాంచి బ్రతికెనువారు భీతినించుచున్నారు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనను గోరుచు ప్రజలను సమిష్టి శాసనోల్లంఘనమునకు తయారు గావించవలెను. అన్నిచైత్రుల ప్రభుత్వముతో పోరాడవలెను. ఆపకాతములను మనమే సృజించుకొనవలెనుగాని వానికొరకు వేచియుండరాదు. నిరాశులగు దేశీయుల మనములు దీతిర్మానము ఉత్సాహోద్రేకములను గలుగజేయగలదు. త్యాగమును గన్పరచిన స్వాతంత్ర్యము బడయగలగుదు మని నుడివిరి.

శ్రీ|| గాడివర పారిసర్వోత్తమరావుగారు తీర్మానము నకు ప్రతిహతులగు మాట్లాడుచు “వీరై నయో సామ్రాజ్యంతర మందును, ఆవసరమగుచో సామ్రాజ్యము వెలుపలను” స్వరాజ్యమును సంపాదించ వలయునను నూత్రము ప్రకారము నడుచుకొన వలయునుగాని స్వరాజ్యపథమును సంపూర్ణ స్వపరిపాలనయని నేడే నిర్ణయింపరాదనిరి. ఉపపాదకు లగు మొనరి. గంటి తిరుమలరావుగారు సమాధాన మొనంగిన పిదప తీర్మానము వోటునకు తెట్టబడినది. 35 గరు అనుహులు, 22 ప్రతి హులుగ లెక్కింపబడిరి. పిదప కొందరు సభ్యులు పోలుగా వలెనని గోరగ వేర్వేరుగ పోలుగై కొనబడెను. ఈమారు తీర్మానమునకు 42 అనుహులు, 26 ప్రతిహులుగ లెక్కింపబడినందున జయజయధ్వనములతో తీర్మానము నెగ్గినటుల ప్రకటించబడినది. ప్రాతిహయ్యము వహించినవారిలో శ్రీయుతులు గా పారిసర్వోత్తమరావు, ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, ఆంధ్రరాష్ట్ర గోపాల కృష్ణయ్య, ముండుపాక రంగయ్యనాయుడు, భిమిడిపాటి సత్యనారాయణగారలు గలరు. అనుహులందు సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠి, దేశభాంధవి దువూరి సుబ్బయ్య, శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీ బాయిమ్మగారలు గలరు.

తీర్మానములు

ఈనగర వివరింపబడిన తీర్మానములు 7 వ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభయందు నేకగ్రీమముగ నంగీకరింపబడినవి.

స్వదేశపరిశ్రమాభివృద్ధి

హిందూదేశ విశ్వవిద్యాభివృద్ధికి స్వదేశపరిశ్రమా విజృంభణ మవసరమగునక సాధ్యమైనంతవరకు స్వదేశప్రవృత్తులే ఉపయోగించ వలయునని ఆంధ్రమహాసభను నీసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(అ) హిందూదేశమునందును ప్రాచీన ప్రాంతములగు ఆసియాఖండ పరిసర దేశములందును యాఖండముయొక్క విజ్ఞాన ఆర్థిక రాజకీయసమస్యల వ్యక్తిత్వమును కాపాడుటకును, పాశ్చాత్య దేశము లీసందర్భములలో యాఖండవాసుల కొనరెంచుచున్న అపచారమును అపుటకును, ఆసియాఖండ సమైక్యత మొకటి ఆనత్యకుని యాసభవారు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు.

(ఆ) అట్టిపని వెరవేర్చుటకు బాధ్యదేశములకును మహమ్మదీయ దేశములకును మధ్యనున్న హిందూదేశమే అట్టిపని సెరవేర్చుటకు తగియున్నది కావున, అభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము వారు ఆసియాఖండ దేశములందుండి పండితులను, రాజకీయ వేత్తలను పత్రికాధిపతులను ఆహ్వానించి, ఒకసభ సమావేశ పరచి ఆసభయందు ఆప్రతినిధులతో మనదేశ నాయకులు సంప్ర తించి, ఆసియాఖండ సమైక్యత ప్రణాళికను తయారుచేయుట కు తోడ్పడవలెనని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

రిఫ్ఫలు, చీనాయువకులు స్వాతంత్ర్య సంగ్రామము

(6) మొరాకోలో అబ్దుల్ కరీముగారి నాయకత్వము క్రింద రిఫ్ఫలును, చీనాలో యునకులును, స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి సల్పుచున్న ప్రశంసనీయమైన కార్యదీక్షను త్యాగమును ఈసభ వారు రభసించింపుచున్నారు.

హిందీ ప్రచారము

(7) ఆంధ్రదేశమునందు ఇంతవరకును జరిగిన హిందీ ప్రచారమున కీసభవారు రభసించింపుచు ఇకముందును భారతదేశ మందు హిందీసాహస్య భాషనుగ జేయుటకు నలసిన భాషాభివృద్ధిని జేయగోరుచున్నారు.

శిక్షరూప భారణము

9. రాష్ట్రమునందు ఇంతవరకు జరిగిన అక్షర అభివృద్ధికి యాసభమువారు సంతోషించుచు, రాష్ట్రముయొక్క పరిధియల ననుసరించి కావలసినంత అభివృద్ధి జరుగలేదని నూచించుచు రాష్ట్రములోని ప్రజలందరు శిక్షరూపే ధరింపవలెననియు, ఎన్నడు విదేశప్రవ్రములను ధరించువాడననియు యా సభవారు ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నారు.

అస్పృశ్యతానివారణము

9. రాష్ట్రమునందు చంతటను అస్పృశ్యతానివారణము గావించుటకు వివిధములములవారును, జాతులవారును తోడ్పడి కాంగ్రెసు సంఘమువారిచే నిర్ణయింపబడిన కార్యక్రమమును పూర్తిగ కొనసాగించవలయునని యాసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

మద్యపాననిషేధము

10. ఆర్థిక, సాంఘిక, నైతిక అభివృద్ధికి మద్యపాన నిషేధము అత్యవసరమని ప్రపంచముంతటను అంగీకరింపబడినను ఆదాయమే ప్రధానముగ నెంచి ప్రభుత్వమువారు మద్యపానమును తొలగించనందుకు యాసభవారు తమ ఆగ్రహమును వెల్లడించుచు, కల్లునిమిత్తము తాటి, యాత, కొబ్బరి మున్నగుచెట్ల నీయవలసనియు, కల్లు సారా మున్నగు మత్తువస్తువుల దుకాణముల పాటలను పాడవలసనియు రాష్ట్రప్రజలను యాసభ వారు హెచ్చరించుచున్నారు.

జాతీయవిద్య

11. ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిద్యావిధానము జాతీయతాభివృద్ధికి విశేషాటంకముగ నున్నదని యాసభవారు పూర్తిగ నమ్ముచు రాష్ట్రములోని జాతీయపాఠశాలలకు ప్రజలెల్లరు తోడ్పడి తమ పిల్లలను ఆపాఠశాలలకు పంపి జాతీయవిద్యను గరపింపవలయునని ప్రజలను యాసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

విచ్చిక నేవకులు

12. ఆంధ్రరాష్ట్రమున జాతీయతాభివృద్ధికి ప్రజాసేవ యొనర్చుటకు విచ్చిక నేవకులు విశేషముగ కావలయును. కావున ఆంధ్రులు విశేషముగ విచ్చిక నేవదళములందును రామదండులందును చేరవలయు నని యాసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

సానిక స్వపరిపాలనాసంస్థలు-కాంగ్రెసుసభ్యులు

13. సానిక స్వపరిపాలనాసంస్థలను కాంగ్రెసు సంఘములు వశపర్చుకొనుట అత్యవసరమని యాసభవారు ఎంచుచు మ్యునిసిపాలిటీలకు, యూనియన్, తాలూకా, జిల్లా బోర్డులకు కాంగ్రెసు సభ్యులను ఎన్నుకొనవలయు నని ప్రజలను యాసభ వారు కోరుచున్నారు.

నేటుకొన్నిలు అభ్యర్థులు

14. రాబోవు నవంబరు నెలలో జరుగనైయున్న నేటుకొన్నిలు ఎన్నికలకు నిలిచియున్న స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థులకు తమవోట్ల నివ్వవలయు నని రాష్ట్రములోని వోటర్ల నందరిని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

నల్లమందువ్యాపారము

15. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆదాయము నిమిత్తము నల్లమందువ్యాపారమును పూర్తిగా మానివేయవలయు నని ఆంధ్రులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారిచే నియమింపబడిన నల్లమందు విచారణసంఘమునకు గోదావరిజిల్లాప్రజలందరు తోడ్పడవలయు నని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

దక్షిణాఫ్రికాభారతీయులు

16. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు అచట నివాసము నేర్పరచుకొనిన ఆసియాఖండవాసుల ముఖ్యముగా భారతీయుల హక్కులకు భంగము కలిగించుచు కావించిన చట్టములకు యాసభవారు తమ యసమ్మతిని తెలియపర్చుచు అచ్చటి భారతీయుల హక్కులను గాపాడుటకు తగురీతిని సహాయము చేయవలయు నని రాష్ట్రప్రజలను యాసభవారు కోరుచున్నారు.

బచ్చేతర నేరముల విల్లు

17. బర్మాదేశపక్షంలో నంగీకరింపబడిన “బచ్చేయులు కాని వేరెవరైనా బర్మాదేశానికి వెళ్లరాదు” నిబంధన యాసభ వారు తమ అసమ్మతిని తెలియపరచుచున్నారు.

ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రము

18. ప్రత్యేకరాష్ట్రము ఆంధ్రులకై ఏర్పాటు చేయించుటకై రాష్ట్రప్రజలను తీవ్రముగ ఆందోళనము చేయవలసినది గా యాసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

తాలింఖానాలు

19. ఆంధ్రయువకుల ఆయురారోగ్యాభివృద్ధికి తాలింఖానాలు మొదలగునవి నిర్మించవలసినదని రాష్ట్రములను యాసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

ఫోన్ ప్రచార పాఠశాలను నిర్వహణ చేయుట

20. ఫోన్ ప్రచార పాఠశాలను నిర్వహణ చేయుటకు సంతోషించుచు, అట్లుంట 2000 ఫోన్లను సంస్థానములందు గాంబటులందు మునుచున్న హరతాళము దీపావళిసాదించి అంత్యమొచ్చెను. అంత్యజేయబడిన ఆరుపంచాయతీ దారులు విడుదలజేయబడిరి. గాంబటు పంచాయతీ యిబ్బందులను తొలగించుటకు వాగ్దాన మీయబడెను. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభలో, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మాన మామోదించబడుట వింత గాదు. ప్రజలలో జనించిన నిరాశ కిది ఫలితము. ఇంగ్లండు, ప్రజల కోర్కెలను సఫలపరచు నను నాశనమై గొట్టుచే, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే గమ్య స్థానమని ఆంధ్ర ప్రముఖులు పలువురు తలచుట సహజము. ఇట్టి యాశయము హిందూ దేశమునం దంతటను వ్యాపించునెడల, ఇంగ్లండు హిందూ దేశముల మధ్య సమాధానము గుదురు ననునాశ యడుగుతును. దీని కంతకును బాధ్యత బ్రతిమాలి పాలకులపై నే గలదు. దేశబంధు దాసుగారు సుహృద్భావముజూపి, శారవప్రదమగు సహకార మునకు తా విచ్చినపుడు, పాలకు లట్టి యవకా శము నైకొనకుండుట దూరదృష్టి రాహిత్యమును సూచించును. రిడింగు బర్క్-హెడ్డు ప్రభువులు మరల వెనుకటి సూక్తులనె బలికిరి గాని, ప్రజాభి లాషలను నెరవేర్చు బానరయిరి. మీదుమిక్కిలి వేడియంతయు చల్లారెననియు, యిక ముం దెట్టి భయముండదనియు, బర్క్-హెడ్డు ప్రభువు సంతృప్తిజెందుట తటస్థించెను. రాజకీయ నిర్బంధి తులు శాసనసభ్యులగుటకు గల నిరోధములను తొలగించుట కయినను, ప్రభుత్వమువారు సమ్మతింపరయిరి.

సమాధానమున కిది మార్గమగునా? పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు సహకారమున కికతావు లేదనిరి. పలువురు వీరితో నేకీభవింపకమానరు. స్వాతంత్ర్య తీర్మానముతోబాటు, ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభవారు వ్యక్తిశాసనోల్లంఘనము నామో దించుట పరస్పరానుగుణ్యముగ నున్నది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యశీలాపకు శాసనోల్లంఘనము మొదటి మెట్టునుటకు నందియము లేదు. సమష్టి శాసనోల్లంఘనము, పార్లమెంట్ ప్రభుత్వ స్థాపన ము మున్నగు నవి మున్నగుండు జరుగవలసి యుండును. కాని తీర్మానముల గావించినంతమాత్రమున యిట్టి తీవ్రవాదములు సఫలమగు నని నమ్మజాలము. గాంధీమహాత్ముడు అనుగ్రహుటకు వెలుచుచున్న చోటుల, తదితరులు ప్రవేశింపగలుగుట అను మానాస్పదము. ఇదివరకే మాటలు కోటలు దాటెను. క్రియ లడుగున బడియుండెను. బహిష్కారము లడు గంటి, అసహాయ కార్యక్రమము విరమింపబడెను. నిర్మాణకార్యక్రమము రాజకీయ కార్యక్రమము నుండి వేరుజేయబడెను. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ తీర్మానము ప్రకారము కాంగ్రెసు

జరుపవలసిన రాజకీయకార్యక్రమము, కాంగ్రెసు ప్రవేశము దప్ప వేరొకటి గానరాదు. అట్టిస్థితిలో నూతన పరమావధిని జేరుటకు సాధనసంపత్తి ఎక్కడ?

ఈ యద్య మమును గట్టెక్కించునాయకు లెవరు? ప్రాణార్ణవమునకు నయితము వెలువని ధీరులను చేర్చుటెటులు? వారికి శిక్షణ గా ఆవు టెటులు? ఈప్రశ్నలు సహజముగ నుదయించును. వీనిని బాగుగ విచారించి, తగిన ఏర్పాటులను నిరూ పింపకుండ, అనుకూలకార్యక్రమమును సంసిద్ధపరచ కుండ, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుటచే దేశమునందు అనవసరభేదాభిప్రాయము లుడ యించి, అధికారుల విజృంభణమున కవకాశమొస గుట సంభవించును. కాంగ్రెసు ప్రవేశమువిషయమై స్వరాజ్య, బహిష్కారపక్షముల కింకను మనస్సు లేకముగాకుండ యవస్థపడుచుండ, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునట్ల జనించెడి భేదభావములను సమన్వయము జేయుటెటులనో దోచకున్నది. ఆదర్శము ముంచదయినను, సాధ్యాసాధ్యములను దేశకాల పరిస్థితులను ఆలోచించుట ముఖ్యము. దేశమున వ్యాపించిన వాతావరణమును గమనింపవలయును. నిరాశములమున జనించెడి కోర్కెలను త్వరపడి ప్రకటించినమాత్రాన ప్రయోజనము లేదు. ప్రజలలో స్పష్టిత క్రి బలపడవలెను. నిర్మాణసామర్థ్యము యలవడవలెను. పరాధీనదృష్టి పూర్తిగ తొలగి పోవలయును. అందుకు వలసిన ప్రథమప్రయత్న మయినను జరుగకముందే, తీవ్రాదర్శములను వెలిబుచ్చుటవలన, పాలకులకు మరింత నిర్లక్ష్య మేర్పడును.

అసహాయకార్యక్రమమును విరమించి, భార తీయు లిదివరకే పరిహాసపాత్రు లయిరి. తుదకు ఎట్టి నిరోధము లేకుండ స్వతంత్రముగ నిర్వహింప దగిన నిర్మాణకార్యక్రమము సయితము వెనుక బడినది. కాంగ్రెసు కార్యక్రమము శాసనోల్లంఘన మునకు దారిజూపదాయని య డు గ వ చ్చు ను. శాసనసభలలో సప్లయిల నొకవంక నిరాకరించు చున్నపుడు, వెలుపలగూడ నిరాకరించుట అవ సరము. అందుకు దగినశక్తిని ప్రజలు సంపాదించ వలయును. కాని అనుభవ మెటులున్నది? శాసన సభలకు వెలుపల నెట్టిపనియు నింతరకుజరుగలేదు. ఆసంగతినే నెహ్రూగారు రిటివల నంగీకరించిరి. శాసన సభ తీర్మానములకు విలువ లేకుండుట కిదియే కారణము. టాంబీగారు వైచిన పట్టి, మరింత నిరాశను జనింపజేయుచున్నది. వీరి నిదర్శనమును పరిగణింప నవసరము లేదనియు, ఒక్కరి దుష్ప్రవర్తనము బట్టి స్వరాజ్యపక్షమునంతను పరిక్షిం చుట పాడిగాదనియు, సమాధానము జెప్పవచ్చును. ఈ సమాధానము న్యాయమయినను, ప్రముఖు లొకరు చెడుదోషద్రోక్కిన తదితరులు గూడ ఆమార్గము నవలంబించుట అనుభవ సిద్ధము. గతానుగతికులవలె మానవులు సంచరిం చెదరను ప్రతీతియందు సత్యములేక పోలేదు.

తాంబీగారిచర్య యటుండ, వీరారు స్వరాజ్య పక్షపు కార్యనిర్వాహక సభవారు గావించిన తీర్మానమును పరికింపవచ్చును. స్వరాజ్యపక్ష మిక మీద రిస్సాంసీవు సహకారము నవలంబింపవల యునని, వీరు తీర్మానించిరి. కేల్కారుగారు యీ

వారపు మహారాటా పత్రికయందు వ్రాసినవ్యాస ములో నిందు కంగీకరించిరి. ప్రతిష్టంభము సయి తముబోయి రిస్సాంసీవు సహకారము నవలంబించు నెడల, కాంగ్రెసు వాతావరణము దేశము నే దారికి తెచ్చునో యూహింపవచ్చును. ప్రస్తుతపరిస్థితుల గాంచి భీతిజెంది, కాంగ్రెసువ్యవహారములను కాంగ్రెసుసభయే నడుపవలెనని ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభవారు నిశ్చయించిరి. నెహ్రూగారు సయితము సహకారమునకు చేరువుగ నడువగూడదనియు, కాన్పూరు కాంగ్రెసుసభవారు దేశమున కొక ఆ దేశము నీయవలయుననియు హెచ్చరించిరి. సామ్రాజ్యశాసనసభ్యులును, స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు నగు జమ్నాదాసు మెహతాగారు బాం బయినభలో ముచ్చటించుచు, శాసనసభలలో తమ కెట్టియాశ గనుపించలేదనియు, గాంధీమహాత్ముడు నిష్కారణముగ బాధింపబడెననియు, ఇకనయిన ను మరల మహాత్ముని అగ్రస్థానమున జేర్చి అతని నాయకత్వము ననుసరింపవలయుననియు, సోదర స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులను హెచ్చరించిరి.

ఇట్టి పరిస్థితులలో ఎల్లరను సమాధానపరచి ఐకమత్యమును పురిగొల్పి, ముందుకు జనుట ముఖ్యమో, లేక నూతన సందేశముల నొసగి ప్రజల మనములను చీకాకు పరచుట లాభకరమో ఆలోచింపవచ్చును. ప్రస్తుతపు కాంగ్రెసు క్రీడు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులకును, సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యవాదులకును గూడ సరిపోవు చున్నది. స్వరాజ్యమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమని గాని, మరియొకరీతి స్వాతంత్ర్య మనిగాని, నిర్వచించుటకన్న దాని విశాలతను నిలిపియుంచుట మేలని దోచును. ఆదర్శ మేదియయినను, దానిని జేరుటకు ప్రజ లిక్కిమీద సంసిద్ధత జూపునటుల జేయవలయును. భావ్యభివృద్ధి ప్రజలు జూపెడి కార్యశక్తిపై నాధారపడియుండును. స్వాతంత్ర్య మును ప్రజలు సంపాదించవలయుననిన, దానిని రక్షించుకొను శక్తి యలవడవలయును. ఇతరుల దయాధర్మముపై నాధారపడునంతవరకు, స్వరాజ్యము గగనకుసుమమగును. శాసనసభలలో జేయగలపని యల్పము. అందు ప్రవేశించిన వారు వ్యామోహమున మునుగకుండ ఆటంకపరు చుటకు ప్రయత్నింపవచ్చును. కాని, వెలుపల ప్రజాశక్తిని పెంపుజేయనిది, లోపల నెట్టి తీవ్ర ప్రసంగములను గావించినను ప్రయోజనముండదు.

ప్రజాశక్తిని పెంపుజేయుటకు నిర్మాణకార్య క్రమ నిర్వహణమునకన్న వేరుమార్గము గనుపిం పదు. దానిని వెనుకబడజేయుటవలన సత్వరాభి వృద్ధి కాటంకము గలుగవచ్చును. మహాత్ముని సందేశమునం దభిమానముగలవారెల్లరును నూలు వడుకు సంఘమున జేరి కద్దరునిర్మాణమునకు చేయూతనొసగుట ముఖ్యము. ఏయుద్యమమయి నను ప్రజాసామాన్యపు తోడ్పాటులేనిది గట్టెక్క జాలదు. గ్రామపునర్నిర్మాణము జరిగిన గాని, స్వరాజ్యస్థాపన జరుగుటకు సాధ్యపడదు. గ్రామ పునర్నిర్మాణముగూర్చి దేశబంధుదాసుగారుజూపిన మహోత్సాహము నేడు గనుపింపకుండుట ఎంతయు శోచనీయము. గ్రామములే దేశమునకు బునాదులు. పునాదులను చక్కబరుపకుండ, స్వరాజ్యస్థాపనము నిర్మించుట సుసాధ్యముగాదు.

అందునిమిత్తమై ఎల్లరును చేతులగలుపవలయును. గమ్యస్థానము ఏదియైనను, ఇక్కార్యము జరుగుట ముఖ్యము. గాంధీమహాత్ముడు శాసనోల్లంఘనమునకు వెనుక విధించినవరతులు, ఎప్పటికిని ముఖ్యములే. అట్టి పరతులను నిర్వర్తించుటకు, కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరును చేతులగలుపవలయును. నేడు గనుపరుప దగినది కార్యదీక్ష దప్ప వేరుగాదు. సిద్ధాంతములను, యుక్తులను యొకరినిమించి మరియొకరు జెప్పగలరు. కాని, ప్రజలలో కార్యదీక్షను పురికొల్పి వారిని కర్మక్షేత్రమున నడుపు వారరుదుగ గలరు. ఆంధ్ర నాయకులైకమత్యము జూపి, పనిజేసినగాని, ఆంధ్ర దేశపుకీర్తిని నిలుపజాలరు. అసహాయోద్యమారంభము నుండియు ఆంధ్రదేశము గడించిన కీర్తికొంతకాలము నుండియు జనించిన అంతఃకలహముల మాలమున మాసిపోవుట తటస్థించుచున్నది. మహాత్ముడుగూడ ఆంధ్రదేశస్థితి గాంచి విషాదము గనుపడుచును. అట్టి దుస్థితి త్వరలో దొలగి ఆంధ్రభూమి యగ్రస్థానము వహించుగాక యని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించెదము. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ, కాంగ్రెసుపట్ల జూపిన భక్తి మిగుల శ్లాఘనీయము. కాంగ్రెసు జండాకింద, సర్వకార్యములును జరుగవలయునని తీర్మానించుటలో ఆంధ్రులు మిగుల దూరదృష్టి జూపి, ఎల్లరకు మార్గదర్శకు లయిరి. భేదభావములు వెలుపడుచున్న సమయమున, అత్యంత సహనముతో ప్రవర్తించి, ప్రతినిధులమనస్సు నొవ్వకుండ జేసి, కడునేర్పుతో, చాకచక్యముతో సభను నిర్వహించి, సభావిజయమునకు తోడ్పడిన బులుసు సాంబమూర్తిగారిని మనస్ఫూర్తిగ నభినందించెదము. ఆంధ్రదేశమున సమర్థులగు ప్రముఖులు గలరు. త్యాగధనులు గలరు. వీరందరు ఏకాశయబద్ధులై కృషి సలుపుచో, ఆంధ్రదేశోద్ధరణకేగాక, భారత జాత్యభ్యుదయమునకును సత్వరస్వరాజ్య సిద్ధికిని తోడ్పడగల రనుటకు సందియములేదు.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు బిల్లుపై సెలెక్షన్ కమిటీవారు పంపినరిపోర్టునుగూర్చి రేపటిదినము గూడెడి మద్రాసుశాసనసభలో చర్చజరుగును. ఈచర్చ పక్షాభిమానము ననుసరించి గాక, స్వతంత్రమార్గముల నడుచునని భావించెదము. మొదటి సవరణను సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడు గారు ప్రతిపాదించెదరు. ఆంధ్ర అను పదమును తీసివైచి, తెలుగు అను పదమును చేర్చవలెనని వీరు కోరుచున్నారు. వీరి వాదము చరిత్రాంతముల కెటుల విరుద్ధమో, సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రచరిత్రకారులగు చిలుకూరు వీరభద్రరావుగారు నిరూపించిరి. ఆంధ్రవాఙ్మయము ప్రారంభమయిన సాటి నుండియు, ఆంధ్ర, తెలుగు శబ్దములను పర్యాయపదములుగ వాడినటుల, ఎల్లరకు దెలిసిన విషయమే. నేడు, తెలుగు భాషమాటలాడెడి వారినే ఆంధ్రులనుచున్నారు. ఇతరు లెవరును తాము గూడ ఆంధ్రులమని జెప్పకొనుట లేదు. ఆంధ్ర శబ్దమునకు గూఢగర్భమేదియని సంశయించుట కెట్టి యసకాశము లేదు. ఆంధ్రోద్యమ వింతకాలము

నుండియు వ్యాపించియున్నది. ఇంతవర కే ఆంధ్ర నాయకుడును ఆంధ్రశబ్దమున కాక్షేపణ దెలుపలేదు. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు చట్టము ప్రకటించబడిన పిమ్మటగూడ ఎవరును యిట్టి ఆక్షేపణజేసి యుండలేదు. ఆంధ్రశబ్దమును ఆంధ్రమహాజనులెల్లరును ప్రేమతో వాడుచున్నారు. సర్ కే. వి. రెడ్డినాయుడు గారి యభ్యంతరమును, శాసనసభ వారు తప్పక నిరాకరింప గోరెదము. సంస్కృత సాహిత్యమునకు విశేష ప్రోత్సాహ మొసంగగూడదని, రామస్వామిమొదలి యారుగారు యిటీవల జరిగిన విశ్వవిద్యాలయపు సీటుసభలో వాదించిరి. సంస్కృతభాషతో బ్రాహ్మణేతరులకు బనిలేదని వీరితలంపు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేదములు సాంఘిక రాజకీయాది ఆవరణముల దాటి భాషాప్రపంచములోనికి గూడ వ్యాపించుచో, జీవితము దుర్భరముగాక మానదు. ఇటులనే ఆంధ్రశబ్దమును తీసివేయుమని గోరుట అవసర విభేదములను గల్పించుటకును, ద్వేషభావము వ్యాపించుటకును కారణభూతమగును. మద్రాసు శాసనసభవారు దూరదృష్టిజూపి, సంకుచిత భావముల కెడమాయకుందురు గాక! ఆంధ్రదేశ మధ్యభాగమందు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు కేంద్రస్థానమును స్థాపించుట అవసరమని, బందరులో గూడిన ఆంధ్రమహాసభవారు తీర్మానించిరి. ఇందుకు సంబంధించిన సవరణలు శాసనసభలో ప్రతిపాదించబడును. కొందరు ప్రముఖులు బెజవాడ ప్రాముఖ్యమును సూచించుచు పాత్రోమృతి గారికి పంపిన విజ్ఞాపనను నిన్నటిదినము ప్రచురించి యుంటిమి. శాసనసభ వారు నిజసందర్భములను బాగుగ నాలోచించి, వీరికోర్కెను సఫలపరచెదరనియు, మంత్రిగారు తమ దృష్టిపథమును మార్చుకొందురనియు నమ్మెదము. చాన్సులరు గవర్నరుగ నుండగూడదనియు, వీరిని సీనేటుసభవారెన్నికొనుట అవసరమనియు, నరసింహరాజుగారు ప్రతిపాదించెడి సవరణ చాలముఖ్యమయినది. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ వివిషయమున మార్గముజూపుట ముఖ్యము. ఇంకను మరి కొన్ని సవరణలు గలవు. శాసనసభవారు వీనినన్నిటిని సామ్యభావముతో చర్చించి, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమునకును, స్థాపనమునకును తోడ్పడెదరు గాక!

బొంబాయి మ్యునిసిపలు చట్టము

బొంబాయి మ్యునిసిపలు చట్టము, స్వరాజ్య పక్షమువారి తోడ్పాటు లేకుండ, శాసనసభ వారిచే నామోదించబడెను. స్వల్పలాభములను పాటింపక, బొంబాయి స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులార్యగౌరవమును నిలుపుకొనినందుల కెంతయు సంతసించెదము. కలెక్టరుగారు మ్యునిసిపలు తీర్మానములతో చీటికి మాటికి జోక్యము గలుగజేసి కొనకుండ జేయుటకు, ప్రధానుగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ యోడి పోయెను. మ్యునిసిపల్ స్వాతంత్ర్యమును రక్షించిన గాని, స్థానిక స్వపరిపాలన మభివృద్ధి నొందజాలదు. వోటరుల నాకరించుటకు బండ్లను బంపుట మున్నగు కార్యములు బనికిరావని, నిర్ణయించుట మాత్రము మిక్కిలి సమంజసముగనున్నది. అన్ని రాష్ట్రములలోను, యీ దురభ్యాసము నెంత త్వరలో మాన్పిన, అంత శ్రేయస్కరము.

మహాత్ముని ప్రేమ

కచ్చి సంస్థానమునందు గాంధీమహాత్మునికి ఘనమగు స్వాగత మొసగిరిగాని, నిమ్నజాతులను మాత్రము సభలో నందరతో సమానముగ గూర్చుండనీయక ప్రత్యేకముగ నొక మూలగూర్చుండ జెట్టిరి. ఇట్టి విభేదమును జూపవలదని మహాత్ముడు కోరినను, అనుకూలఫలము గలుగలేదు. మహాత్ము డంతట, నిమ్నజాతులమధ్యకు బోయి లక్కడ గూర్చుండి, తగినహితోపదేశము గావించెను. మహాత్మునికి దీనజనులవైగల ప్రేమ కింత కన్నను వేరు నిదర్శన మేమిగావలయును?

గ్రీను-బల్లేరియా

గ్రీనుబల్లేరియా పోరాటము ముదురకుండ, నానారాష్ట్ర సంఘనిర్ణయమునకు పంపబడెను. పెద్ద జాతులవారు ధిక్కరించినను, చిన్నజాతులయినను నానారాష్ట్ర సంఘనిర్ణయమునకు కట్టుబడ నంగీకరించుట శ్రేయస్కరము. నిన్నటిదినము, నానారాష్ట్ర సంఘసభ గూడియుండును. అనుకూలనిర్ణయముజరిగి, ఉభయ దేశములకును సమాధానము గుదురుచో, యూరపు చారిత్రమునందు నూతనాధ్యాయ మేర్పడును. పెద్దజాతులు తమ నిరంకుశచర్యలగాంచి తలవాల్పవలసి యుందురు. ముందేమి జరుగునో చూడవలయును.

బాప్లాహత్యకేసు

బాప్లాహత్యకేసులో, ప్రీవీకౌన్సిలు వారు అప్పీలును నిరాకరించినటుల, రూటరు దెలుపుచున్నాడు. కాలవిలంబన మొంతజరిగినను, ముద్దయిలకు మరణశిక్ష దప్ప లేదు.

మహాత్ముడు కచ్చి కేగుట

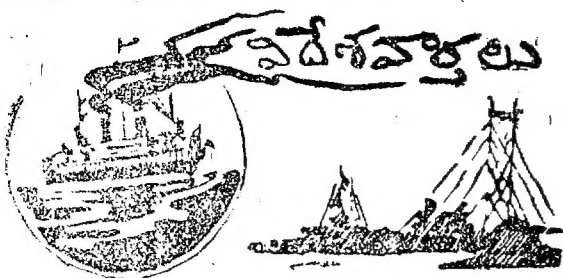
సన్మానప్రమునకు ప్రత్యుత్తరము

ప్రజల గాఢభక్తి

మహాత్మునకు ప్రజలత్యంతభక్తితో స్వాగతముల నొసగిరి. సంస్థానాధిపతి (మహారావు)తో మహాత్ముడు చాలనేపు సంతాపించెను. దేశబంధు దేశీయనిధికి 10,000 రూపాయలను, గౌరవనిధికి 2,500 రూపాయలను అచటివరకు లాగెరి. శేలకొలది ప్రజలతో నిండిన బహిరంగసభలో మహాత్మునకు వెండిభరిణిలో సన్మానప్రమునకు సమర్పించిరి. సభ నేర్పరచినవారు పంచముల కొకమూల ప్రత్యేక స్థానము నేర్పరచిరి.

“అస్పృశ్యతను గూర్చి మీ కర్తవ్యమును తెలుపుకే మీరు నన్నాహ్వానించితిరిగాన నేను దానిని సత్కారప్రవాహముగా ప్రత్యక్షముగానే చూపదలచితిని. నా అభిప్రాయములు మీకు సచ్చనినో మీ రాసంగతి స్పష్టముగా తెలుపుడు. ఒక్కరోజులోనే యిటునుండి వెడలిపోయెదను. మీ రిరితిగా మనసోదరులను అస్పృశ్యులని అమూనించుటలో నేను భాగస్వామిని కాజాలను. సరిగదా నేను వారి అవమానమును చూచి సహించనుజాలను. కావున అస్పృశ్యులను స్వేచ్ఛగా సభలో కూర్చుండ నిండు లేదా నేనుగూడ వారిచేత గూర్చుండుట కేర్పాటుచేయును. మీ కిది యిష్టములేనిచో నా మొగమాటును కొరకు మీరు అటులచేయగూడదు. అస్పృశ్యతను తొలగించుట పాపప్రాయశ్చిత్తమున నమ్ముకము మీకు కలిగిననే వారి నీసభలోనికి రానిండు. లేనిచో నే నొక్కడను పోయి వారితో కలసి కూర్చుండెదను. అందువలన నాకెట్టి అగౌరవమును మీరు కలిగించుటలేదు. మీరు పంచములతో కలసి భోజనము చేయవచ్చురలేదు. వారితో సంబంధ భాంధవ్యములు చేయవచ్చురలేదు. వాటికి కల వెలని తీసికేయడని మాత్రమే నేను కోరెదను” అని మహాత్ముడు నుడివెను.

పంచములను పథలోనికి రానిచ్చుటకు సభ్యులలో హెచ్చుమంది అంగీకరింప లేదు. తనకు పంచములమధ్య అసనము నమర్చుడని మహాత్ముడు వెంటనే కోరెను. అని నిన్న 26వ తేదీని బొంబాయినుండి తిరిగివార్త వచ్చినది.

గ్రీకో - బల్లరు తగవు

జాతీయమితి బోధనము

జాతీయమితిని భక్తుల దెలుపవలె ననుట

హైదరాబాద్, అక్టోబరు 24:—గ్రీకో బల్లరు తగవును గూర్చి జాతీయమితివారు ఇంత శీఘ్రముగ జోక్యమును గలుగజేసికొనుట చే అందరును అనుకూలముగనే చెప్పుకొనుచున్నారు.

సామాన్యము పౌరజీవిత సమావేశమునకు జాతీయమితి సభవారు మధ్యాహ్నము జేయు ఏర్పాటులు ముగియుటకు పూర్వమే జాతీయమితి కార్యదర్శికి బల్లరీయ ప్రభుత్వమువారి అనుమతి లభించినది.

త్వరలోనే పరిష్కార మగుటకు జాతీయమితి ఏర్పాటు జేసెదరు. స్థానిక సమస్యగనే యుంచెదరు. ఇదే సమస్యముతో అందరును నున్నారు.

సిసిలు ప్రభుని యభిప్రాయము

గ్రీకు బల్లరీయ ప్రభుత్వములవారు యుద్ధమునకు దిగుటకు ముందుగ మధ్యస్థుల ద్వారానే జాతీయమితి సభవారి ద్వారానే పరిష్కారము జేసికొనవలెనను తమ బాధ్యతను గుర్తెరుగవలెనని ప్రపంచముంతయు ఒకటిగ నున్నపుడు ఎవరైనను అపాయమును ఎదుర్కొన నిష్టపడవలెననియు, గ్రీకు బల్లరీయ ప్రభుత్వములు జాతీయమితి ఒకటై ఒకటై భంగముగ ప్రవర్తించరాదనియు సిసిలు ప్రభువు తెలియజేసెను.

ఈ గాదాగాని, అంతర్జాతీయ బాధ్యతకు భిన్నముగ ప్రవర్తించినపు డీయవలసిన పరిహారమును గూర్చియు అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమునకు వెంటనే దెలుపవలెనను అనుబంధములను గ్రీకు బల్లరీయ ప్రభుత్వములు సంతకము జేసెనట. న్యాయస్థానము తీర్పును ఉభయములు అంగీకరించువారమున ఒప్పుకొనిరి.

జాతీయమితి సభవారు వ్యవహారము నంతయు ఆలోచించు వరకు ప్రతిపక్షములను అంతయు ఆపుజేసి తమ రంగముల నుండి తమ తమ పైవ్యయలను మరలించవలెనని గ్రీకు బల్లరు ప్రభుత్వములకు జాతీయమితివారు హెచ్చరిక నిచ్చిరి.

బ్రిటిషు ప్రతినిధి

చాంబర్లెను గూర్చి రేపు పౌరజీవిత బయలుదేరెదరు. పౌరజీవితము 4 గంటలకు జేరవలయున్నది. పౌరజీవిత జరుగు జాతీయమితి సభకు బ్రిటిషు ప్రతినిధిగ చాంబర్లెను గూర్చి వ్యవహరించెదరు. గ్రీకో-బల్లరు తగవును విచారించుటకు బల్లరీయ కోరికచే ఈ సభ సమావేశముననున్నది.

గ్రీకుల ముట్టడి

సోఫియా, అక్టోబరు 25:—నేటియుద్ధమునండి గ్రీకు శత్రుత్వములు పిరియడ్, పెట్రోస్ పట్టణములను ముట్టడించుచున్నది. చాలామంది చనిపోయిరి; క్షతగాత్రులైరి.

బల్లరీయ కృతజ్ఞత

సోఫియా, అక్టోబరు 24:—పౌరజీవితమునను బల్లరీయ మంత్రి జాతీయమితి సభలో బల్లరీయ ప్రతినిధిగ నుండును. ఈ విషయమై గ్రీకుల మందుగ దిగి బల్లరీయను దండెత్తిరి. జాతీయమితివారు ఇంతశీఘ్రముగ జోక్యము కలిగించుకొన్నందున బల్లరీయ ప్రభుత్వమువారి రెంతయు కృతజ్ఞులైరి. బల్లరులు గ్రీకులతో ప్రవేశించలేదనిరి.

నిన్నటిదిగము గ్రీకు శత్రుత్వము రింగను ముట్టడించుచు నేయున్నది. గ్రీకు సైన్యములు ముందుగానే పోవుచున్నది బల్లరు లింతవరకు 10 గ్రామములను ఛాళిజేసిరి. ఇందులో 7 గ్రామములు గ్రీకులచే ఆక్రమించుకొనబడెను. వేలకొలది శరణాగతులు ఆరుబయట నిలబడుచున్నారు.

గ్రీకు ప్రతినిధి

జనీవా, అక్టోబరు 24:—గ్రీకో బల్లరు సరిహద్దు తగవును గూర్చి పౌరజీవితమునను గ్రీకు మంత్రి గ్రీకునుండి వచ్చిన ముగ్గురు సైన్యములను సలహాతో జాతీయమితి సభలో జరుగు చర్చలకు బోధకు.

వైచి ఆర్థిక పరిస్థితులు

కొయిలోగారి యువనాథునిము

హైదరాబాద్, అక్టో 24:—న్యాయశాఖామంత్రి తీవ్రముగ కొయిలోగారిని పూర్తియగు విధానమును తయారుజేయు నందులకు ఖండించిరి. పార్లమెంటులో అందరును ఓటుజేసిన గాని తాను రాజీనీయనని కొయిలోగారు మొగమోటుములేక జరిపిరి. కొయిలోగారి విధానమును పూర్తిగ మంత్రివర్గమువారు ఆలోచించక పోవుటచే వాటినిగూర్చి ప్రస్తావించెదరు. కొత్తగ నోట్లను అమృతముగా ఉత్తమమునారు.

కొయిలోగారి ఆర్థిక విధానము

మూలధనముమీద పన్ను గూడదు. అడ్డముగ వడ్డీని తగ్గించెదరు. కొద్దికాలములోనే తీర్పు అప్పులను ఏకమొత్తము జేయరాదనియు ధనికులమీద విస్తారము పన్నును విధించి అందరి మీదను పన్ను జేయవలెననియు కులాసాగా వినియోగించుపదార్థములమీదను మరలీతర భోగములమీదను నిర్దాక్షిణ్యముగ పన్నులను విధించవలెననియు, అన్నిరకముల ధనముమీద మితముగ పన్నును విధించవలెననియు, నెమ్మదిగ ఈ వ్యయములనుండి బయల్పడగలర మనియు కొద్దికాలములోనే ఆర్థిక పరిస్థితులను సక్రమస్థితిలోనికి తెచ్చుట సాధ్యముగాదనియు తాను రాజీనామా నీయవలసివచ్చు ననియు, మరల అందరితో బాలు కలిసి పనిచేయుటకు సంకల్పము యనియు, ప్రాంతముల భక్తివిశ్వాసములను గల్గియుండి నేవ జేసెదననియు, చాల కష్టముల నెదుర్కొనవలసియున్నదనియు ఎదుర్కొంటినియు ఇంకను వాకు గొప్పవిశ్వాసము రానున్న ననియు కాని చలించక యుంటినియు యుద్ధముగామును గూర్చి కొద్దికాలములోనే పరిష్కారము జరుగుననియు తెలియజేసిరి కొయిలోగారు.

సామాజ్యభివృద్ధి

తూర్పు ఆఫ్రికాలో ట్రాన్సుపోర్టు సదుపాయము

అభివృద్ధిజేయుటకు ఋణమును జేయుట
తూర్పు ఆఫ్రికాలో ట్రాన్సుపోర్టు సదుపాయములను పెంచుచుటకు 10,000,000 పౌనులకు ఎక్కువ గానుండి అప్పుజేయుటకు మంత్రివర్గమువారు ఒప్పుకొనిరి. దీనిని అమలు జరుపుటకు ఒకటిలు అవసరము. సర్వేజేయుటకు తక్షణమే ప్రారంభించెదరు. ఆర్థిక పరిస్థితు లన్నిటిని పరిష్కారము జేసిన పిమ్మట ఏమి చేయవలసినది నిశ్చయించెదరు. కొత్తగ రైల్వేలను జేసెదరు. రేవులలోను నౌకాశయములలోను అభివృద్ధిని జూపెదరు. కాశ్యతముగ నుండు వంతెనలకు కొన్ని సౌకర్యములను గావించెదరు. రాచబాటలను గూడ బాగుజేసెదరు.

ప్రకృతికాస్త్రపరిశోధనార్థము వినియోగించెదరు.

తూర్పు ఆఫ్రికాలో 12000000 ప్రజలున్నారు. 1000000 చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణమున్నది. దీనినంతయు గ్రేటు బ్రిటును పాలించు భారమును గల్గియున్నది. అందుచే తనధర్మమును నిర్వహించుటకు ప్రయత్నించును.

యుద్ధ మైనదానిగ అధినివేశముల నభివృద్ధి జేయవలెనని ఉద్దేశ్యము ప్రారంభమైనది. కాని భాషనుగా రీ విషయమును గూర్చి ముందుగ దిగిరి. పరిస్థితు లన్నిటిని విచారించి తెలుపుచు, కార్మిక ప్రభుత్వ మున్నపుడు ఆరంభి గోరుగాని నియమించిరి. ట్రాన్సుపోర్టు విధానమును అభివృద్ధి జేయనిచే బ్రిటిషు వర్తకమునకుగాని దేశీయులకుగాని ముక్తివర్గము జేయని ఆరంభిగోరుగాని తెలియజేసిరి. వారి పరిశోధనలంతటి సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు ఋణమునిచ్చునటుల ఏర్పాటు జేసిరి. ప్రభుత్వమువారు గూడ ఇదే యభిప్రాయమును జూపిరి. కొత్తగ 1000 మైళ్ల రైల్వేను (ఇనుపదారిని) జేసెదరు.

టూటాకు ముట్టడి

జిబ్రాల్టరు, అక్టోబరు 22:—ప్రతిదినము అపుడపుడ టూటాకును ముట్టడింపుచు నేయున్నారని జిబ్రాల్టరునుండి వచ్చిన ప్రయాణికులు తెలుపుచున్నారు. ఒక పాకెటా అంటు కొనెను. మూడులన్న ప్రదేశములో అందరును భయకంపితులైరి. ఆటపాసికాననుండి శత్రు సైన్యములను మరలించుటకు అబ్దులు కరింగా రీ యెత్తునెత్తి రిరి.

మసోలు సమస్య

అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానము

బ్రిటిషు ప్రతినిధిము

హేగు, అక్టోబరు 24:—మసోలు విచారణకు సర్ డగ్లస్ హగ్, సర్ సిసిలు హార్డ్ను పాచిరి, గార్లు విదేశాంగ కార్యాలయ ప్రతినిధులతోడను అధినివేశకోశాధికార ప్రతినిధులతోడను అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమునకు బోయెదరు.

ఇరాకు నివేదికము

జనీవా, అక్టోబరు 26:—ఇరాకు నివేదికము మరల ముందు సమావేశమైనపుడు చర్చించుటకు మేజరు ఆరెన్సుబీగోరుగారికి అనుమతి నిచ్చిరి. దీనికి కారణము మసోలు సమస్య ఇంకను విచారణలో నుండుటయే. ఒకవేళ ఫిబ్రవరిలో అసాధారణ సమావేశమున చర్చించెదరేమో యను కొనుచున్నారు.

రస్సో-ఆఫ్ఘను వర్తకము

హేగు, అక్టో 24:—ఆఫ్ఘను స్థానముండి రషియనుకు రై సెన్సు లేనిదే వ్యవసాయములో పండిన పదార్థములను, ముడివస్తువులను, దిగుమతి జేయుటకు విదేశాంగ వర్తకశాఖ వారు ఒప్పుకొనిరి. రషియనుండి పారిశ్రామిక పదార్థములను, ఒక్క పంచదార చదురు తప్ప ఇతర వస్తువులన్నిటిని ఆఫ్ఘను స్థానముకు ఎగుమతి జేయుటకును ఏర్పాటులు జరిగెను.

అంతర్జాతీయ తంతులు

పంపురేలు ప్రపంచముంతటను హెచ్చించుటకు నిశ్చయించిరి. ఒక్క జర్మనీ విషయములో గట్టముగ నుండుటచే రేలును హెచ్చించెదరు. ప్రస్తుతము ఇతర విషయములో జేయదన్నమాట. ప్రభుత్వమువారి చేదన హెచ్చించుటకు నిశ్చయించిన కేబిలు కంపెనీకి జెందును.

ఇండియన్ టెలిగ్రాఫు సంఘము

కలకత్తా, అక్టోబరు 24:—నిన్న రాత్రి హెచ్ చార్లెసు గారి అధ్యక్షతన జరిగిన ఇండియన్ టెలిగ్రాఫు సంఘసభలో ఆసోసియేషన్ వారు చెప్పుకొన్నవని ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిన దానికి కృతజ్ఞతను తెలుపుచు స్పెష్వల్ కమిటీ ఏర్పాటై విచారించునరకు ఎట్టి మార్పును చేయవలసినదియు అట్టి స్పెష్వల్ కమిటీని వెంటనే నియమింపవలసినదనియును ఒక తీర్మానము గావించబడెను. గల్లంతు అప్పుడే ముగిసినదని అనుకొనుటకు వీలులేదనియు జాగ్రత్తగా నుండవలసినదియు బార్లరుగా చెప్పిరి. వైస్రాయి యొక్క ప్రైవేటు కెక్రిటరీనుండి సరాసరిగా తనకు జాబులు వచ్చుననెడినప్పుడు కలవనియు చెప్పెను. వైస్రాయి దానిని తీసికొన్నట్లయిన తప్పక విచారించుననియు ఆన్యాయముని తనకు తోచిననే తప్ప తేకున్న ఏవిషయమైనను వైస్రాయి వ్యయముగానే విచారించుననియును ఆయన చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

మానవత్వ పరిహారము

పత్రికా సంపాదకునిపై కేసు

లాహోరు, అక్టో 26:—గుజరాతు (పంజాబు) మ్యూనిసిపల్ కమిటీకి పాద్యక్షుడు తనపై మానవత్వ కరమును విషయములను 'సియెస్' పత్రికలో ప్రచురించినందులకై 10 వేలను పరిహారముక్రింద గోరుచు అపత్రిక సంపాదకవ్యవస్థాపకులకు నోటీసునుబంపిరి. (అ. ప్రె.)

సరోజినీదేవి

లాహోరు, అక్టో 26:—భారతరాజ్యాతీయ మహాసభ కన్యతాగ్రాలుగ నెన్నుకొనబడిన సరోజినీదేవి లాహోరులో సుపన్యాసము లిచ్చుచుండెను. కొద్దిరోజులలో పెనుపరుబోను. ఆచట షెడ్యూల్ జులుండవలసిరి. (అ. ప్రె.)

లాహోరు మ్యూనిసిపాలిటీ

యాకోబియను ఉపాధ్యక్షుడు.

లాహోరు, అక్టో 26:—లాహోరు మ్యూనిసిపాలిటీ జూనియరు వైస్ ప్రెసిడెంటుగ నున్న భాయి మోహనసింగుగారు చనిపోవుటవలన వారిస్థానే కర్నలు గోల్లింగుగారెన్నుకొనబడిరి. ఈ ఉద్యోగమున యాకోబియను నెన్నుకొనుట కిదియే మొదటిసారి. (అ. ప్రె.)

భావలాహర్య

ప్రీతి కవునిలు అపీలు త్రోసివేయబడెను

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్ అక్టోబరు 26:—ప్రీతి కవునిలువారు భావలాహర్య అపీలును త్రోసివేసిరి. పాంసీ అనునతడు హత్యజరిగిన స్థలమునందు లేడనియు అట్లుండెనని సాక్ష్యములేదనియు అంతచే ఆతనిని ఉరిశిక్షకు పాల్పెయ్యటకు జ్యూరీలకు సాక్ష్యమెట్లు దొరకెనో విచారించవలసి యున్నదని సర్ జాన్ డెమెట్ గారు వాదించిరి. ఇండియాలో ఇంతవరకు సుపీరియరు కోర్టు ఈ సేరమును విన్యసిందలేదని. ఇది మామూలు ఆచారమునకు విరుద్ధమనిరి.

అమెరికను నౌకావిమానములు భగ్న మగుట

బ్రాస్ మోరు, అక్టో 26:—అమెరికను నౌకావిమానములు లూకు 28 నౌకావిమానములలోను 17 బయలుదేరినవి. నేటి ప్రదర్శనమునకు 7 విమానములు నాశనమైనవి. కాని నష్టములు లేవు.

ట్రోయిలో 16 గురు చనిపోయిరి. న్యూయార్కులో ముగ్గురు చనిపోయిరి. తుపానుచే ఇంటికప్పులు ఎగిరిపోయినవి. అద్దపుటికిలు బ్రద్దలైనవి. చాలనష్టములు గల్గెను. శేవులో చాలనష్టము గల్గెను.

మస్కేలు తగవు

అంతర్జాతీయ న్యాయస్థాన విచారణ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

తురుష్క ప్రతినిధుల స్థానములు ఖాళీగనుండుట

లండన్ అక్టో 26:—మస్కేలుతగవును పరిష్కారముజేయుటకు గూడ వలె నన్న అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానపు అసాధారణ సమావేశము నేడు హేగ్లో ప్రారంభమైనది. సర్ చార్లస్ మార్లింగ్ (బ్రిటిషుమంత్రి) తురుష్క విదేశాంగమంత్రి మహ్మదు ఇసయిదుచే, సర్ డగ్లస్ హుసెన్ సీనియరు సచీవ అధినేత కోకాగార ప్రతినిధులు గూడ వచ్చిరి. తురుష్క ప్రతినిధిస్థానములు ఖాళీగనున్నవి. అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానముపట్ల తమ గౌరవమును విశ్వాసమును జూపుచు ఈ సమయమున తురుష్క ప్రతినిధులు ఆ సభకు రావలసిన అగత్యము గన్పించలేదని తురుష్క ప్రభుత్వమువారింపిన తంతిని చదివిరి. సర్ డగ్లస్ హుసెన్ గారి యుపన్యాసము ఉదయము అంతయు పట్టినది.

తురువాత మధ్యాహ్నమువరకు సమావేశము ఆపుచేయబడెను. జాతిసమితి తీర్మానమును అందరును తప్పక శిరస్థాపించవలసినదేయనియు అయ్యది నిపారుతో గూడుకొన్నది గాదనియు వారుచెప్పినదానినే ప్రమాణముగ గైకొనవలెననియు హాస్సుగారు వ్యక్తీకరించిరి.

అంతియగాని తురుష్కులనుకొన్నట్లు మధ్యవర్తి పరిష్కారమునకు ఇది శిఫార్సుగ నుండవలసి దనిరి.

చీనాసుంకములసభ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

విద్యార్థులు పోలీసువారిని కొట్టుట

పీకింగ్, అక్టో 26:—సుంకములసభకు రానీయవలెనని 2000 విద్యార్థులు గోరిరి. బిలులేదని చెప్పి విద్యార్థులు పోలీసువారిని కత్తి తోడను, రాళ్లతోడను కొట్టిరి. 30 కాన్స్టేబులుకు గాయములు తగిలెను. వైద్యులయమునకు గొంపోబడిరి. చాలమంది విద్యార్థులు అరస్తుజేసిరి. విద్యార్థులకుగూడ గాయములు తగిలెను. సక్రమపరిశీలన లేరన్నది.

కప్టా ఆర్థర్

విచారణ వాయిదాపడుట

పార్లమెంట్ అక్టో 22:—నవంబరు 5 వరకు కప్టా ఆర్థర్ గారి విచారణ నాపుడెనని. మహారాజా శ్రీహరిసింగ్ న్యూటన్ రావిస్ సర్, రావిస్ సర్ సలిం సాతులుగా విలిపించెదమని ఆర్థర్ గారి న్యాయవాది తెలియజేసెను.

మదరాసు వార్తలు

కన్యము కలర్లు:—టి. వి. ప్రివర్ట్ ఎం. ఎ. వి. సి. ఎస్. గారిని మదరాసు కన్యము కలర్లుగ నియమించిరి.

స్టేటుకొన్నిలు ఎన్నికలు:—డాక్టరు యు. రామారావుగారు, తేమవరపు రామదాసుపంతులుగారును స్టేటుకొన్నిలు ఎన్నికల కభ్యర్థులుగ నియమితులైరి.

దొంగలు పట్టువడుట:—రెండు వారిములనుండి సామకాక్ పేటలో దొంగతనములు అధికముగనుండెను. ఒక వారములో 5 చోట్ల దొంగతనములు జరిగెను. పోలీసువారు జాగరూకతతో గస్తీతిరుగుచుండిరి. మొన్న ఆదివారమురాత్రి దొంగలు ఏనుగుగవని బ్రిడ్జివద్ద నుండగా పోలీసువారు దొంగలను పట్టుకొనిరి. దొంగిలించబడిన సామానులకొన్ని దొరకినవి. సి. డివిజనుపోలీసువారు కేసును పరిశీలించుచున్నారు.

చెన్నపురి అన్నదానసమాజము

ఈ సమాజము 35 వ వార్షిక సమావేశము 30 వ తేదీన 6 గంటలకు సమాజమందిరమున జరుగును. ఆడిటరిపోర్టు, వారి కనివేదికము అంగీకరించబడిన పిమ్మట కార్యనిర్వాహక వర్గ మెన్నుకొనబడును.

రాకపోకలు:—గౌ. డి. టి. చాడ్విక్ గారు ఇండియా ప్రభుత్వ వాణిజ్యకార్యదర్శి, డి. బి. ఎం. కృష్ణస్వామయ్యగారు, రా. బి. టి. ఎ. రామలింగ చెట్టిగారు, కె. ఉప్పిసాహేబుగారు, ఎ. రంగనాథ ముదల్యారుగారు, నేడుదయము చెన్నపురికి వచ్చిరి.

డా. బ్రిజేంద్రనాథ సేనుగారు బెంగళూరునకు, గౌ. పానగలు రాజాగారు కాళహస్తికి, జయిల్ యినప్పైర్ల జనరలు కామిరనుగారు వెల్లూరునకు నిన్నరాత్రి బోయిరి.

యం. కె. ఆచార్య యం.యల్. ఎ. గారు నిన్నరాత్రి చెన్నపురికి వచ్చిరి.

దురాచారము తొలగించుట - కాంగ్రెసు కౌన్సిలరుల నభినందించుట:—మాజీ కే. పీ. రీలీనును

చిన్న దుకాణదారులు వి. చక్రయ్యచెట్టి, ఎస్. ఎ. షాఫీ మహమ్మదుగార్ల సభినందించుటకు పీపుల్స్ పార్కులో బహిరంగ సభజేసి, తాము 15 ఏండ్లనుండి పోలీసు జమానులకు అన్యాయముగ చెల్లించుకొనుచుండిన మామూళ్లు (బీటుదుడ్డు) తప్పించినందుకు కృతజ్ఞత చెల్పుచు అభినందనపత్రము జదివిరి. టి. ఆర్. వెంకటేశ్వరయ్యరు అధ్యక్షత వహించెను. అధ్యక్షుడు తొలు దొల్ల కాంగ్రెసు కౌన్సిలరులకు చక్రయ్యచెట్టిగారు, షాఫీ మహమ్మదుగారు. అల్పరాబడిగల దుకాణదారుల కొనర్చిన మేలు గూర్చి ప్రశంసించుచు పలికిరి. పిమ్మట రాజమణి శ్యామల్యారు అభినందనపత్రము జదివిరి. చక్రయ్యచెట్టి షాఫీ మహమ్మదుగార్ల ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, తాము కాంగ్రెసువారు రగులచే ప్రజాసేవయే తమకు విధియనియు, పోలీసు జమానుల దురాచారమును తొలగించుట అవసరముగా దోచి అట్లు జేసితిమనియు, యితర డివిజనులలో పోలీసువారికిగూడ అన్యాయ మామూళ్లు బుచ్చుకొనుట మానవలసినదని హెచ్చరించియుండిరినియు చెప్పిరి. ఈ విషయమున తమకుతోడ్పడిన పోలీసు కమిషనరుగారికి కృతజ్ఞత చెప్పిరి. ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారు పోలీసువారికి జీతము చాలకున్నచో ప్రజల సానుభూతిగోరి వారి డన్నుగల్గి తమ స్థితి బాగుపరచుకొనవలెనని వారిని పీడించరాదని చెప్పిరి. ఈ దిగువ తీర్మానము సభలో నామోదించబడెను. “వె పెరి చూకే డివిజనులలో పోలీసువారు అన్యాయముగా బీటుదుడ్డు, హేడుదుడ్డు అను మామూళ్లు వసూలు జేయుచున్న దురాచారమును మాన్పి వారిపై తగినచర్య దీసికొనినందులకు పోలీసు కమిషనరు హామిల్టనుగారికి తదితరులకు యీ సభ వారు కృతజ్ఞత చెల్పుచున్నారు.”

అంతర్జాతీయ ఆధ్యాత్మికసమావేశము భారతదేశ ప్రతినిధి తిరిగివచ్చెను.

బొంబాయి, అక్టోబరు 26:—పారిసు నగరముం దిండియా తరపున అంతర్జాతీయ ఆధ్యాత్మిక సమావేశకు ప్రతినిధిగ బోయిన వి. డి. రిషిగారు నేడు బొంబాయిలో దిడిరి.

(ఆ. ప్రె.)

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు

తిరుపతిలో ఉపన్యసించుట

శ్రీమహాంతుగారి వష్టిపూర్తి ఉత్సవము నిమిత్తము ఆచార్య లక్ష్మీపతిగారు తిరుపతివచ్చి శనివారము నాడు సాయం కాలము బహిరంగ సభలో లాంఛనబ్రాహ్మణ సహాయముతో నుపన్యసించిరి. ఆసభకు ముగ్గురిసిపలు సంఘసభ్యులును ఛాయిర్స్ ముద్రిత్రు మున్నులును మరి పెక్కుమందియును వచ్చిరి. “గ్రామమున ప్రజలు ఆలోగ్యముగానుండుటకు నీరు విస్తారముగానుండవలెను. శరీరమును మనస్సును పరిశుభ్రముగానుండలెను. ప్రాణీనకాలమున మన పూర్వులు వీనిని ముఖ్యముగా గమనించుచుండిరి.” అని లక్ష్మీపతిగారునుడివిరి. పిమ్మట సంస్కృత కళాశాలలో నుపన్యసించిరి. హైస్కూలు భవనమున మరి యొక ఉపన్యాసము నొసగిరి. ఆ చట తిత్తిశిష్యులందమున్నగు ప్రాచీన విశ్వవిద్యాలయముల పటములను చూపించిరి. రాత్రి 8 గంటలకు శ్రీమహాంతుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన సభలో మరలనుపన్యసించిరి. ఆసభకు మిక్కిలి హెచ్చుమందివచ్చిరి. శ్రీమహాంతుగారు చాలసంతసించి ఆచార్య లక్ష్మీపతిగారిని చాల ప్రశంసించిరి” అని సుబ్బారావుగారు నేడు తంతవార్తనంపిరి.

ఆర్యవైశ్య మహాసభ, చెన్నపురి

3 వ ప్రకటన

పై మహాసభ డిశంబరు మాసము 27, 28, 29 వతారీఖుల యందు జరుగనున్నదని వైశ్యులెల్లఁకును విధితమేను. సదరు సభకు హైదరాబాదువాస్తవ్యులను అగ్రాసనాధిపతిగ యెను. కొనుట ఆర్యవైశ్యకమని ఆహ్వానసంఘమువారు తీర్మానించి యున్నారు. అధ్యక్షుల నెన్నుకొనుటయందు వైశ్యులొక మంతయు తమ యభిప్రాయము వెల్లిబిచ్చినగాని ఆహ్వానసంఘమువారు అధ్యక్షుని ఖాయముగ నెన్నుకొనుట కవకాశము లేదన్న కావున వివిధ నగరములందు వైశ్యులు సమావేశమై అధ్యక్షుని నామముల విషయమై చర్చించి యీ సామములను త్వరలో మాకు పంపవలసినదిగ కోరుచున్నారము. సభ డిసంబరునందు జలుగుటండేసి మనకు రెండు మాసముల వ్యవధిచూత్రమే కలదు కావున వెంటనే అధ్యక్షుని ఎన్నికకు నూచనలను గ్రహనవంబరులోవున పంపుదురని వైశ్యుల నెల్లటిని కోరుచున్నారము.

తాటికొండ రామచంద్రరావు

సుంకు సుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠి

రావుసాహెబు బచ్చు పాపయ్య శ్రేష్ఠి

గోనుగుంట్ల వెంకటసుబ్రహ్మణ్యం శ్రేష్ఠి

కార్యదర్శులు.

బొంబాయి కౌటను మార్చెట్టు

నేటి (27-వ తేదీ) ధరలు

ఏప్రిలు-మే, బ్రోచి-402-8-0, 399-8-0.

డిశంబరు- జనవరి- ఓబ్రూ- 873-0-0, 871-8-0.

మార్చి- డిబ్ 876-0-0, 875-8-0.

డిశంబరు-జనవరి- బెంగాలు 828-8-0.

వ్యవసాయశాఖవారి రిపోర్టు ప్రకారము పంట 15228000 బేళ్లు. 9520000 బేళ్లు హెచ్చు. అనుకొనిన దాని కంటె చాల హెచ్చుగా పంటపండెను. కావున ధరలొకను తగ్గును.” అని 26 వ తేదీని న్యూయార్కునుండి వారెను కంపెనీ వారు తంతివార్త నంపిరి. (ప్రీ ప్రెస్.)

గుడివాడ తాలూకాబోర్డుయెన్నికలు

శ్రీయత గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు పంతులుగారి పర్యటనము

ఈయెన్నికలలో కాంగ్రెస్ అభ్యర్థులపక్షమున ప్రబోధము చేయుటకుగాను శ్రీయత గా. హరిసర్వోత్తమరావు పంతులుగారు యీనెల 26 వ తేదీ మొదలు నవంబరు 2 వ తేదీవరకు సుడివాడ తాలూకాలో పర్యటనముచేసి ఆయాధిర్గాలలో ని ముఖ్య గ్రామములందు సభలు జరిపెదరు. ధైరవభాట్ట వెంకటసుబ్బారావు.

విరావడిపడవల కంపెనీకేసు

రంగూసు అక్టోబరు 26:—సెప్టెంబరు 29 వ తేదీన ఆల్బుర్ హాకీమును దాచినందుకు సేరము మోపబడిన యాకూబు అలీ ప్రాజెక్షనుమీద విడుదల చేయవలసిన దని జ్యూరస్ సలు డివిజనులో మేజిస్ట్రేటు యు త్తరు విచ్చెను. మరియు 300 రూపాయల రెండు హ్యారీటీలకు బాండు నీయవలసినదనియు, 6 నెలలలోగా ఎప్పుడైనను విత్తుకు పాత్రుడుగా నుండవలసినదనియు నీలొగా మంచి నడవడితో ప్రవర్తించవలసినదనియు ను త్తరువిచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ చట్టము

సవరణలు

ఈ దిగువరీతి కొన్ని సవరణలు ప్రతిపాదించుటకు కాసన సభ కార్యదర్శిగారికి నోటీసులు చేరినవి:—

1 వ క్లాజా :—ఈ క్లాజానందు చట్టమునం దిం కక్కుడ వచ్చినను “ఆంధ్ర” అను పదముతీసి “తెలుగు” అని చేర్చవలెను.—సర్. కె. వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు.

2 వ సబ్ క్లాజా :—ఈ క్లాజానందు యాదినవ సబ్ క్లాజాను చేర్చవలెను. “(8) ఈ చట్టము గంభీరము, విశిష్టమైన, పరిమితమైన, వరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, అనంతపురం, కడప, కర్నూలు, చిత్తూరు జిల్లాలకు అనువర్తించును.”—రా. బి. సి. వి. ఎస్. నరసింహ రాజుగారు.

మాడవసబ్ క్లాజా :—ఈ క్లాజానందు యాదినవ సబ్ క్లాజాను చేర్చవలెను. “(4) స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ముందుగ ప్రకటన చేసి, సదుపాయములను యాచటము అనుబంధమున కేసింపవచ్చును.”—రా. బి. టి. ఎం. నరసింహాచార్యుగారు.

ఈ దిగువ వరకును చేర్చవలెను, “నూతన విశ్వవిద్యాలయమునకు యిచ్చుచున్న భవనములుగాక ముందు కట్టవలయున్న భవనముల నిర్మాణార్హములకు వాటిని కొనసాగించు వ్యయమునకు సగముసామ్య ప్రభుత్వమువారిచు గ్రాంటులుగాక యితరరేషన్లగిరినో యాచట మవలనవచ్చును.”—కె. ఎ. సాల్వ నాగారు.

2 వ క్లాజాలో (ఎఫ్) అంశమునందు బల్లారి, అనంతపురం, కడప, కర్నూలు జిల్లాలు విడచి పెట్టవలెను.—రా. బి. టి. ఎం. నరసింహాచార్యుగారు.

మాడవసబ్ క్లాజాలో (2) వ సబ్ క్లాజానందు రాజమండ్రికి బదులు బెజవాడగాని, గుంటూరుగాని చేర్చవలెను.—పి. శివ రావుగారు.

అంశ రాజమండ్రికి బదులు విశాఖపట్నం అని యుండవలెను.—రా. బి. సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజుగారు.

రాజమండ్రికి బదులు అనంతపుర ముండవలెను.—రా. బి. టి. ఎం. నరసింహాచార్యుగారు.

4 వ క్లాజానందు (3) వ సబ్ క్లాజానందు దేశభాషయ నుటకు బదులు ‘తెలుగు’ అని యుండవలెను.—ఎస్. సత్య మూర్తిగారు.

దేశభాషయనుటకు బదులు ‘ఆంధ్రము’ అని యుండవలెను.—జి. రామేశ్వరరావుగారు.

7 వ క్లాజాలో (4) వ సబ్ క్లాజానందు ‘రాజమండ్రి అనుపదము తీసివేయవలెను.—పి. శివరావుగారు.

‘రాజమండ్రి’కి బదులు ‘అమరావతి’ అనిగాని ‘బెజవాడ’ యనిగాని యుండవలెను.—కె. కొటిరెడ్డిగారు.

‘రాజమండ్రి’ అనుపదము తరువాత బెజవాడ యనిగాని గుంటూరు అనిగాని చేర్చవలెను.—ఎ. ఎస్. కృష్ణరావు, పి. శివరావుగారు.

‘రాజమండ్రి’ తరువాత ‘నెల్లూరు’ చేర్చవలెను.—ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు.

‘అనంతపురం’ తరువాత ‘అమరావతి’ గాని బెజవాడ గాని చేర్చవలెను.—కె. కొటిరెడ్డిగారు.

నూతనకాలేజీలు

ఈ దిగువ అవకాశము లొసంగవలెను. “విజయనగరము కాలేజీ అధికారులు అనుమతించి యాచటము ఆచరణకువచ్చు మూడేండ్లలో అనుకూలముగ మార్పును జేసినచో నది విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలగ చేర్చుకొనబడును.

“కాకినాడ, గుంటూరు, మదనపల్లిలో కళాశాల అధికారులు యాచటము ఆచరణకువచ్చు మూడేండ్లలో మొదటిగోడు కళాశాలలుగా మార్చినచో నవిగాడ విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలగ గుర్తించబడును.” సర్ మాస్ట్రా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు.

“6 వ క్లాజానందు తెల్పిన సరిహద్దులలో లేకున్నను విశ్వవిద్యాలయ యాదరణలోనుండు మొదటిగోడు కాలేజీలను ఆకడ మికు కొన్నింటిని శిఫార్సుపై సెనేటువారు రనుమతించినచో విద్యాలయంగా చేర్చుకొనబడును.” సి. వి. ఎస్. నరసింహ రాజుగారు.

విద్యాలయ స్థాపించబడునపుడే అట్లు నిర్దేశించుకొను వాటిలో దప్ప, ఇంక విద్యాలయస్థలలో ప్రత్యేకముగా తమ తలెగలవారికి ప్రత్యేక స్థానముల రిజర్వు చేసినయెడల నవి విశ్వవిద్యాలయమున కనుబంధములగ నుండరాదు.—జి. రామేశ్వర రావుగారు.

8 వ క్లాజా విశ్వవిద్యాలయ ప్రేక్షకునిగా గవర్నరుజన రంగానికి బదులు మదరాసు గవర్నరుగో రుండవలెను.—జి. రామేశ్వరరావు, సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజుగారు.

భాస్కర

మదరాసు గవర్నరుగారు భాస్కరులకు నుండవలెను అను

టకు బదులు “భాస్కరుగారిని ఎన్నుకొనవలెను”. అని యుండవలెను.—సి. సి. ఎస్. నరసింహరాజుగారు.

14 వ క్లాజా :—ఈ క్లాజానందు క్లాజాను చేర్చవలెను. (14. ఎ) సెనేటు సభకు ఆకడమికు కాన్సిలు సభకు సభ్యులను చేర్చుకొనునపుడు నిబంధనల ప్రకారము యీ దిగువ షెర్కొనబడిన రెండు నియోజక వర్గములనుండి సరిసమానముగ ఎన్నుకొనుట యో, ఎంచుకొనుటయో జరుపవలెను.

(ఎ) విశ్వవిద్యాలయవరణ యంతయు రెండు నియోజక వర్గములుగా భాగించబడును. 8 (1) సెక్షనునందు షెర్కొనబడిన మొదటి 6 జిల్లాలు రెండవది.

(బి) రెండు నియోజకవర్గములవారు సరిసమానముగా సభ్యుల సెన్నుకొనవలెను.

సెనేటు సభ్యులు

15 వ క్లాజాలో 8 వ క్లాజానందు 4 వ అంశముతరువాత ఈ దిగువ అంశమును చేర్చవలెను. (5) విశ్వవిద్యాలయమువారు గుర్తించిన సంస్కృతకళాశాలల ఉపాధ్యాయులు గూడ తమ లో విద్యరిని సెనేటు సభ్యులుగ ఎన్నుకొందురు.—సి. నర సింహరాజుగారు.

ఇప్పుడున్న 5 (ఎ) బదులు యీ దిగువది చేర్చవలెను. (5. ఎ.) విశ్వవిద్యాలయనిధికి మూడేండ్ల కొకసారి రూ 7,500 విరాళ మొసంగుచున్న బల్లారి అనంతపురం, కడప, కర్నూలు జిల్లాలుగాక విశ్వవిద్యాలయవరణముండున్న యితరజిల్లాబోర్డు లు జిల్లా కొకసభ్యుని సెన్నుకొనవచ్చును.

ప్రస్తుత మున్న 5 (బి) బదులుగా ఈ దిగువది చేర్చవలె ను: 5 (బి) రూ 7500 విరాళ మొసంగు బల్లారి, అనంతపురం, కడప కర్నూలు జిల్లాబోర్డులు జిల్లాను యిద్దరు సభ్యుల సెన్ను కొనవచ్చును.—ఈ దిగువనూతనాంశము చేర్చవలెను. (సి) విశ్వ విద్యాలయవరణయందు మునిసిపాలిటీలలో నేడి మూడేండ్ల కొకసారి రూ 1,500 విరాళ మొసంగినచో నది ఒక సభ్యుని ఎన్నుకొనవచ్చును.

9 వ అంశముచివర నిట్లు చేర్చవలెను. “సంస్కృత కళాశాలలోని లేక సంస్కృతదేశభాషల యభివృద్ధి కేర్పడిన సంస్థలలో నుపాధ్యాయులను గాని కొందరు ప్రతినిధులను సెనేటునకు సెన్నుకొన ప్రభుత్వమువారు అధికార మియవచ్చును.” సి. వి. ఎస్. నరసింహరాజుగారు.

“విశ్వవిద్యాలయాధికారవర్గములలో సభ్యులుగ నుండు టకు రాజకీయ సేరమునకు శిక్ష విధింపబడువారు అనర్హులు గారు” అని 26 వ క్లాజాచివరను చేర్చవలెను.—ఎస్. సత్య మూర్తిగారు.

విరాళ ములు

87 వ క్లాజానకు నిట్లు చేర్చవలెను:— ఈచట్టము అమలు జరుపబడిననాటనుండి పదేండ్లవరకు సాలీనా స్థానిక ప్రభుత్వమువారు 20 లక్షల రూప్యములను 4 వ సెక్షనునందు షెర్కొనబడు ఖర్చులకై ఒకసంగవలెను.

“ఈచట్టము ఆచరణలో నుండి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు చెందుచున్న విరాళములు ధర్మములు అన్నింటిని ప్రభుత్వమువారు త్వరలో నూతన విశ్వవిద్యాలయము నకు మార్చవలెను”—టి. ఎం. నరసింహాచార్యుగారు.

88 వ క్లాజానకు ఈ దిగువనూతనక్లాజాను చేర్చవలెను.

“88 ఎ. (1) చట్టము ఆమోదింపబడు సంవత్సరములో పుననే మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారును, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారును గలసి, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు చెందియున్న గ్రాంటులు ధర్మాదాయములను ఉభయలయస్థల నెట్లు పంచుకొనవలెనో నిర్ణయించుటకు సమష్టిసంఘమును ఏర్పరుపవలెను.

(2) విశ్వవిద్యాలయములవారు తమసంఘమునకు తమతరపున పనిజేయుసర్వాధికారము నొసంగవచ్చును.

(3) సంఘమును నియమించునపుడు విశ్వవిద్యాలయము వారు సభ్యులకు తోచిన షరతులను నూచింపవచ్చును.

(4) ఉభయ విశ్వవిద్యాలయములవారు సరిసమానముగ సభ్యుల నియమించవలెను.

(5) సమష్టిసంఘమువారు అధ్యక్షుని సెన్నుకొందురు.

(6) ఈసంఘము ఖర్చులను ఉభయవిశ్వవిద్యాలయముల వారు పంచుకొందురు.

(7) సంఘమువారు చేయవలసినపని నిబంధనలను ఉభయ విశ్వవిద్యాలయములు కలసి మార్పుచుండవచ్చును.

(8) ఇట్లు పనిజేయుటలో రెండు విశ్వవిద్యాలయముల వారికి తగవు వచ్చినచో స్థానిక ప్రభుత్వమువారు విచారించురు. వారికిర్పు నికరమును”—ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు.

44 వ క్లాజానకు ఈ నూతన క్లాజా చేర్చవలెను.

44 (ఎ) చిత్తూరు, నెల్లూరు, కడపజిల్లాల విద్యార్థులు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయకళాశాలలో జరుపుటకు ఈచట్టమునం దెట్టి అభ్యంతరములేదు. వారికిర్పును సౌకర్యములన్నియు నున్నను.”—ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు.

కాకినాడ మహాదీయుల యసమ్మలియు, కోరికలును

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఈనెల 22 వ తేదీ సాయంకాలము కాకినాడ అబ్బాసి యా మెడికలు హోలునందు మహాదీయులసభ జరిగెను. దీని బిల్లు దుర్బేటి శేషగిరిరావుపంతులుగారు అగ్రాసవాధిపతిగానుండిరి. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయచట్టమునుగురించి మహాదీయులకు గల యుపయోగములను చర్చించి యాక్రింది తీర్మానములను చేసిరి.

1. ముసల్మాను పిల్లలు ఉర్దూభాషను చదువుకొనుటకు ఉర్దూ వాఙ్మయాభివృద్ధికిని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయస్థాపనా పద్ధతులు సరిగ లేవనియు, అటంకముగ నుండుననియు కాకినాడ ముసల్మానులు భయపడుచున్నారు. కాబట్టి ముసల్మాను బాలురు తమ మాతృభాషయగు ఉర్దూయందే విద్యగ్రహపడునట్లు చట్టమునందు తగినమార్పు గావించవలె నని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

2. మిడిల్ స్కూళ్ళు హైస్కూళ్ళలోని ముసల్మాను బాలుర చదువు ఉర్దూభాషలో చెప్పకపోవుటచేత వారి విద్య కాటంకముచున్నది గనుక సవరు స్కూళ్ళలో ఉర్దూతరగతులు విడిగా పెట్టించవలసినదని యాసభవారు కోరుచున్నారు.

3. పై తీర్మానములను విద్యాలయత్రికిని, గవర్నరునకును కాసనసభ్యులకును పంపించుటకు మహ్మద్ సయ్యదుద్దీన్ గారికి అధికార మియడమైనది.

వరియొక మహాదీయులసభ నుమారు సవరు కోరికలతో 25 వ తేదీని చామరగోటలో జరిగెను.

గవర్నరునకు స్వాగతము-సన్మానసంఘము

ఈనెల 24 వ తేదీ సాయంత్రము 5-80 గంటలకు కాకినాడ మ్యూనిసిపలహోలులో గవర్నరు వచ్చినప్పుడు తగు స్వాగత మిచ్చుటకు ఒకసంఘము సేర్పరచుటకు ఒక బహిరంగ సభ గావించబడగా 22 మంది మాత్రము వచ్చిరి. అందు పోలీసు వారు సబ్ జడ్జి మొదలగు ఉద్యోగస్థులు ప్రభుత్వప్రతినిధులు గలరు. అధ్యక్షుడు దిల్లీ బిల్లు దుర్బేటి శేషగిరిరావుగారు సదరు సంఘావళ్యకేసు గురించి చెప్పినపిదప 30 మంది గల యొక సన్మానసంఘము సేర్పరచిరి. దానికి అధ్యక్షుడుగ దిల్లీ బిల్లు శేషగిరిరావుగారిని, సంయుక్తకార్యదర్శులుగ కొమ్మిరెడ్డి మార్రాండ రామమూర్తి నాయుడు దామోదర కృష్ణమూర్తి నాయుడుగార్లును ఎన్నుకొనిరి. తక్కిన 27 గురిలో దిల్లీ బిల్లు కొమ్మిరెడ్డి నూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడు, రావు సాహెబు దేవరకొండ సుబ్రహ్మణ్యం, రెవరెండు బెన్నెక్, కొమ్మిరెడ్డి భాస్కర రామమూర్తినాయుడు, ములుకుట్ల అమృతరామయ్య, డిక్రూజ్, మహ్మద్ సలాబుద్దీన్ సాహెబు, తాహేరుసాహెబు, పరిమి చక్రపాణినాయుడు, పారు పల్లి వెంకట్రామయ్య, ఛేంబరు ఆఫ్ కామర్సు (పెన్సిడెంటు, కమిషనరీపురం ప్రాప్రయిటరు, తుని జమీందారిజీ, జగ్గంపేట ప్రాప్రయిటరు, ఇంటియల్ బాంకి కాకినాడ ఏజంటు మొదలగువారుండిరి. దామోదర కృష్ణమూర్తినాయుడుగారి వందన మాలతో సభ 6 గంటలకు ముగిసెను.

బీరారు స్వరాజ్యపక్షము

సభ్యుల రాజీనామాలు

అమోజీ, ఆక్టో 26:—బీరారు స్వరాజ్యపక్ష కార్య నిర్వాహకులును, మధ్యరాష్ట్రముల కాసనసభలోని బీరారు సభ్యులును గలసి గౌ. తంబీగారు ఎక్సిక్యూటివు కాన్సిలరు పని నం గీకరించినందులకుగాను అసమ్మతిని తెల్పుచు నోకతీర్మానము గావించగా దానిపై దేశముఖుగారును మరికొందరును పార్టీ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. ప్రసమున షేవాడిగారు తాంబీగారి చర్యను ఖండించుచు పూర్వపు పద్ధతినే పనినడుపుచు పాలిసీని మార్చవలెనని కోరువారు కాసన సభయందు స్థానములకు రాజీనామా నియవలెనని తీర్మానము లేగా దానికి కప్పగిరి సవరణ అంగీకరింపబడెను. (అ.ప్రె.)

మెయిలు పీఠము

బొంబాయి, ఆక్టో 26:—లండనునుండి 16 తేదీ తపాలతో బయలుదేరిన పి. అండు ఓ మెయిలుపీఠము “రాజ్యమ” 26 తేదీన ఏడెనుండి రాత్రి 1 గంటకు బయలుదేరెను. సరిగా వచ్చినట్లు మన 80 తేదీ శుక్రవారం ఉదయం 5 గంటలకి బొంబాయి చేరవలసియున్నది.

లండనునుండి 22 తేదీ తపాలతో బయలుదేరిన పి. అండు ఓ మెయిలుపీఠము “కేజరీహింద్” 24 తేదీన మార్చి యుల్లునుండి ఉదయం 5-30 నిమిషములకు బయలుదేరెను.

(అ.ప్రె.)

సామంత్యము మర్చి 10 (రంగూన్)

మాపురమున సర్వాంధ్రజనోపయోగార్థమై యొకయు
చిత్త పుస్తకభాండారము స్థాపించుటకై ది 17-10-1925 తేది
మధ్యాహ్నము 10 గంటలకు శ్రీమెట్ట జగ్గయ్యగారి గృహము
దొక బహిరంగసభ సమావేశమైనది. పురవాసులే గాక,
మోర్లేకనుండియు పలువురు విచ్చేసిరి. తత్సభకు మ-రా-శ్రీ
కే. మల్లయ్యగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. సభ దైనిప్రార్థ
నతో ప్రారంభమైనది. శ్రీ కోలా ధర్మారావు నాయుడు
గారు గ్రంథాలయోద్యమమును గూర్చియు, శ్రీ వి. కొండయ్య
గారు గ్రంథాలయప్రయోజనములను గురించియు నుపన్యసించిరి.
పిమ్మట "ఆంధ్రభారతీ గ్రంథాలయము" అను పేరుతో గ్రంథా
లయము నెలకొల్పుటకు శ్రీ ధర్మారావు నాయుడుగారిచే నుప
పాదించబడి, సభ్యులెల్లరిచే నేకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినది.
అనంతరము అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసముతోడను, సభాధిప
తులకు ఉపన్యాసకులకు వందనములతోడను సభ 5 గంటలకు
జయప్రదముగ ముగిసినది.

యం. సుబ్రహ్మణ్యం
తాత్కాలిక కార్యదర్శి.

బ్రహ్మశ్రీ నోరి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు

సంస్కృత సాహిత్య సభాధ్యక్షులు
మధ్యశ్రీ కాశీ కృష్ణాచార్యులుగారు సభకు రాజాలనం
దన, వీరు అధ్యక్షులుగ నెన్నికొనబడిరి.

జమీందారీ గ్రామోద్యోగులు

గ్రామ ఉద్యోగుల గౌరవార్థము వృద్ధిపరచడంలో
జమీందారీతాలూకా గ్రామ ఉద్యోగులకు హెడ్డుకామే
సులకు హెచ్చుతీరం రూ 12-0-0 లు నుంచి రూ 8-0-0 లు
వరకున్న, కరణములకు రూ 12-0-0 లు నుంచి రూ 9-0-0 లు
వరకున్న, తలయార్లకు రూ 6-0-0 లుగా నున్న గవర్న మెంటు
వారు నిర్ణయించినట్లు యిప్పటికి రెండు సంవత్సరముల క్రిందట
మాకు తమ ఆంధ్రప్రతికద్వారా తెలియపరచినారు. సదరు
ప్రకారం వెంటగిరి జమీందారీ యిలాకాలోని గ్రామఉద్యో
గులకు మగు మాకు రెండు మాసములకు మాత్రం వై ప్రకారం
గవర్న మెంటువారు యిచ్చి తిరుగా సవగు మాకు జాస్తిగా
యిచ్చిన వైకం మావల్ల నమూనాచేసికొని పూర్వార్చారప్రకారం
అనగా హెడ్డుకామేలకు రూ 5-0-0 లున్న కరణములకు
రూ 6-0-0 లున్న, తలయార్లకు రూ 3-0-0 లుగా నున్న యిప్పటి
వరకు యిస్తూవున్నారు. వై తీర్మానం యేవిధముగా మాయ
మైనదిన్నీ మాకు తెలియలేదు. మాకు పనులు మాత్రం యిచ్చి
డిగా వుంటున్నవి. మా పైఅధికార్లకు మనవిచేసికొని యింకా
గవర్న మెంటువారు యోచించుతున్నారని నెలపు కయచేయు
చున్నారు. మా అన్యాయము శాసనసభవారికి బొత్తుగా గోచ
రించినట్లు లేదు. ఇతర ప్రముఖులకున్న గోచరించినట్లు లేదు
ఈనెల 27 వ తేది యివిషయమై విచారించుటకు నెలెత్తుకమిట్
కూడులాగుననున్న, 28 వ తేది శాసనసభ్యుల సభ కూడులాగున
నున్న ఆసభలో యీ విషయమై తీర్మానించులాగుననున్న
మాకు తమ ఆంధ్రప్రతికద్వారా తెలియపరచినది. నాటికైనా
మా అన్యాయము ప్రస్తావించుటకు విషయము యావత్సం
ప్రముఖులకు తెలియగలంనులకు తమ ప్రతికాముఖులను యీ
విషయమై వెల్లడిచేయ ప్రార్థితులు.

గుబ్బలపూరి వెంకటసుబ్బానాయుడు,

గ్రామ మునసబ్.

వెంకటగిరి జమీందారీ యిలాకా, పున్నేపల్లె గ్రామం.

ధర్మవైద్యశాల- చేబ్రోలు- గుంటూరుజిల్లా

ఆశ్వయుజ బ ౧3 గురువారము (15-10-25) తేది ఉ
దయము 10 గంటలకు ధర్మవైద్యశాలలో శ్రీమద్ధన్వంతరిపూజ
యథావిధిగా జరుపబడెను.

సాయంత్రము 5 గంటలకు వైద్యశాలవద్ద చేబ్రోలు సబు
రిజిస్ట్రారుగారును బ్రహ్మశ్రీ చిలుమూరి కొండయ్యశాస్త్రి
బి. ఎ. గారి ఆగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద సభజరుపబడెను. సభకు
గుంటూరుజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ సంఘముల ప్రాబేషనరీ అసిస్టెం
టు రిజిస్ట్రారు మ|| రా|| రా|| కె. ముత్తుకృష్ణనాయుడు బి. ఎ
బి. ఎల్ గారున్నూ, గుంటూరుజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ సంఘము
ల చీఫ్ యిన సైక్లరు మ|| రా|| రా|| కలవగుంట ప్రకాశరావు
పంతులుగారును, చేబ్రోలు, నారాకోడూరు, పాతరెడ్డిపాలె
ము గ్రామస్థులు చాలామందిని విచ్చేసిరి.

వైద్యశాలలో పనిచేయుచున్న భివగ్వర మంత్రవాది
గంగాధరశాస్త్రిగారు ధన్వంతరి జయంతినీసురించిని, ఆయు
ర్వేదవైద్యశాల స్థాపకులయిన ఆయుర్వేద వైద్య దేవిరాజు ముర
హరిరావుగారు ఆంగ్లేయ ఆయుర్వేదవైద్యముల తేడాలను తెలు
పుమా పంచమవేదమున ఆయుర్వేదమునకు ప్రాముఖ్యత
యిచ్చుచు మన శిరోష్ఠిస్థితులకు అనుగుణ్యమయిన ఓషధులను
వాడవలెనని ఆయుర్వేదము యితరవైద్యములకంటె చాక
గా చేయవచ్చునని ఉపన్యసించిరి. ధర్మవైద్యశాలయొక్క
1924-25 సంవత్సరముల నివేదికను సభలో చదివి వినుపించిరి.

ఆగ్రాసనాధిపతిగారు ఆయుర్వేదమునుగురించి కొంత
ముచ్చటించుచు ముహూరు నెలరోజులక్రిందట తమ 3-వ కుమా
రుడికి రాబడిన టైఫాయిడ్ లేక విషజ్వరము యీవైద్య

శ్రీమతి ఉన్నవలక్ష్మీబాయిమ్మగారు

ఆంధ్రపహితాసభాధ్యక్షురాలు

శాల వైద్యులుగారివలన ఆయుర్వేదోషధ ప్రయోగమువలన నె
చికిత్సగావించబడి స్వస్థత చెందింపబడినదని యీ గ్రామము
లో యింగ్లీషు వైద్యశాల లేనిలోపము తమకు ఎంతమాత్రము
కనుపించలేదని యీవైద్యశాలకు ప్రజలు, లోకలోబోర్డులు
తగు సహాయముచేసి స్థిరస్థాయిగా నిలుపవలెనని కోరుచూ ఉప
న్యాసమును ముగించిరి.

ఉపన్యాసానంతరము ధన్వంతరిగారికి నివేదింపబడిన
శర్మర నారీకేళిఫలములు సభాసదులకు పంచిపెట్టబడినవి.

(ఒకవిలేఖరి)

* * *
గుంటూరు కాపురములు శ్రీయుత కోశల్ల భావనారా
యణ శ్రేష్ఠిగారు మాధర్మవైద్యశాలకు ది 27 జూలై 1925 సం
వత్సరమునుంచి కావలసిన కట్టుగడ్డలు సప్లయచేయుచూ వారి
యావజ్జీవ పర్యంతం యీవైద్యశాలకు కావలసిన కట్టుగడ్డలు
ఉచితముగా సప్లయచేసెదమని వాగ్దత్తము చేసియున్నారు.

చేబ్రోలు గ్రామకాపురస్థులు శ్రీయుతులు అయినాల
అప్సన్ననాయుడు, వద్ది నారాయణగార్ల కంటెనీనారు ది
21-8-25 నుండి మాధర్మవైద్యశాల ఉపయోగమునకు గావలసిన
కట్టెలు ఉచితముగా సప్లయచేయుచున్నారు.

కట్టుగడ్డలు భిర్యముగా సప్లయచేయుచూ మా ఉచ్యు
మునకు తోడ్పడుచున్న శ్రేష్ఠివార్లను నాయుడుగారికిన్ని
నాకృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను.

దేచిరాజు మురహరిరావు

స్థాపకుడు

వృత్తాంతలేఖలు

బుక్క-పట్నం వార్తలు

ఈనెల 15 వ తేదిన బుక్క-పట్నము నందలి మొదటి గ్రేడు బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలుభవనమున ఒక గొప్ప సభ జరిగెను. పాఠశాలకు చేరిన సారస్వతసంఘమువారి యాజమాన్యమున ఈసభజరిగెను. స్థానికముగనున్న ఉద్యోగులు, పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు, సబ్ రిజిస్ట్రార్, సబ్ అసిస్టెంటు సర్జన్, ఫార్మేషన్ రేంజరు, ఉపాధ్యాయులు మున్నగు విద్యావంతు లందరు కర్ణాటకును గూఢిలమును గురించి చర్చనలిపిరి. ఈ చర్చ పాఠశాలభవనంబు విద్యార్థులకేకాక సభకువచ్చిన ఇతరులకుమాడ మిగుల లాభకరముగ నుండెను. గ్రామాంతరములందు విజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుట కిదియొకమార్గమని వీరు నిదర్శించిరి. ఆ సందర్భమున పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయు లగు సి. నరసింగరావు గారిని ప్రశంసింపవలయున్నది.

(ఒకవిలేఖరి)

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

గవర్నరునకు స్వాగతప్రతము

అక్టోబరు 25— ఈవిషయము తిరిగి 29 వ తారీఖున సాయంకాలము 5-30 గంటలకు రాజమహేంద్రవర మునిసిపల్ సంఘ అవసరసభలో చర్చకు రానున్నది.

ఆరోగ్యవారము

1926 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో జరుపవలసిన ఆరోగ్యవారము, పసిడిడ్ల ప్రదర్శనమునకు కావలసిన ఏర్పాటులను గావించుటకుగాను నిన్నసాయంకాలము 5 గంటలకు మూడవ ముహూర్తంలో వి. యస్. హెజ్ మాడి వి. సి. యస్. గారి అధ్యక్షతక్రింద పురమహాజనసభ యొకటి గావించబడెను. మాపట్టణ హెల్త్ అఫీసరుగా రగు యస్. రంగస్వామి గారు క్రిందటిసంవత్సరముచేసిన పనినిగూర్చి సవిస్తరముగ తెలియజేయుచు ఒక నివేదికను చదివిరి. ఫిబ్రవరి నెలలో జరుగవలసిన పనిని నిర్వహించుటకుగాను ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేయడమైనది. ఈసంఘమునకు వి. యస్. హెజ్ మాడిగారిని అధ్యక్షులుగాను యస్. రంగస్వామిగారిని కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనడమైనది. ఆరోగ్యవారపు ఖర్చులకుగాను రెండువందలరూపాయల విరాళము నిమిషమునిసిపల్ సంఘమువారిని కోరుచు సభపూర్వ ఒక తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

తిరుత్తని

(స్వకీయ విలేఖరి)

దేవాదాయముల బోర్డుకమిషనరు రాక

అక్టోబరు 21—మదరాసు హిందూ దేవాదాయముల బోర్డు కమిషనరువా రగు రావుబహద్దరు యం. చెంగయ్య పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. వారును యీనెల 18 వ తారీఖున హోలింగపురమునకు వచ్చియుండిరి.

ఇచ్చట వేంచేసియుండు శ్రీ లక్ష్మీనృసింహస్వామి వారి దేవాలయ కార్యనిర్వాహకమును గురించి విచారించిరి. దేవాలయ పాలన తృప్తికరముగా జరుగుటకై అగ్రనరెడ్డిగారిని, శ్రీ వి. మనుస్వామయ్యగారిని, పి. శ్రీనివాస మొదలి యారుగారిని పరిపాలనాసంఘముగా నియమించిరి.

తిరుత్తని దేవాలయము

శ్రీ చెంగయ్యపంతులుగారు 19 తేదీ సోమవారము రాత్రి ఈ యూరికి వచ్చిరి. సుబ్రహ్మణ్యస్వామిలవారికి చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు కీర్తి కేసులు కల్లూరు మమారస్వామి తెట్టిగారిచే సమర్పింపబడియుండిన బంగారు పతకము సహా “బిల్వహారము”ను కొలిదమాసములక్రిత మే కమిషనరువారు 20 తేదీ నీ విషయమై పూర్తిగా విచారించి దొంగతనము గావించబడిన హారము పతకముల మూల్యము 300 రూప్యములని దేలినందున యీ మొత్తమును శ్రీ స్వామివారి పూజారు లగు అర్చకులు భరింపవలసినదిగా తీర్మానించిరి. మరికొన్ని చిల్లర తగాదాలనుకూడ విచారించి పరిష్కరించిరి.

అమలపురి

(ఒకవిలేఖరి)

యూనియన్

శ్రీ రాచమళ్ల సీతాశతరావునాయుడుగారు శ్రాత్రగా నియమింపబడిన ప్రెసిడెంటు షెరిఫ్ అబ్దుల్ ఖాదరుగారికి, వారివద్దనున్న చెక్కు పుస్తకమును నిల్వయున్న సొమ్మును వప్పగించలేదు. అందుపైన యూనియన్ ప్రెసిడెంటుగారు రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారికి తెలియపర్చగా వారు, ప్రెజిరీ డిప్యూటీ కలెక్టరువారికి వ్రాసి చెక్కు పుస్తకమును తెప్పించుకొనవలసినదని యూనియన్ ప్రెసిడెంటుగారికి వ్రాసిరి. అందుమీద యూనియన్ ప్రెసిడెంటుగారు చెక్కు పుస్తకమును తెప్పించి అమలాపురం ప్రెజిరీనుంచి సొమ్మును తీసి యూనియన్ యెస్టాబ్లిష్మెంటు అందరికి క్రిందటి నెల జీతముల నిచ్చిరి.

పై చెప్పబడిన చెక్కు పుస్తకమును సొమ్మును తప్ప తతిమ్మారెక్కార్లు ఆంధ్రయన్ శ్రాత్ర ప్రెసిడెంటుగారి స్వాధీనములోనుండి ఆఫీసు పని మామూలుప్రకారము జరుగుచున్నది.

ఒక రాజీనామా

నన్ను ఆనరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుగా నియోగించినట్లు గెజట్టులో ప్రకటింపబడినది. ప్రస్తుత పద్ధతులప్రకారము యీ పదవులు యూనియనులకు నిష్ప్రయోజకములని యభిప్రాయము కలవాడనగుటచే నిందులకు రాజీనామా యొసంగుచున్నాను.

నరసింహదేవర సత్యనారాయణ.

(శ్రీ) ఆంధ్ర గౌతమీ ఆశ్రమము.

(అమరవరము, నిజాంరాష్ట్రము)

దీపావళి పండుగ

ఈ యాశ్రమ సమక్షమున నరక పశుర్ధి రోజునరాత్రి భాగవతము; నరకాసురవధ; పురాణకాలక్షేప మొనరింపబడెను. గావప్రముఖులు విద్యార్థు లెల్లరువిచ్చేసిరి. ధర్మారాసంతరము ఈయాశ్రమమును గుఱించి హితోపదేశపూర్వకంబుగ బ్రహ్మ శ్రీ శతావధాని వేలూరి శివరామకృష్ణ పండితక వివర్య లంకిన నాశీర్వాదపద్యరత్నంబులును, వారు తమ గ్రంథముల నొసంగడమని పంపిన సందేశమును, శ్రీనిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్రజనకేంద్ర సంఘకార్యదర్శులు శ్రీయంత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులు గారు దీపావళి పండుగసందర్భమున, ఆంధ్ర భాషావ్యుదయమునకై రాష్ట్రీయలూనరింపవలసిన కృషినిగుఱించి పత్రికలందు ప్రకటించిన హెచ్చరికయు చదువబడెను. నిజాంరాష్ట్రమున జరుగుచున్న ఆంధ్రభాషాసంచలనమును గురించి నల్ గొండయంజ్ఞ, నీలగిరి, తెనుగువారపత్రికయందు, నవ్య భావోదయము, అనుకీర్తి క్రింద ప్రకటింపబడిన ప్రధానవ్యాసములను, అందు యాయాశ్రమమునుగురించి “గౌతమీ మహానదీతరమున గల అమరవర మండ్రజాతి గౌరవమును కాపాడుచున్నది. ఇచ్చట స్థాపితమైన శ్రీ ఆంధ్రగౌతమీ యాశ్రమము, ఆంధ్రగౌతమీ విద్యాలయము, లక్షగ్రంథనికేతనము, దేశోద్ధార పతనమందిరము నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్రోద్యమమున కొకింత వన్నె దెచ్చుచున్నవని చెప్పవచ్చును” అను పత్రికాభిప్రాయమును సభ్యులెల్లరకుచదువబడి, ఈ ప్రేమహానియులు యాయాశ్రమాభివృద్ధికైతమయమాల్య ప్రోత్సహముసంగుచున్నందులకు కృతజ్ఞతనుకూడ తెలియచేయబడెను. ఈ యాశ్రమనిర్వాహమునకు వెంటనే గడంగవలసియున్నదనియు, ప్రతిదినమును సభ్యులెల్లరిచటకువిచ్చేసి “వాక్మీ కమహము, గా నొనరింపవలసి యుండుననియు విన్నవించబడి అంతటితో నారాత్రి కాలక్షేపమునుగింపబడెను.

ఈ గ్రామమునందు నెలకొల్పబడియున్న శ్రీరామభక్త సమాజమువారుకూడ యీరెండు పర్యవసరముల నుత్సాహముతో భజనసంగీతనములు గావించిరి.

ఈ యాశ్రమగ్రంథాలయ పోషకులను; సంగీతసాహిత్యరసజ్ఞులగు బ్రహ్మశ్రీ వేలూరి సుబ్రహ్మణ్యంగారి గ్రామమువిచ్చేసిన వెంటనే ప్రతిదినమును సాయంకాలము ఆశ్రమమున పురాణకాలక్షేప మేర్పాటుచేయబడును గాన ఎల్లరు దయ చేయవలయు.

కొత్తపల్లి వేంకట్రామలక్ష్మీనారాయణశర్మ

సంపాదకుడు

అమలాపురం యూనియనుబోర్డు

వెనుకటి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిచే చేయబడిన నామినేషనులను శ్రీగవర్నమెంటువారు గద్దపరచుట

ఈవిషయమై ఈ ఆంధ్రపత్రికలో ఒకటి రెండుసార్లు వ్రాయబడిన విషయములు అసంపూర్తిగా నుండుటచే నేను పూర్తిగా వ్రాయవలసి వచ్చినది.

అమలాపురం యూనియను బోర్డునకు గల 15గురు మెంబర్లలోను 12గురు ఎన్నికసభ్యులు 3గురు నామినేటెడు సభ్యులును గలరు. 1922 సంవత్సరములో క్రొత్తఆక్ట అమలులోని శివచ్చి ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు 12 స్థానములలోను 5గురు బ్రాహ్మణులు, 6గురు కాపులు, 1 వైశ్యులు ఎన్నుకొనబడిరి. మిగిలిన 3 నామినేషను స్థానములను 1 కాపు, 1 శైలిబలిజ 1 క్రిష్టియనులను నియమించిరి. కొంతకాలమును ఎన్నికమొందలేక 1 కాపు, 1 బ్రాహ్మణుడు తాలూకా స్థానములు కాళీరాగా ఆస్థానములకు యిద్దరు శైలిబలిజలు ఎన్నుకొనబడిరి. అనగా టరము ఆఖరుకు బోర్డులో 6గురు కాపులు, 4గురు బ్రాహ్మణులు 1 వైశ్యుడు, 3గురు శైలిబలిజలు 1 క్రిష్టియను ఉండిరి.

ఈ గ్రామంలో రూరమీ 1000 వెయ్యిమంది మహమ్మదీయులు గలరు. వారు యాబోర్డులోని ఎన్నికస్థానములకు రెండుమాడు పర్యాయములు నిలిచి ఓడిపోయినారు. అందువలన ఇక యెన్నికలలో తాము జయముపొందలేమనినని నామినేషను స్థానములు తమకు లభించుట లేదనినని తెలిసికొని యీ సంవత్సరము ఏప్రియలునెలలో జరుగబోవు నామినేషనులలో నై నా ఒకస్థానము తమకు లభించగలదులకు ప్రయత్నములు చేయదలచి యీసంవత్సరము ఫిబ్రవరిగియుతు శ్రీ గవర్నమెంటువారికి, రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారికి లోకలు యూనియను బోర్డు ప్రెసిడెంటుగారికి అనేక రిజిస్ట్రు పిటీషనులు పెట్టిగ్రాములు, యిచ్చివున్నారు. ఇదిగాక రాజమండ్రిలో స్థాపితమయిన ఆదిమండ్రసంఘము కార్యదర్శి యగు కల్ సోమప్పగారు ఆంధ్రపత్రిక, కాంగ్రెసుపత్రిక వనైరాపత్రికలలో యాజ్ఞలలోని నామినేషనులు తమ ఆదిమండ్ర సంఘమువారిని చేయుచుండుట లేదనియు, మొదలగు సంగతులతో కొన్ని ఆర్టికిల్సు వ్రాయుచు యీ అమలాపురం యూనియను బోర్డులో ఆది ఆంధ్రులను నామినేటు చేయకపోవుటయు ఎన్నికలలో వచ్చిన ఎక్కువ జాతివారినే నామినేటు చేయుచుండుటయు మొదలగు అన్యాయములు జరుగుచున్నవని స్పష్టముగా ఉదహరించియున్నారు. కాని రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డునకు అప్పటి ప్రెసిడెంటుగారైన మ. రా. రా. శ్రీ. ఘోలే రంగయ్యనాయకుగారు మహమ్మదీయులయొక్క పిటీషనులవగైరాలకుగాని, ఆదిమండ్ర సంఘముయొక్క ప్రతికలలోని ఆందోళనలకుగాని, లోకలు బోర్డు ఆక్టులోని 9 వ క్లెక్సు 5 వ క్లాజులో చెప్పివున్న నియమములకుగాని, ది 2 జనవరి 1923 సంవత్సరం లేదీ గల ఫోర్టు సెంటు జార్జి గెజటులోని జి. ఓ. లోని నియమములకు గాని ఎంతమాత్రమును నిలవనివ్వక ఎన్నికలలో వచ్చు ఎక్కువ జాతి వారైన మ. రా. రా. శ్రీ. రాచమల్ల సీతాపతిరావునాయకు గారినిన్ని, ఒక విశ్వబ్రాహ్మణుని, ఒక మంగలి కలఘని, నామినేటు చేసినారు. ఇందులో సీతాపతిరావు నాయకు గారు కాపులు. ఇది వీరికి 6వ టరము నామినేషను; అనగా 15 సంవత్సరములపై నుండి వీరు యీ బోర్డులో నామినేటెడు మొంబరుగా వున్నారు.

ఈ సంవత్సరం ఏప్రియలు నెలలో జరిగిన ఎన్నికలలో 3 గురు బ్రాహ్మణులు, 5 గురు కాపులు, 1 వైశ్యుడు, 1 క్రిష్టియను, ఎన్నుకొనబడినారు. వీరుగాక వెనుకటి టరము మధ్యను వచ్చి యింకా టరము ఆఖరుకావడా యిద్దరు శైలిబలిజ మెంబర్లు గలరు. ఈ సంవత్సరం జరిగిన ప్రెసిడెంటు యెన్నికలలో మామూలుప్రకారం శ్రీ సీతాపతిరావునాయకుగారే ప్రెసిడెంటుగా ఒక్క వోటు అనవముతో ఎన్నుకొనబడినారు. ఈ గ్రామ మహమ్మదీయులకూడా ఈ సంవత్సరము జరిగిన బోర్డు మొంబర్ యెన్నికలలో మామూలు ప్రకారము పోటీ నిలిచి అపజయమును పొందినారు. అందువలన ఫిబ్రవరినుండియుతాము చేసిన ఆందోళనకు ప్రతిఫలములేక యీ పర్యాయము కూడా బోర్డులో తమ సంఘముతరపున ప్రతినిధిలేదని గ్రహించి యింతటితో నిరుత్సాహము చెందక తిరిగి గవర్నమెంటువారికి గోదావరి జిల్లాబోర్డు, రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగార్లకు, తమకు జరిగిన అన్యాయములను గురించి తిరిగి అర్జీలుపంప

డమే కాకుండా తమ సంఘముతరపున మదరాసు చట్టర్యాజు సభలో ప్రతినిధియైన మ. రా. రా. శ్రీ. మున్నీ ఆబ్దుల్ వాహిద్ బహద్రుగ వారిద్వారాకూడా తమకు జరిగిన అన్యాయమును గవర్నమెంటువారికి తెలియపర్చుకొని యున్నారు. దర్శిలను గవర్నమెంటువారు ఈ విషయమై పూర్తి విచారణ చేయించి రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు చేసిన నామినేషనులు 9 వ క్లెక్సు 5 వ క్లాజు నూత్రమునకు భిన్నముగా నున్నవని గ్రహించి ఎన్నికలలో చాలా స్థానములు ఆక్రమించిన కాపు జాతికి నామినేషను అవసరములేదని తెలియబరచుచు 1 మ. రా. రా. శ్రీ. రాచమల్ల సీతాపతిరావు నాయకుగారి యొక్కయు (2) విశ్వబ్రాహ్మణులకు మ. రా. రా. శ్రీ. గొర్రి కలికముర్తిగారియొక్కయు నామినేషనులను రద్దుపరచుచు వారి స్థానములలో ఒక మహమ్మదీయు) ఒక ఆది ఆంధ్రుని నియమించవలసినదిగా ఆర్డరు చేయుచు ది 18-6-25 లేదీగల నెం 2112 జి. ఓ. ను ప్రచురము చేసినారు. సవరు జి. ఓ. ను అనుసరించి ప్రస్తుతపు రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు గారగు. మ. రా. రా. శ్రీ. పోకల గోవిందరావు నాయకుగారుపై యిద్దరు సభ్యులకు పైనవదహరించిన జి. ఓ. ప్రకారం వారి వారి నామినేషనులు తగ్గిపోయినవనిని అందువలన సీతాపతిరావు నాయకుగారి తాలూకా ప్రెసిడెంటు హోదా కూడా రిగ్ని పొయినవనియు తెలియబరచుచు మహమ్మదీయు స్థానమునకు మ. రా. రా. శ్రీ. ఘోలే అబ్దుల్ ఖాదర్ బహదరు గారిని నామినేటు చేయుచు వారిని టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగా కూడా ఏర్పాటు చేసి సీతాపతిరావు నాయకుగారి వద్దనుంచి చార్జి వుచ్చుకోవలసినదిగా 12-9-25 లేదీని ఆర్డరులు జారీచేయించినారు. సీతాపతిరావు నాయకుగారు సవరు ఆర్డరు ప్రకారం చార్జి వచ్చుగించక ముసభు కొద్దలో దావాచేసి దావాపర్యవసానం లేలేదనకు యింజక్షను యిప్పించవలసినదిగా పిటీషను పెట్టినారు. కొద్దవారు ముందు టెంపరరీ యింజక్షను యిచ్చి తర్వాతను యింజక్షను పిటీషను విచారణచేసి యింజక్షనుయిచ్చుటకు ఓలలేదని పిటీషను కొట్టివేస్తూ యిచ్చిన టెంపరరీ యింజక్షనును రద్దుపరచినారు. ఆతరువాత సీతాపతిరావు నాయకుగారు సభు కొద్దలో "యింటరమున్టీ" యిప్పించవలసినదని పిటీషను పెడుతూ ముసభుకొద్ద ఆర్డరు మీదఆప్పీలు పిటీషనుకూడా చేసినారు. శ్రీసభుజడ్జిగారు "ఇంటరమున్టీ" పిటీషను ఆకాస్త్రియమయినదని చెప్పి కొట్టివేయుటచేగాక ఆప్పీలు పిటీషను కూడా విచారణ చేసి యింజక్షను యిచ్చుటకు ఓలలేదని కొట్టి వేసినారు. ఇప్పుడు సీతాపతిరావు నాయకుగారు హైకోర్టులో ఆప్పీలు చేయుదురని చెప్పుకొనుచున్నారు. ఈవ్యవహారము ఇట్లుండగా సభుకొద్దలో యింటరమున్టీ పిటీషను ఆకాస్త్రియమయినదని కొద్దవారు కొట్టివేసిరి లేదీ లగాయతు (6-10-25) టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగారు చార్జి వుచ్చుకోవలెనని ప్రయత్నములు చేసినారుగాని సీతాపతిరావునాయకుగారు కనబడక పోవుటవలనను ఆఫీసు మూసియుండుటవలనను 6, 7 లేదీలను చార్జి వుచ్చుకొనలేదు. దరిమిలను 8వ లేదీని టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగారు ఆఫీసునువెల్లి గుమాస్తాగారిని ఆఫీసు స్వాధీనము చేయుటకు వారికేయినా ఆభ్యంతరముకలదా? అని అడుగగా తాను నిన్నటిదినమే వారు వచ్చినయెడల ఆఫీసు స్వాధీనముచేయుటకు ఎదురుచూచు చున్నామనియు తమకు ఏవిధమయిన ఆభ్యంతరము లేదనియు గుమాస్తాగారు చెప్పినారు. అప్పుడు గుమాస్తాగారియొక్కయు మిగిలిన ఆఫీసు సిబ్బందియొక్కయు ఎదుట ఆఫీసు స్వాధీనముచేసుకుని అప్పటికి ఆఫీసులో గుమాస్తాగారి వద్ద వున్న నిలువసాము టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగారు స్వాధీనము చేసుకుని వెంటనే తాలూకాకు యిర్పాటుచేసినారు. తాము ఆఫీసు స్వాధీనము చేసుకున్నట్లు పోస్టులువారికి తెలియబరచి అదివరకు రమారమి నెలకోజలనుండి నిలువలోనుంచబడిన యానత్తు టపాలను వుచ్చుకొనినారు. ఈసంగతి రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారికి తెలియబరచినారు. ఇదిగాక సీతాపతిరావు నాయకుగారివద్ద కొంతొక్కయున్న చెక్కుబుక్కు వనైరాలున్న ఉన్నవని గుమాస్తాగారు చెప్పగా అని అన్నియు తక్షణమే స్వాధీనము చేయవలెనని సీతాపతిరావునాయకుగారికి ది 9-10-25 లేదీని ఒక రిజిస్ట్రు నోటీసుకూడా యిచ్చివున్నారు. సీతాపతిరావు నాయకుగారు సవరు నోటీసును వుచ్చుకొనవని చెప్పి (12) వేసినారు. ఈ సంగతి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారికి తెలియబరచుచూ చెక్కుబుక్కు లేక సాము డ్రాచేయుటకు ఓలలేక పోవుటవలన ఆఫీసు సిబ్బందికి నెల జీతములు లేక చాలా యిబ్బంది పడుచున్నారు గనుక తక్షణం ఒక క్రొత్త చెక్కుబుక్కు

పంపించవలసినదిగా తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిని కోరగా నారు (టెజరీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగారికి సాము మనియ్యగారు కట్టి ఒక బుక్కు తెప్పించుకోవలసినవని వ్రాసినారు. ఆప్రకారం టెజరీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగారివద్దనుండి చెక్కుబుక్కు తెప్పించుకొని 21-10-25 లేదీని టెజరీలో టెంపరరీ ప్రెసిడెంటు గారు సాము డ్రాచేసి సి సి బి ఓ ది యావత్తుకు జీతములు యిచ్చి వేసినారు. జీతములు యిచ్చుట ఆలస్యమయినందులకు గ్రామంలో పాకీనాండ్ర కట్టు రావలసినదేగాని కొందరు మొంబర్లుగయిరాలు కలుగజేసికొని అటువంటిది రాకుండా కాపాడినారు. ఈ నెల 8వ లేదీ లగాయతు టెంపరరీ ప్రెసిడెంటుగారు తమహోదాను చెల్లాయించుకొనుచున్నారు. కొద్దికోజలలో ప్రెసిడెంటు పిన్ని కలు జరుగవచ్చును.

- 1. ఇనటూరి వీరభద్రరావు,
- 2. వేరూరి వైద్యనాథం,

యూనియనుబోర్డు సభ్యులు.

విచ్చూరులో 3లరా తీవ్రముగా వ్యాపించియున్నట్లు తెలియుచున్నది. అధికారులు తగుశ్రద్ధ తీసికొనిన బాగుండునని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

దొంగలగుంపు అరెస్టు

లక్ష్మి, అక్టోబరు 24: ఒక పెద్ద దొంగలగుంపులో మన్న 70 మంది దొంగలు వైకాబాదు (బాడు) జిల్లాలో ఆరెస్టు చేయబడిరి. అరెస్టుచేయబడు ముందు పోలీసువా రకస్యాత్రుగా వారిండ్లపై బడి కలలను డబ్బును కత్తులను తుపాకులను పట్టుకొనిరి. వైకాబాదు జిల్లాలో డిప్యూటీ కమిషనరు దొంగల నాయకులలో నొకనినుండి స్టేటుమెంటును తీసికొనుచు న్నారు. ఈ దొంగల గుంపు బాడు జిల్లాలో దాదాపు 96 బందిపోటులను చేసెనని నమ్ముకము. (ఆ. ప్రె.)

కావలెను

ఆయుర్వేద వైద్యము చదివి పరీక్షలయందు సుత్తీర్ణులై కొంతకాలం భాషయందు జ్ఞానము గలిగిన వారు ఒకరు కావలెను. వారి వారి యోగ్యతలను ఈక్రింది చిరునామమునకు తెలుపగోరవము.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమం, పోస్టుబాక్సు నెంబరు 287, మదరాసు.

తల్లిదండ్రుడి! కొద్దిప్రతులమాత్రమే! త్వరపడుడి! ఆపూర్వము ఆంధ్రనాటక ప్రపంచము నాటకములు బుద్ధ కానంద ప్రభాతమే! హృదయతంత్రుల జలీంపక్షేయ కరుణారసప్రవాహమే! ప్రేమస్వరూపిణీయైన యశోధరఅత్మనిశ్వాసము, స్వాత్మ్యాగము, క్షామ్యములు!! నవీనభావములు, ప్రేమలాపములు, వియోగ వ్యగ్ర మనోహరమగు హిందీగీతములు. త్రివర్ణ చిత్రపటముతో ప్రతి ౧ కి ౧-౦-౦, డజను ౧౦-౦-౦ లు కోటంరాజు సత్యనారాయణ, గాంధీపేట-గుంటూరు 2875

గురు సహాయము లేక యే హిందీ నేర్చుకొనుడు

ఇంట్లో కూర్చుని హిందీ నేర్చుకొనుటకై ఈక్రింది చిరునామాకు వ్రాసి కావలసిన పుస్తకములు తెప్పించుకొనుడు. కేటలాగు ఉచితముగా పంపవచ్చును.

హిందీ స్వభోధిని

పం॥ హృషీకేశర్యగారిచే వ్రాయబడినది. హిందీక పహలీ పుస్తక్ 0-2-0 హిందీక దూసరీపుస్తక్ 0-4-0 ,, తీసరీ ,, 0-6-0 ,, చాధ్ ,, 0-8-0 హిందీ షతమాలా ,, 0-2-0 హిందీ అనువాదమాలా 0-6-0 ఇందు తెలుగు హిందీపాఠములు అనువాదము చేయుట కనుకూలమునవి కల్పవు. హిందీ తెలుగునిఘంటువు రు. 2 తెలుగు హిందీనిఘంటువు రు. 1 ఈ రెండు నిఘంటువులు శ్రీ జంద్యాల శివన్నకాస్త్రి గారిచే రచింపబడినవి. (2805) హిందీ ప్రచారకార్యాలయం, తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు.

ఆంధ్రరాష్ట్రసమస్యకును నెల్లూరు మండల రైత్యసమస్యకును గల సంబంధము

(నెల్లూరికంటి అప్పారావుగారు)

రెండు అణలకు చిక్కునట్టి వద్రాసు రైత్యకంపిని వారి ప్రయాణ కాలనిర్ణయ పాత్రమందలి వారి ఇనుపదారుల పట్టును గాంచుడు. అందు మనరాజధాని యందలి ప్రతిభా గమునుండియు ఒక్కొక్క ఇనుపదారి బయల్పడిరి చెన్నపురి చేరుచున్నది. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు ఈఇనుప దారులే ప్రథమాటకము లని నాయభిప్రాయము. ఒక్క కడప వారినిగూర్చి యాలోచింతము. ఆంధ్రదేశమునకు మధ్యభాగము ననుకూల జలవాడయే ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు. ముఖ్యపట్టణముగా నోనడ్రుకని భావించినను, వారికి జలవాడచేరుటకు మార్గ మెప్పుడో? వారు చెన్నపురికివచ్చి అప్పటినుండి జలవాడ చేర నలసియుండును. లేదా గుంతకల్లుచేరి అవటినుండి 'లంకజాల బో'బని పిలవడము చిన్నరైలున జలవాడ చేరవలెను. కొలంబ గంటలలోఁ జెన్నపురి చేరి అందు సమస్తకార్యముల నెవ్వరైన కొని రీతి ఇంటికిఁజేరు సౌకర్యమునువలది ప్రయాణ సౌకర్య ములులేని జలవాడ ముఖ్య పత్రముగాఁ జేయుటకు వారేల యెప్పికొనవలెను. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకై ప్రయత్న ములుచేయువారు ఈవిషయమునుగూర్చి ఇనుమంతయైనను యా లోచించిరా! (ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమైన పిదప ముఖ్య పత్ర పరిస్థితిగ్రామములను, దానికి సమీపముననుండు పట్టణములను లాభము లానఁగూడునుగాని ప్రయాణ సౌకర్య ములు లేనట్టియు, వ్యయాణముల కధిక ప్రయప్రయాస లననట్టి యు, ప్రదేశనివాసుల కేమిలాభము లుండఁగలవు. ఆంధ్రప్ర మఖు కీనిడయమై యేలతోచదు! నెల్లూరు మండలమందలి దక్షిణభాగములవారి 'మీరు ఆంధ్రరాష్ట్రము కావలెనా' యని యడిగిన, ఇప్పటికిని 'మేము చెన్నపురిలో చేరియుండెద వని చెప్పువారు పెక్కురుగలరు. సరిహద్దులయందు నివసించువారి కప్పుడు గొన్ని కష్టములుకలవు. అట్టితరీ చెన్నపురికి విక్కిలి సమీపముననుండు నెల్లూరు, కడప, చిత్తూరువారు సంతృప్త నునకులైనఁగాని ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము కాఁజాలదు. వీరినైనను దృష్టిపఱుప నగునుగాని మైసూరు రాష్ట్రమునకు సరిహద్దుననుండు నట్టి అరవజిల్లయైన ఉత్తర ఆర్కాటు జిల్లాలోని భాగమున కుండుదిట్టపు మను తెరుగు దివిజను వాటికి, నేలం జిల్లాలోని తెలుగు తాలూకాయన హోసూరు వాటికిని లెగిన ప్రయాణ సౌకర్యములు ఏర్పఱచినను ఆంధ్ర రాష్ట్ర ముఖ్య పత్రముఁజేడట కంతయో కష్టముగ నుండును. ఇట్లే మధ్యపరగణాలోని భాగమున సీరించజిల్లావారు ఆంధ్ర రాష్ట్ర ముఖ్యపట్టణమునకు వచ్చుటకుఁదగిన వనరు లేర్పఱచవల సియున్నది. శ్రీఘనకవిహించిన నైజాం ప్రభువు దాదాపు 80 సంవత్సరములుగ రైత్య కంపినిల యాటంకమువలన నిలిచి యున్న ఈసమస్యను అనఁగా వరంగలు పట్టణమునుండి ఛాందా వరకు రైలు వేయించు సమస్యను పరిష్కరించి వరంగలునుండి గోదావరివరకు ఇప్పటికే రైలు వేయుముటచేతను, మిగిలిన దూరమునకు కొలంబిగోజులో ముగించగల రను నమృతముం డుచేతను, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు వీరొక గొప్ప మేలుకేసినవా రగుచున్నారు. ఈఇనుపదారి పూర్తియైన పిమ్మట ఆంధ్రరాష్ట్ర మున కొనఁగూడు మేల్గనురూర్చి ప్రత్యేకముగా వ్రాయవలసి యున్నందున ఇప్పుడు విరమించినవాడ నైతిని. ఈవిషయగ నాలోచించిన కన్నడ రాష్ట్రసరిహద్దుల బ్లారి ప్రాంతమునను, గఁజాం నైపును చిన్నయేని చిక్కులు గలవు.

గత ఆరు మాసములగ చెన్నపురి రాజధానియందలి ప్రతి మండల మందును ఇనుపదారులు వేయుటనుగూర్చి ఇండియా గవర్నమెంటువారేమి, వద్రాసు ప్రభుత్వమువారేమి, జిల్లా బోర్డులవారేమి దీర్ఘలోచనలు చేయుచున్నారు. గవర్నమెంటు వారికి జిల్లాబోర్డులను జరుగు వాచప్రతివాదములతో మన ము జోక్యము కలిగిండుకొనక, ఎవరు నిర్మించినను, అవియెట్లు నిర్మింపఁబడవలెనను విషయము మాత్ర మాలోచింతము. ఈ వ్యావహారిక కష్టకరించున మననను, విషయభావశక్యముచే తను, ఆంధ్రరాష్ట్ర ప్రతినిధులలోఁ బ్రతియొక్కఁడును గమనిం చుగల విషయములగుచేతను విస్తరించి వ్రాయవలసివచ్చినందున చివరికైన 'మైత్రి' పత్రికములో గుంతకల్లు చేరి, లింగూపూరు, రెంబాడ జంక్షనులకు మధ్య నెంత విలాసవదేశముకలదో గాం చుండు. దీనిలో హెచ్చుభాగము నెల్లూరు మండలమని పునవి చేయుచున్నాడ. ఈప్రదేశ భద్రభాగమున ఉత్తరమునుండి

దక్షిణమునకు వెలిగొండలను పర్యవంత్రి వ్యాపించుచున్నది. ఈపర్యవంత్రి దట్టములైన అడవులచే నిండి వ్యాప్తుభట్టాకాది ప్రారమ్భములకు స్థానములగుటయే కాక చోరోపద్రవము కలవై యున్నది. ఈపర్యవంత్రిప్రాంతమందలి జనులెంత బలీభు తైనను వీరు పను బాధలకు మోరకయున్నది. చోరులచేఁగల్గు దురంతము లటుండ ప్రార జంతువుల బాధకోర్కవలక యె నియో కుటుంబములు తమ జన్మస్థానములు వదలి పరదేశము లను వలసపోవుచున్నా రను వనరులు ప్రబలుచున్నవి. ఈ ప్రాంతమందలి ప్రజలయందు దయామయులగు పాలకులకు సరి యేకదా, మండల నాయకులకుఁ గూడ కించితైనను కనికరము లేదు. ఇట్టి నిరాధారుల యుపయోగాగ్రము ముఖ్యముగాఁకంచి నెల్లూరు మండలమునందు ఇనుపదారి నిర్మింపవలసి యుండునని ముఖ్యచేయుచున్నాను. సింగరాయకొండ ప్రేక్షకానుండి కనిగిరి మీఁదుగా గుంతకల్లునుండి జెజవాడకుబోవు చిన్నరైలుతో కంభముతో లేక తల్లపాడు ప్రేక్షకుతో రైలు వేయించినచో యుపయోగకారియే. అందుకు సందేహించువా రుండరు. ఈ ఇనుపదారి వేయించవలెనని కొన్ని వత్సరముల క్రిందట సర్వే వగైరా పనులు జరిపియున్నారు. కనుక ఇండియా గవర్న మెంటువారు భావించునట్లు ఈపని శీఘ్రములో ప్రారంభము కూడ కావచ్చును. కాని నెల్లూరు జిల్లాబోర్డువారి స్వాధీన ములో ఏమిటల రూపుము లున్నవి. ఈమొత్తముపై సంవత్సరమునకు దాదాపు 40,000 నలుబదివేల రూపుముల వడ్డీ వచ్చుచున్నది. ఈ ఏమిటల ద్రవ్యమును, మండలమందలి ప్రతిరైతుయొద్ద నుండియు గ్రహింపఁబడినరైలు యున్నది. అట్టి రైలుతో ఈద్రవ్యమును వ్యయపఱచవలసిన జఁబుదారి గల జిల్లా బోర్డు మొదలగు దీర్ఘలోచన సలసలనియున్నది. మండలమం దలి హెచ్చు భాగమునకు లాభమున్నఁగాని ఈ 7 లక్షలలో ఒక్క పైసాయైనను వ్యయపఱుటకు వీలులేదని మనవిచేయు వాడే. నెల్లూరు మండలమును సామీప్యాది పెక్కు కారణము లచే కడప కర్నూలు మండలములలో కలుపవలసిన విధియైయు న్నది. అట్లుచేయుటకు ఒక్కటే మార్గముకలదు. నెల్లూరు మండలమున నెల్లూరు పట్టణమునకు రెండవపట్టణ మని చెప్పఁ దగిన కావలినుండి ఇనుపదారిని నేరుగా పశ్చిముముగా మోపాటి డెల్టాగ్రామముల మీఁద ఉపయోగింక గొనిపోయి అటునుండి కడపకు జేర్చఁగలిగితిమేని కడప నెల్లూరు మండలములు కలిసి పోవును. కావలికి దాదాపు 40 మైళ్ల దూరముననుండు మోపా టి తలఁపమునుండి జేరొకరైలునుదీసి కనిగిరిమీదుగా కంభ మునకు కంపఁగలిగితిమేని కర్నూలు మండలమును నెల్లూరు లోకలిపినవార మగుచున్నాము. ఈప్రకారము చేయఁగలిగితిమేని కడపవారు సులభముగా కంభము చేరగలరు. నెల్లూరు వారు కావలినుండి కడపకు కంభమునకు చేరగలరు. కడపవారు జెజవాడ చేరవలెననిన కావలిమీదుగా నైనను కంభము మీఁ దుగానైనను విక్కిలి స్వల్పవ్యయముతోఁ జేరగలరు. ఈఇను పదారి మార్గమున నెల్లూరు మండలమందలి ఉపయోగి, కనిగిరి తాలూకాపట్టణములకుకాక నెల్లూరు మండలమందు నెల్లూరు డెల్టా తరువాత పెద్దగు మోపాటి డెల్టాతరులను జాల యుపయోగకారి యగును. నెల్లూరు మండలమునందలి హెచ్చు భాగమునకు ఉపయోగకారిగా నుండవలెననిన పైన చూపించఁ బడిన మార్గమున కన్న ఉత్తమమైన మార్గము జేరొకటి కాన్పిం చదు. ఇన్ని వనరులుగల ఈరైలును జిల్లాబోర్డువారు ఆహాదించిగవర్నమెంటువారికి పంపఁగల్గుదురేని గవర్నమెంటువారు ఏ మాత్రమునా చూపకనే పరి ప్రారంభించగలరు. ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయము స్థాపించఁ బడబోవుచున్నది. చెన్నపురియందలి ప్రభుమండల విద్యార్థులకు ఉత్తర సర్కారుల విద్యార్థులకును మధ్య వివాదములుండిన వను సంగతి యెట్లగు యాచర్యుడుం డెను. అట్టితరీ కడప విద్యార్థులు సులభముగ జెజవాడచేర గల్గుటకు పైన చూపించఁబడిన మార్గమున రైలువేయించుట ఉత్తమపద్ధతి. కడప విద్యార్థులును నెల్లూరు విద్యార్థులును ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నుపయోగించిన ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రము కొలంబి నత్సరములలో నిర్మాణము కాక విధిలేదు. ప్రతిరోడ్డునను మోటారు బస్సులు నడుచు సెరోజులలో పై ఇనుపదారివలన నష్టమువచ్చునని యూహించుట కన్న జేరొక పిచ్చియనుండదు. నెల్లూరు జిల్లాబోర్డువారు చలినవో షడ్డీకి గారంటి ఇచ్చిగాని లేక తాము స్వయముగా గాని ఈ ఇనుప దారిని నిర్మింపవలెను. ఇట్లుచేయఁ గల్గుదురేని నెల్లూరు మండల మునకే కాక ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకుఁ గూడ విరుతోడ్ప డినవా రగుదురు. ఈసమస్యను పరిష్కరింపటకు ప్రస్తుత నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారగు ఆచార్య గుబ్బకృష్ణ రావు పంతులుగారు అర్హులు. వారే ఈకార్యమును దులపట్టెనేని కడప జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారితోను కర్నూలు జిల్లాబోర్డు

ప్రెసిడెంటుగారితోను స్వయముగా మాట్లాడియు, ఉత్తర ప్రత్యక్షత్రములు జరిపియు అసతికాలములో పరిష్కరింపగలరు. పైన జెప్పఁబడిన విషయము కడపవరకును రైలు ఏర్పడిన పిమ్మట కడపనుండి మనవపట్టణ మీదుగా మారినున్నను ఇనుపదారి వేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగును. దీనితో ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణసమస్యకు సంబంధించిన చిక్కులలో నొక్కచిక్కు నివారయఁను. ఈవిధముగా రైలు నిర్మింపటవలసి లాభముల క్రమముగ వక్కాణింపెను. (1) ఉత్తరసర్కారులకును కడప చిత్తూరుజిల్లాలకును రాకపోకలకు సౌకర్యము (2) మోపాడు డెల్టా వృద్ధియుగట (3) నెల్లూరు జిల్లా మందలి చింతలదేవి పత్తు శ్రేణులు వ్యవసాయశ్రేణులుగా మాలి ఆంధ్రదేశమందలి వ్యవ సాయమునకుఁ దోడ్పడుట (4) పూర్వకాలమున శ్రీకృష్ణ దేవరా యులకు ముఖ్యపరిపాలనాస్థానముగానుండి సముద్రతీరమునకు 5000 అనుగుల ఎత్తుననుండి విక్కిలి శీతలవరదలును కల్గిన ఉదయగిరిపురి నెల్లూరు జిల్లాను సానిటేరియంగాఁ జేయుటకు బ్రయత్నము చేయఁబడుట (5) విక్కిలి శీతలప్రదేశమై నేసంగి కాలమున దొరలకు వాసయోగ్యమైన యెగువూరు పట్టణమునకు ఆంధ్రదేశమునుండి ప్రయాణముచేయుటకు సౌకర్యములు కల్గుట (6) మార్గముననుండు కారణమునను వాసయోగ్యముగ పట్టణమైన కారణమునను మదనపల్లె మఠితో ప్రాముఖ్యమునకురాగ గలదు. (7) ఈ పై కారణముల నన్నిటిని మించినది ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు సహాయభూతముగట.

మీకు తెలియునా?
 “ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా” “క్రాత్రి బిడ్డల ఏకడౌ మెంటుస్క్రీము” యొక్క వివరములు మీకు తెలియనా! గార్డియన్ లేక ఓడ్డ పోయినప్పటికిని పైక వివరములు.
 నేడే మాకు వ్రాయుడు. పూర్తి వివరములు తెలుప బడును. 10

The Branch Secretaries,
 The Empire of India Life Assurance
 Co. Ltd.,
 POST BOX No. 37, MADRAS.

కమలామణి లేఖలు
 వెల 6 అణాలు- డజను కి రూపాయలు

గ్రంథకర్త:— బి. ఎ. బి. ఎల్., హైకోర్టు నకిలు రెంటాల. వెంకట సుబ్బారావు పంతులు గారు

ఉద్యోగకారణమున విడదొకఁడైన భర్తకు కమలామణి వ్రాసిన యీ లేఖలు వట్టివలపు జాబులు కాక ప్రేమావృత్తము తోడ నిండి లోకాచార వ్యవహారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే స్త్రీపురుషులెల్ల పకనీయములు. ఆన 1902 సం॥ జూను మాసములోనివి యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు (Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ మెల్లెడల వ్యాపించియున్నది. చక్రవర్తి మొదలుగ లక్షలకొలది జనులు జదివి శ్వాసించియున్నారు. శ్రీ ఖరూపకమయ్యను చదువ కట్టకధగాఁగన్నట్టి తల్లిదండ్రులకు కమలామణికి సంప్రాప్తమగు దుగ్ధతి అత్యంతవ్యసన కరముగా నుండును. విశేషప్రతులు లేవు.

విక్టోరియా డిపో, మైలూపూరు, మదరాసు

స్ట్రీలు నెల్ వెటి 2263

ఇది 1862 సం॥ రము నందు కనిపెట్టబడి, యుంకను దీని గుండు వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు ఏనియు దీనిని మించుటకు వీలులేదు. యుష్కడే గవర్నమెంటు కలెక్టరు గారైన రామవేమిసన్ గారి వద్దనుండి ఒక యొగ్గత బ్రత్రక పొందెను. “వా గడ్డమునందు గడ్డియుండి, తినివేయుమఁడెను. నేడెలామే మీ జొచ్చుమును వాడితిని. గడ్డి పోయినది. ముండి గాయుండిన స్థలమునందు మరల వెంట్రుకలు మెలచుచున్నవి.”

బుడ్డి 1-కి ధర రు 1-0-0.
 టోకు ధరలకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.
 Collingwood & Co., Mount Road, Madras

మదనకామేశ్వరిలేహము

బలహీనుల సంజీవి, మేహము, నిక్కాక, నిప్పులైన శుక్ల నష్టము, అతిమాత్రము మెం॥ వాటిని హరించి బలమును, పిర్వ స్థితిని, సుసార సౌఖ్యమును, సంతానప్రాప్తి ని గరిగించును, 2 డబ్బీలు చాలును. (2)

20 తు. డబ్బీ రు 1-4-0   వి. పి. 0-6-0.
 పి. శి. ఏ. అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, వెరిదేవి, (నెల్లూరు)

కవిత్వ తత్వము

“గురుదక్షిణ”

దిట్టకవి సత్యనారాయణగారు బి. ఎ.

మీ కొదాని వెంకటసుబ్బారావు, కామరాజుగడ్డ శివయోగానందరావుగారు రచించిన “గురుదక్షిణ” యను చిన్న పద్యకావ్యమును మిత్రులొకరు నాకిచ్చి దానిని జదివిన పిమ్మట దానిపై గొంత విమర్శనము వ్రాయమనిన నాకు దొరికిన కొన్ని విషయములను స్తుత్యముగా నిందు బొందుపరచితిని.

కవి

ఈ గ్రంథకర్తలు పీఠికలో గవిత్వమునకు గట్టుబాటు లనవలసినవియును గవి నిరంకుశుడనియును, మొట్టమొదట వ్రాసిరి. నిజముగా కవి నిరంకుశుడే. కవి, యనుభవించెడి యానంద మునకు బరిమిలేదు. ప్రపంచములో గొన్ని విషయములే సామాన్య మానవుని సంతోషపెట్టగలవు. కవి యన్ననో బ్రతివస్తువు లో నుంచెడియును, బ్రతి విషయములో నుంచెడియు నానందా మృత్యును జాణుకొనుచుండును. సరసికంటికి గానరాని, చెవికి వినుబడని, మనస్సునకు గోచరించని విషయములలోనికి గవి ప్రవేశించి వాటితత్వమును గుత్తెగి పట్టరాని సంతోషము తో నుస్సొంగిపోవుచుండును. కవిమాపు నిరంకుశము. దట్టమైన మేఘవంపులను జూచుకొని పోయి, నీలంపుమునుంగుచాటున నున్న సౌందర్యలక్ష్మిని గనులపండువుగా గాంచి వచ్చును. అపారపారావారములో బొట్టు బొట్టు సందున ప్రవేశించి, యందు వాటి మధ్య నిమిషియన్న అన్యోన్యమరాగమును గన్నార గాంచుచుండును. అదేవిధమున గవిచెవికూడ నిరంకుశము. చెల్లు చేమ లతనిని విలచి వాని రహస్యములను వాని శిబిలో నూడుచుండును. కొండ కనుమలనుండి పారు సెలయేళ్లు వృదు మధుర గీతల బాడి యతని నానందవాగ్ధిలో ముంచును. ఇందుచేతనే “నిరంకుశాః కవయో” అనులోకోక్తి వచ్చినదని నాయభిప్రాయము. కవియొక్క నిరంకుశత్వము వానిభావములలో నూహాపాహులలో కనుపించవలయునే కాని లక్షణగణములను యభిప్రాయము వ్యతిరేకించి నడచుటలో గన్పించ కూడదు.

లక్షణము

భండకృష్ణమంతయును గవికి సహాయ మొనర్చుటకై నియమింపబడినది. తన సొగసు లొలికెడి భావములను వెలిబుచ్చి ప్రపంచమును రంజింప జేయవలయు ననిన నొక సొగసైన ఘోష కావలయును. దానిసంతయును విచారించి కవికి ననుకూలముగా గణయభిప్రాయము నియమింపబడినది. అంద మెప్పుడును కాస్త్రబద్ధమై యుండును. కొన్ని కట్టుదిట్టములకు లొంగి యుండును. ఆకట్టుబాట్లకు లోబడి యందు నిపుణత్వమును జూపుటచే కవియొక్క గొప్పతనము. వివిధములైన స్మృత్యములు కవికి సహాయకరములు. వానిమూలమున నతడు చులకనగా గార్యసిద్ధిని బొందగలడు. అట్లుగాక వాటిని నిరసించినచో గవియొక సాధనమును గోల్పోవుచున్నాడు. తన యభిప్రాయములకు దగిన నడక గణయభిప్రాయముల మూలముననే వచ్చుచున్నది. కాన యభి గ్రంథకర్తలు తలపోయునట్లు కవికి వట్టి యలంకారములే కాక అత్యవసరము లని నాయభిప్రాయము.

భావ

పీఠిక పద్యములను జక్కని సులభభాషలో వ్రాసియుండిరి. అర్థముకాని వ్యర్థసమాసము లెందును గానపించలేదు. పీఠికలో కడువ్యవస్థగాను బాకముల కాష్టావకరముగాను నొప్పుచున్నది. ధార సహజము. రాసురాసు పీఠ గ్రాంథిక భాషను విడిచి వాడుక భాషలో గొన్ని పాటలకు వ్రాసి యిప్పుడు ప్రబలుచున్న శ్రోతమార్గములను గొన్నింటిని ద్రోశిరి. వ్యాకరణ విరుద్ధముగా నున్నంతమాత్రమున వాడుకభాషను ద్రోసివేయరాదు. గ్రాంథికభాషను దొలగించి గ్రామ్యభాషకు బట్టు గట్టుమని నాయభిప్రాయముకాదు. గ్రామ్యభాషలోనే వ్రాయవలయుననియునుగాదు. కాని గ్రామ్యభాషలో వ్రాసినంతమాత్రమున నది కవిత్వము కాకపోవని నానమ్మకము. కవి దృష్ట్యా డెట్టిభాషలో బరికినను వానిమూలము సుధారసపూరితములై యుండును. గ్రామ్యభాషలో వ్రాయునప్పుడందు లో దనకు ననుసరించిన లక్షణము నేర్పరచుకొని, యాభాషలో సంతర్భూతమైయున్న సౌందర్యమును విరజిల్లుట, కాన కవి గ్రామ్యభాష నెన్నికొననచో గ్రాంథికభాషకు గీడు జేయువాడు కాదు. జేసిలోనున్న సొగసును దానిలోజూపును. ఈరెండుభాషలకును బరస్పరవిరోధము లేదు. భాషాంగనకు గ్రాంథిక సెలకడంగము; గ్రామ్యము సుఖియొకయంగము.

దానిదాని పరిశ్రమకొలది యది వృద్ధిబొందుచుండును. అంతయే గాని గ్రామ్యవాడులు గ్రాంథికవాడులు నొకరినొకరు దూషించు కొనుట, నొకరిభాష నొకరు హితముజేయ యత్నించుట మిక్కిలి శోచనీయము.

భావము

కవిత్వ భావము ప్రధానగుణమని యెల్లరు నంగీకరించిన విషయము. దృష్టిసాధారమును జేసికొని, తద్వారా కొన్నివస్తువుల గ్రహించి వాటిపైగ విమర్శనభావములను వెలిబుచ్చును. అట్లు నూతనభావములను వెల్లడించుటచే కవియొక్కపని. ప్రతిదినమును మనము చూచు నూర్వోదయములోను, నక్షత్రముండలిలోను సామాన్యమానవున కెట్టి యాధిక్యమును గనిపించదు. కవికిమాత్ర మట్లుకాదు. నూర్వోదయమును చూచుటలోనే తన మనస్సునందు శ్రోతభావము లెన్నియో అంకురించుచుండును. సృష్టియందలి చిత్రవిచిత్రములు, పరస్పరానుసంబంధము గాను పించును. వాటిని జూచుచు, జూచినవాటిని లోకమునకు జెప్పుచు గవి యానందాంబుధిలో మునిగిపోచుండును. అంతయే కాని యెల్లనూనవులు చూచుచున్న వస్తుసమదాయమును దాను జూచి, తదంతర్గతసత్యమును వెల్లబుచ్చుచేక, వాటిని వరుసగా తేర్కొనినమాత్రమున నతడు కవి యనబడడు. నూర్వోదయమునుండి, చీకటిపోయినది, పక్షులు గూండ్లనుండిలేచి యెగురుచున్నవి. పిల్లవాండ్రు బడికి వెళ్లుచున్నారు. గొల్లవాండ్రు పాలుపీతుకుచున్నారని యుదయమునుగూర్చి పద్యములలో సంస్కృతపదములలో వ్రాసినంతమాత్రమున నదికవనముకాబోదు. నాడు కవులు కాబోరు. అట్లు ప్రతిదినమును మనకంటియెదుట జరుగుచున్న విషయముల శిష్యవారు లక్షోపలక్ష లున్నారు. కాని వారిలో కవులసంఖ్య యత్యల్పము.

అట్లుగాక నీకవిత్వమును నూతనభావములతో పీఠిపుస్తకమును ముంచువేసిరి. అందుకు “శరద్రాత్రి,” “ఓవార్చ,” “సవ్యాస,” “సంసారి” మొదలైనవి యుదాహరణములు. “సుఖశివ” “ఆయువు” “నావాంధ” అనుపద్యము లీకవులు కొలది కాలములో నెంతయొనర్చుకొనెదలక రాగలరో చెప్పుచున్నది. వాటి నొక్కొక్కదానిని దీసి యందందు గల యందమును జూపుట కిందు బ్రయత్నించిన వ్యాసము పెరిగిపోవునను భయముతో వాటిని తేర్కొని విడిచిపెట్టితిని.

రసము

పాకమునకు రుచియెట్టిదో కవనమునకు రసమట్టిది. వచకవులగ్రంథములు మిక్కిలి రసవంతములు. రసము పొందిత్యము వలన వచ్చునది కాదు. కాని, పొందిత్యము వలన రసమునకు మెరుగు రావచ్చును. రసవంతమైన కవిత్వ హృదయమే జన్మస్థానము. రసవంతమైన కవనము శిష్యవలయుననిన రసవంతమయినహృదయ ముండవలయును. కవిహృదయము కడుకోవలయు, కడువికాలము. దారిద్ర్యదశలో నుండియు కవిహృదయము రాజభోగ మనుభవించుచుండును. విశ్వరూపులో నుండియు నొక్కొకసారి వెక్కిరియింపుచున్నది. శతవృద్ధయినను యౌవనములోనికి వచ్చి భోగించుచుండును. కావున కవి హృదయ మెట్టిరూపమును వహించుట కైన ననుగుణముగా నుండును. అట్టిహృదయములోనుండి వచ్చునదియే రసవంతమై తనరారుచుండును.

కవనము

ఈకవిత్వమును వికాలహృదయాలవలనే గాన్పించుచున్నారు. రెండు మూడు చోట్ల దుఃఖరసమును గ్రమ్మరించిరి. చివర “మాయమ్మ” యను పాటను జదివిన కెట్టికవితనమునకైన నొకటి రెండ్రువందువులు రాలమానవు. కవియొక్క నేర్పరితన మిందే గాన్పించుచున్నది. తా నేప్పి యిరదుల నేడ్చిందుచున్నాడు. కాని యాపాటలో కొన్ని భాగముల దగ్గించిన నింకను బాగుండెడిది యేమో యని నాయభిప్రాయము. ఈపద్యమున గవిపుంగవులైన నామిత్రులు కొండలు నాతో సంభాషించుచు నొకప్పుడు చెప్పిన మాటలు జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నవి. “రస మెప్పించుటలో నప్పడవచ్చుడు రసాభాష మగుచు, యెదురు కవియైనవాడు దానిని జాగ్రత్తగా జూచుకొనుచుండవలయును. ఎట్లన, దండ్రి తన కుమారుడు మరణించగా దుఃఖించుచు “కొడకో వైకితో కొని కెట్టుమంటివో కొడకో గోంగూర పచ్చి దివేసి అన్నం పెట్టుమంటే జబ్బు చేస్తుందని వెయ్యోద్దాటికో కొడకో” అనుచు నింక నేమేమో పుత్రుని సుగంధములను జేవులును జ్ఞప్తికిరా గడుపు జింకమోని వాటి నన్నింటిని దలపోయుచు నేడ్చుట సహజమే. కాని వాటి నన్నిటిని బహ్యము లలో వ్రాసిన బాకకునికి నేడ్చునకు బదులు హాస్యాస్పద మైన నవ్వు వచ్చును. తండ్రిగా వాని నన్నిటిని దలపోసి యెడ్చుచున్న గాని కవిగా నేడ్చునవ్వును వాటిలో గొన్నిటినే యెవల

యును. ప్రత్యేకముగా దన విషయములను బ్రచంచమునకు వాటిలో బాలు లేక పోయినయెడల శిష్యురారు. పీఠికన చదువరు లట్టియెడ మనదుఃఖమునకు సానుభూతి జూపుట యరుదు. తనకు మాత్రమే వర్తించు విషయములు పాతవల హృదయము లోనికి బోయి కరగింప జాలవు. ఈ యభిప్రాయమునే ‘New man's Essay on Poetry’ లో గూడ వ్యక్తము చేయబడెను.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం. అక్టోబరు 27-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

దనియలు బా 1-కి	రు 80 0 0	మొదలు 42 0 0	వరకు
వియ్యముబస్తాలు			
కుసుమ తెనాలివి	,, 48 గలవి	రు 14 0 0	15 0 0
నెల్లూరివి	,, డిటా	,, 15 8 0	16 0 0
డిల్లి	,, డిటా	,, 16 0 0	17 0 0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8 12 0	9 0 0
నవ్వులు	,,	,, 20 0 0	24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కండలు	బస్తా 1-కి ర 205	,, 12 8 0	18 0 0
పెనగలు	,, డిటా	,, 12 8 0	18 0 0
పెసలు	,, డిటా	,, 18 8 0	14 8 0
మినుములు	,, డిటా	,, 15 4 0	16 8 0
ఉలవలు	,, ర 164	,, 8 8 0	9 0 0

3. సూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	,,	150	0 0	152	0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14	0 0	25	0 0
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా1కి	,,	58	0 0	59	0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	54	0 0	56	0 0
వేరు నెనగనూనెగానగబా1-కి రు 120 మొదలు నూనె		112	0 0		
ఆముదము బా 1-కి	,,	115	0 0	116	0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	,, 90 0 0	
కూరపసుపు	,, 40 0 0	45 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి	,, 100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముణుగు 1-కి	రు 45,50	
కాళహస్తీపాయకట్టు	,,	50,55
తెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0	60 0 0
చింతపండు బా 1-కి	,, 60 0 0	80 0 0

5. ఇనుము

శిల్పరకం బా 1-కి	,, 28 0 0	38 0 0
చదరం	,, 28 0 0	36 0 0
రవుండు	,, 38 0 0	45 0 0

6. లోహములు

రండి 100 కులంకి	,, 72 0 0	75 8 0
బంగారము, కులము 1-కి	,, 21 4 0	21 8 0
వరము 1-కి	,,	18 5 3
రత్న బా 1-కి	,, 256 0 0	260 0 0
రాగ డిటా	,, 280 0 0	281 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పా. గలవి	,, 27 6 0	27 10 0

7. దూది

బొండాకట్టుబారువ 1-కి	రు 300 0 0	
పూడు దూది	,, 215 0 0	

8. నూలు

కోయిలపట్టి నెం 10½ పెట్టె 1-కి	,, 7 0 0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,, 5 4 0	
పుష్కారు యెనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0	
కూరయెనుగ నెం 20	,, 9 8 0	
వడ్డాక నెం 24½	,, 9 12 0	
14½ క్విలక పట్టి	,, 7 4 0	
నెం 20 తెన్ని సింహం యాటె	,, 9 4 0	
నెం 22	,,	9 12 7
నెం 12½ తెన్ని పర్కను	,, 8 0 0	
నెం 14½	,,	8 4 0
నెం 12½ అలెన్సు	,, 7 2 0	
నెం 22½ రంగిలూప	,, 9 8 0	
నెం 1½ రాధాకృష్ణ	,, 7 4 0	

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

మద్రాసు వెన్సల్లు

ప్రతి రకము డ్రాయింగు పెన్సల్లయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు వెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

1964

వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు

శ్రీమద్వాత్సకిరామాయణము

ఓంకారము వేదములకు మూలమైనట్లును గాయత్రీమంత్రము మంత్రములకెల్ల ప్రారంభమైనట్లును శ్రీమద్వాత్సకి విరచిత రామాయణము కావ్యములకెల్ల నాదియై యలరాదుచున్నది. సర్వోత్కృష్టతగల యీ రామాయణమహర్షివ్రాసిన మహా నీయు లనేకు లనేక సంస్కృతవాక్యాభ్యాసతీరముల నేర్పరచియుండిరి. అందు గొన్ని ముద్రింపబడి దర్శనీయములుగను గొన్ని ముద్రింపబడనవి చర్చనసౌలభ్యము లేకయుండుటయు గాంచి బ్రహ్మశ్రీ భవిషీపాడి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు ముద్రితముద్రిత వ్యాఖ్యానముల జాలనము నంతరించి పండితులు పామరులు త్రిమతస్థులు లేదితరలు సంస్కృత వ్యాఖ్యానతీర లము సుగమముగాఁ బ్రవేశించి చూచి యంద లీవి శేషములగావించి సంకీర్ణమునాక నాచరస సంపూర్ణాంధ్ర వ్యాఖ్యాన మును, ప్రతిష్ఠాకమునకు ప్రతిపదార్థము, తాత్పర్యము, విశేషార్థములు, కథాసందర్భము ననుసరించి చిత్రపటములును గలిగి యన రాదునట్లు రచించి 50 పేజీల డబుల్ రాయల్ సైజు గ్లేజ్ కాగితములమీద రెండుమాసముల కొక్కొక్కసంపుటముగాఁ బ్రకటింపుచున్నారు. సంపుటము 200 పుటలు గలిగి యెండు చేయబడియుండును. జీవితవిశేషము నిందుగడప బహుకంఠులై శ్రీ కాన్మలవారు దీనిగల రాజకీయ నైతిక సాంఘిక మతధర్మములను, విహితాత్మిక మార్గములను గరతలామకముగాఁ జేసి ముద్రించుచున్నారు. ప్రతి భారతీయాంధ్రుడు బలింపదగిన గ్రంథము ఇంతవఱకు బాలకాండము ఆరు సంపుటములఁ బ్రకటింపబడినది. అయోధ్యాకాండ సంపుటములు ముద్రింపబడుచున్నవి. సంపుటము లన్నియుఁ జెప్పించుకొనువారు కాశ్వత చందాదా రులుగా నెన్నఁబడుదురు. కాశ్వతచందాదారులు మొదట రు 0-8-0 లు ప్రాశస్త్యము చెల్లింపవలెను. సంపుటము 1 కి పోస్టుఖర్చులుగాక చందాదారులకు రు 1-2-0 ఇతరులకు రు 1-8-0 వివరములు మాకు వ్రాసి తెలిపికోసవచ్చును. వలయువారు:—

శ్రీమద్వాత్సకిరామాయణ గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,
ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

మాత్ర కోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యూరిసోల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాన్సల్స్ ఉపయోగించిన చాలు

అన్ని చుండల హిపులందు, యితర రుకానములందు విశ్రయమునకు కొరకు

ప్రాప్త్యను కావలసినవారు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. Harl & Co. 46, Singarachari Street Triplicane, Madras

హిందూ ముస్లిముల ఐకమత్యము!

నలకారు, నాటకము కాదు!

మహమ్మదీయుల మతగ్రంథము

కురాను పరీపు

జాతీయ ఔన్నత్యము!

కాశ్వతవాద్యము!

కర్త: చిలుకూరి నారాయణరావు, ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి.

(రాజమహేంద్రవర కళాశాలయందు సంస్కృతాంధ్ర భాషాధ్యాపకులు)

800 పుటల గ్రంథము: వెల సాధారణప్రతి రూపా 3 లు; ఉత్తమప్రతి రూపా 4 లు.

దయచేసి ఒక పుస్తకమును కొనండి. ఆంధ్రవాద్యమును పోషించండి.

వలయువారు: మేనేజరు, ప్రపంచమత గ్రంథమాలా కార్యస్థానము,

ఇన్నీసుపేట, రాజమహేంద్రవరము.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథ రై: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు

నిండుకొలికిబైండు షెడల్ వైటు కాగితములు

తపాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ధర రు 2. 8

పోస్టు ఖర్చులుప్రత్యేకము.

గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహ శ్రమ ప్రార్థన గీతావళి

తెలుగున తాత్పర్య సహితము 120 పేజీలుగలవు

చక్కని సైజు. దైవభక్తిని, ధర్మచింతను పురికొల్పును. ఉపనిషత్తులు ముకుందమాల భగవద్గీతలు మున్నగువాటి భాగము లిందుగలవు. యీరాబడి పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో చాగ్లూ రైల్వేస్టేషనువద్ద నెలకొల్పబడిన ఆనందనికేతనమును ఆశ్రమాభివృద్ధికై వినియోగింపబడును. వెల 0-4-0 మాత్రమే. 0-5-0 పోస్టుబిల్లు పంపిన పంపబడును. యీ ఆశ్రమాభివృద్ధికి మత, సాంఘిక, రాజకీయగ్రంథములు బహుతక్కువ వెలతో వెలవ దుమందును. ఆశ్రమ నిబంధనలు కేటలాగు అర్థకాబిళ్లపంపిన పంపబడును.

చిరునామా: ఆనందనికేతనము, రాజమహేంద్రవరం

శుభ్రనిచో!

సొమ్మువాపను చేయబడును!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్థుటము, భావస్థుటము, గ్రహ స్థుటము, అష్టకవర్గ, పోడికిం వర్గ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్న గు పెక్కుపాంశములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిసి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇమడ్చబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషగ్రంథము. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియా జ్యోతిషాలయము,

2181

కళింగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు

అపూర్వగ్రంథము

ఆంగ్లమున విరివిజేతభక్తు డను టె రెన్యూమెక్సికీగారు రచించిరి.

గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణకోడూరు జాతీయ పాఠశాలలోపాఠ్యాధ్యాయులగు ఓగేటి వెంకటసుబ్బయ్యగారిచే ఆంధ్ర కృతము.

భావగర్భితము. శైలివృద్ధుడుమధురము ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రితము త్వరపడుడు

వెల రు 1-0-0

మొత్తముగాకొనుపారికి కమీషను యివ్వబడును.

వలయువారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాలెగను సంఘ కార్యదర్శికిగాని వ్రాయవలయును.